

Prvi doktorski
studij na
Filozofskom
STR. 3

Srednjoškolci
u ulozi fizičara
sa CERN-a
STR. 21

Svjetski
forum
o vodi
STR. 22

god III.
broj 28.
30. ožujka
A.D. 2012.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Sveučilište će biti ili međunarodno ili ga neće biti

Piše: Duško Čizmić Marović

Posjetom Botswani, afričkoj zemlji koja spada u najbrže rastuće svjetske ekonomije, Sveučilište u Splitu svoju je međunarodnu suradnju raširilo na svih pet kontinenata. No međunarodna suradnja se nerijetko podcjenjuje i ironizira kao protokolarno-turistički, u svakom slučaju osobnim interesom motivirani obilazak svjetskih sveučilišta.

Ča je pusta LondraNa postamentu splitskog gradskog barjaka diče su stihovi „Ne treba nikamo ići / nigdje drugdje tražiti / što jest, i tu je“. Nesretna odluka da se ovi krasni stihovi moga Mravinčanina Tonča Petrasova Marovića uklešu pod gradsku zastavu oduzima im svu njihovu heraklitsku dubinu pretvarajući ih u manifest provincijalne samodovoljnosti. Taj je lako duh prepoznati : u njegovoj su pratnji obavezno obje Muze Provincijalizma – Megalomanija i Samopotcjenjivanje. Eto, u takvu gradu raste Sveučilište koje je svoju djelatnost raširilo na svih pet kontinenata! I koje je moralo otići u afričku Botswanu – vidi stranu 7 – da dogovori osnivanje internacionalnog studija prostornog planiranja koji će odgojiti stručnjake bez kojih nećemo moći spasiti našu obalu... Što sveučilišna međunarodna suradnja uistinu znači za grad Split koji već godinama bilježi galopirajuće stope rasta turizma i koji je već sada, i prije ulaska u Europu, postao treća luka Mediterana? Najkraće rečeno, međunarodna sveučilišna suradnja garantira da ovaj Grad u budućnosti neće živjeti samo od lučke prostitucije.

Nacionalna samodovoljnost

A što za nacionalnu emancipaciju može i treba značiti međunarodna suradnja naših akademskih elita? Nacionalni značaj akademske međunarodne suradnje primitivno je svoditi na zbroj dobivenih projekata s pripadajućom količinom eura. Mi smo mala zemlja s veoma ograničenim utjecajem naše Vlade na međunarodne odnose. Više od toga: mi smo tako mala zemlja da se ne možemo usuditi ni na kakve samostalne vanjskopolitičke inicijative koje bi izlazile iz duhovnih i civilizacijskih okvira euroatlanskih integracija. Uz to smo slabo razvijena zemlja u jakoj ekonomskoj i društvenoj krizi. U obje dimenzije – vanjsko političkoj i razvojno ekonomskoj, pojedini znanstvenici, timovi i sveučilišne institucije mogu biti korektiv i ostvariti ono: svjetske veze koje po svome značaju i potencijalnoj koristi za nacionalne interese bitno veće od onih koje su nam kao državi dostupne. Da se shvati koliki značaj ima međunarodna suradnja dovoljno se sjetiti koju smo nizbrdicu prošli kad je riječ o načinu vođenja države na ovim prostorima: od svjetocentričnog Tita preko etnocentričnog Tuđmana do egocentričnog Sanadera...

Akadske elite i svjetski sukobi

Ponzijska piramida zapadnog kapitalizma se ruši ne tek po logici stalno rastućeg kreditnog zaduženja, nego prvenstveno početkom dominacije najmnogoljudnijih ekonomija Kine i Indije, pa onda Brazila itd... tj gubitkom posljednjih prostora za ekspanziju naše zapadne civilizacije. U tim okolnostima ksenofobija će u razvijenim zemljama samo rasti, a broj sukoba u svijetu zakonito će se povećavati. U situaciji kada su svjetske religije još vrlo daleko od toga da postanu faktor zbližavanja, kada su mreže građanskog otpora tek u začetku, jedina duhovna elita koja i po svojoj naravi i po svojim temeljnim interesima može djelatno promicati vriednosti svjetskoga mira je znanstvena i akademska elita. Činjenica jest da većina međunarodne akademske suradnje i razmjene direktno ovisi od korporacija i elita koje su zainteresirane za dominaciju i sukobe, a ne za mir i suradnju. No savjest elitnih znanstvenika nikada nije bez ostatka na prodaju...

Samopreživljavanje

Kome se govor o neprovincijalnom, svjetocentričnom i mirotvornom temeljima i ciljevima međunarodne sveučilišne suradnje čini patetičan ili idealističan u lošem smislu, neka spusti pogled i vidjet će da su perjanice Sveučilišta u Splitu oni studiji koji su razvojne poticaje dobili ili 'kadrovima' iz svijeta, ili dugoročnom međunarodnom suradnjom. Najkraće, jučer se činilo da sveučilište može biti međunarodno ili provincijalno. Danas je jasno da (i naše) sveučilište mora biti ili međunarodno, ili ga neće biti.

Tema broja

VREDNOVANJE SVEUČILIŠTA

STR. 8-14

DEKLARACIJA O ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij** ♦ Petar Bačić ♦ Darija Bralić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Toni Gamulin ♦ Jure Jerić ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Lena Malešević-Perović ♦ Ante Mihovilović ♦ Jelena Mrkonjić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perkov (Zagreb) ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Ivan Romić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Stipe Vudrag ♦ Antonija Žaja ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **art direktor** ♦ Žarko Tičinović ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ izdavač ♦ Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača** ♦ prof. dr.sc. Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV ♦ tel 021/558 263 ♦ fax 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

sveučilišni život

Sastanak na KTF –u

Delegacija veleposlanstva Narodne Republike Kine na KTF-u

Dana 08. ožujka 2012. godine u službenom posjetu Kemijsko-tehnološkom fakultetu u Splitu boravila je delegacija Veleposlanstva Narodne Republike Kine, predvođena veleposlanikom njegovom ekscelencijom **Schen Zhifei** zajedno s ekonomskim i komercijalnim savjetnikom gosp. **Quian Changyong**. Radni sastanak je osim prezentacije Fakulteta i njegovih potencijala u nastavnom i znanstveno-istraživačkom radu iskorišten za predlaganje konkretnih projekata od mogućeg interesa za zajedničku suradnju iz područja kemijskog inženjerstva i kemije (zaštita okoliša i otpadni pla-

stični materijali). Otpadna plastika se smatra jednim od najvećih ekoloških problema današnjice, a riječ je o vrijednoj sekundarnoj sirovini koja se može uspješno reciklirati i prevesti u nove proizvode. Postupak uključuje prikupljanje, razvrstavanje, identifikaciju i preradu. Poseban ekološki problem je smanjenje emisije CO₂ te je predstavljena mogućnost smanjenja količine emitiranih stakleničkih plinova (CO₂) iz mora u atmosferu prihranjivanjem fitoplanktona biodostupnim željezom. Nadalje, razgovaralo se i o prihvaćanju i zbrinjavanju otpada i zaluženih voda s brodova u pri-

obalnom području. Sastanku su prisustvovali predstavnici tvrtke EKO-RIMMEMIĆ d.o.o. iz Zagreba zainteresirani za realizaciju navedenih projekata kao i Jasna Vukas predsjednica Međunarodne Udruga "Putovima Marka Pola". Izaslanstvo Narodne Republike Kine je pokazalo interes za moguću suradnju, kao i mogućnost sufinanciranja konkretnih projekata. Nakon završetka službenog sastanka uvaženi gosti su posjetili laboratorij Zavoda za organsku tehnologiju te su istaknuli mogućnost mobilnosti nastavnika i studenata.

(I.J.)

Njegova ekscelencija, veleposlanik NR Kine Schen Zhifei

Na svečanosti održanoj 27. ožujka na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje promovirana je nova generacija prvostupnica, inženjera i magistara Studija mora.

Diplomirani inženjeri biologije i ekologije mora: Ana Barbarić, Danijela Blažević, Josip Cvitan, Marija Čavrlj, Tatjana Čelić, Marina Giunio, Goran Jaram, Katarina Madirazza, Srđana Rožić, Marina Rudan, Ana Smoljan, Jasna Šiljić, Anita Vidović, Marijana Zoko.

Diplomirani inženjeri morskog ribarstva: Danijela Bajcer, Josip Bartulović, Milko Bulić, Karmen Deković, Simona Dobrota, Damir Medvešek, Margarita Nodilo, Marko Tomasović, Damir Tovarović.

Sveučilišni prvostupnici/prvostupnice biologije i ekologije mora: Ivana Bušelić, Martina Ciceran, Andrea Čukušić, Tija Damjanović, Jerko Hrabar, Tea Juretić, Ivana Jurić, Dean Kalićanin, Ana Krpetić, Tea Kuzmičić, Nataša Kužat, Mišo Pavičić, Bruna Petani, Jelena Pivac, Petra Rešetar, Ranko Trebješanin, Anamarija Vrbatović, Ante Vukorepa, Ivana Zlatar.

Sveučilišni prvostupnici/prvostupnice inženjeri/ke morskog ribarstva: Denis Gašparević, Daria Kuzmanić, Sanja Lijović, Meri Pecotić, Petra Perkov, Ivan Radić, Igor Talijančić.

Magistri/magistre biologije i ekologije mora: Sandra Bratinčević, Josipa Dunatov, Sanja Jelić, Nikola Karaman, Marija Kragić, Anita Ninčević, Jelena Peković, Nikolina Pozniak, Iva Radeljić, Margita Radman, Deni Ribičić, Melanie Rogomentić, Nela Sinjkević, Stela Vela, Marina Žure.

Sveučilišni magistri/magistre inženjeri/ke morskog ribarstva: Maja Buljević, Sanda Novković.

Interdisciplinarni dokto

PROF. MISLAV KUKOČ, VODITELJ DOKTORSKOG STUDIJA

Znanost kao poziv

... Slijedeći tijek dodiplomskog i diplomskog obrazovnog ciklusa prve generacije svojih studenata, Filozofski fakultet je u samo šest godina pokrenuo i trogodišnji poslijediplomski doktorski studij, omogućujući i njima i ostalim aspirantima iz regije i šire, da prema bolonjskom modelu okončaju svoje sveučilišne studije s najvišim stupnjem – doktoratom znanosti.

No ustroju doktorskog studija nismo prišli konvencionalnom manirom, tek da zadovoljimo bolonjsku 3+2+3 formu; nismo, dakle, osnivali poslijediplomske studije, kao nastavak dodiplomskih i diplomskih studija filozofije, povijesti, jezika i književnosti, te drugih odsjeka koji postoje na Fakultetu. Svjesni da bismo time samo kopirali već postojeće doktorske studije na hrvatskim sveučilištima, odlučili smo izraditi i ponuditi hrvatskoj i međunarodnoj akademskoj zajednici specifičan i originalan program, primjeren našoj bogatoj kulturnoj tradiciji, njezinim posebnostima, kao i potrebama našega grada, te uže i šire regije. Na tim idejnim polazištima ustrojili smo interdisciplinarni doktorski studij humanističkih znanosti sa šest modula: Filozofija, Književnost i kultura, Lingvistika, Povijest, Povijest umjetnosti, te Mediteranski interdisciplinarni kulturološki studij.

I interdisciplinarnost i specijalizacija

Nomen est omen! – posljednji 6. modul svojim imenom ilustrira karakter i usmjerenost čitavoga doktorskog studija, što znači da ni program ostalih modula nije tek reprodukcija općenitosti sadržaja navedenih znanstvenih polja i disciplina. Naime, ustrojem ovako koncipiranog doktorskog studija Filozofski fakultet u Splitu želi opravdati svoje mjesto u razvoju humanističkih znanosti u regiji i važnu ulogu u razvoju Sveučilišta u cjelini, s posebnim naglaskom na poslijediplomske studije utemeljene na istraživačkim centrima, interdisciplinarnosti, vezama s umreženim sveučilištima i orijentaciji na mediteransku komponentu hrvatske i regionalne humanistike, s temeljnom svrhom istraživanja i zaštite kulturne baštine, te promoviranja kulturnog turizma.

Premda interdisciplinarno ustrojen, naš se doktorski studij zasniva i na ideji specijalizacije unutar pojedinih modula programa. Ishodište ovakvog pristupa temelji se na iznimnom bogatstvu i raznolikosti lokalne kulturne baštine, od antičke baštine, antropologije otoka i krša, materijalnih i nematerijalnih kulturnih sadržaja iz srednjeg vijeka, renesanse, baroka pa sve do specifičnosti ponude kulturnih činjenica 21. stoljeća.

Vrline intelektualnog poštenja

Glavni trendovi u razvoju novih doktorskih studija u svijetu, poglavito u EU-u, upravo su interdisciplinarni kulturalni studiji i studiji zaštite nematerijalne i materijalne kulturne baštine. U tome kontekstu planiramo zajedničke kolegije i čitave module sa srodnim studijima u zemljama šire mediteranske regije, ali i drugim zemljama Europe i svijeta, poput Australije, Kanade i SAD-a.

Parafrazirajući Maxa Webera, pozivam naše novopisane doktorante da prihvate „znanost kao poziv“, poziv koji ima duhovno-aristokratski karakter, te uključuje predanost, zanesenost, strast i nadahnuće, na jednoj strani, ali i teški, mukotrpni istraživački rad, na drugoj, po čemu je usporediv s umjetnošću. Weber upozorava da znanstveni rad nužno uključuje i našu temeljnu životnu i moralnu orijentaciju, zaključujući da „u sveučilišnim predavaonicama ne važi ni jedna druga vrlina osim vrline jednostavnog intelektualnog poštenja“.

(...) Posebna mi je čast i zadovoljstvo što ćemo danas promovirati i prvu generaciju naših, sad već bivših studenata, koji su uspješno završili naše dvogodišnje diplomske studije i koji stječu titule magistara/i biologije i ekologije mora odnosno magistara/i inženjera/ki morskog ribarstva. (...) Neki od vas su kvalitetu naših studija potvrdili i boravcima u stranim institucijama u okviru programa mobilnosti studenata, gdje smo za svakog od vas dobivali samo riječi hvale od naših kolega u inozemstvu. To nas ispunjava ponosom i vjerom da ćete se bez problema integrirati u rad na bilo kakvim poslovima vezanim uz more i njegove resurse, bilo da se radi o njihovoj održivom iskorištavanju ili zaštiti te da ćete biti u stanju odraditi sve pred vas postavljene radne zadatke vezane uz problematiku biologije i ekologije mora i morskog ribarstva.

Iz govora pročelnice
Svjetlane Krstulovic Sifner

Prvi studij humanističkih znanosti na Filozofskom fakultetu

Predsjednik Ivo Josipović:

O budućnosti Hrvatske odlučuju i znanstvenici

„Veseli me što je u Hrvatskoj došlo do policentričnosti visokog obrazovanja te se razvilo nekoliko sveučilišnih središta, među kojima i Split. Za Split osjećam isto što i za Zagreb, raduje me svaki uspjeh Splita”

Predsjednik Josipović nazočio je svečanoj sjednici Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu kojom je službeno počeo poslijediplomski doktorski studij humanističkih znanosti. Istaknuo je da nas očekuje još jedna reforma visokog obrazovanja te je pozvao predlagачe zakona o visokom obrazovanju da najprije “riješe načela” u našem visokoškolskom obrazovanju. Govoreći o tim načelima, istaknuo je kako moramo postaviti pitanje što nam znači obrazovanje, kad kažemo da je to opće javno dobro, da smo za besplatno studiranje, kada kažemo da smo za bolje povezivanje tržišta i obrazovanja. “Kad se govori o boljoj povezanosti tržišta i obrazovanja, time ne mislim da se fakulteti i studenti trebaju pretvarati u robu”, rekao je predsjednik Josipović i pritom istaknuo da naše društvo

Rektor Ivan Pavić, predsjednik Ivo Josipović, dekan Marko Trogrlić

prelazi u “neke oblike divljeg kapitalizma”, ali ne smijemo zaboraviti ljudsku komponentu i ljudske vrijednosti. “Zagovaram politiku koja će biti učinkovitija i u gospodarstvu, ali ne zaboravljajmo čovjeka jer čovjek je mjera svega”, istaknuo je predsjednik Josipović. Također je rekao da, osim političara i gospodarstvenika, o budućnosti Hrvatske odlučuju i znanstvenici. Predsjednik Josipović je također rekao kako je Hrvatska stalno izvrgnuta reformama i promjenama te treba pronaći odgovor na pitanje moramo li stalno nešto mijenjati ili ćemo omogućiti stabilnost. “Ne čuđ me promjene jer naše je društvo u dubokoj tranziciji iz rata u mir, iz socijalizma u kapitalizam, iz svjetonazora bivšeg sustava u sadašnje stanje”, rekao je te dodao kako ga veseli što je u Hrvatskoj “došlo do policentričnosti visokog obrazovanja te se razvilo nekoliko sveučilišnih središta, među kojima i Split”. “Za Split osjećam isto što i za Zagreb, raduje me svaki uspjeh Splita”, rekao je predsjednik Josipović. Na kraju, predsjednik Josipović je izrazio nadu da će se Filozofski fakultet uskoro useliti u nove prostore, a za sebe da će se nakon politike vratiti na sveučilište. Posebno je pohvalio nastup Mješovitog pjevačkog zbora Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu pod ravnanjem mo. Vlade Sunka, inače svoga studijskog kolege. (HINA)

Dokaz naše zrelosti

DEKAN MARKO TROGRLIĆ

Već je davno veliki rimski pjesnik Ovidije napisao:

Omne supervacuum pleno de pectore manat - Čega je srce prepuno, to izlazi na usta! (Ars poet. 237).

A moje je srce danas, kao dekana Filozofskog fakulteta, puno zahvalnosti i puno radosti, jer smo danas, svi mi ovdje sabrani, svjedoci i sudionici jednog događaja: važnog za naš Fakultet i za naše Sveučilište, za Grad Split i Dalmaciju – ukratko: važnog, duboko sam uvjeren, za sav ovaj dio naše domovine.

Sve vas pozdravljam, a osobito Predsjednika Republike, čija prisutnost i simbolično potvrđuje nacionalno značenje našega pothvata.

„Ovid usrid luke naša mlada plavca“ – kako naš veliki Ujević pjeva u stihovima urezanim na postolju divnog Meštovićeve spomenika Marku Maruliću na našem Voćnom trgu – da! „ovdi usrid luke naša mlada plavca“ (...) U lipom jaziku, gdi „ča“ slaje zvoni“ – slavimo danas početak poslijediplomskog sveučilišnog dokorskog studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Danas ga, evo, puštamo u život, kao zadnju i najveću razinu obrazovnog ciklusa na našem Fakultetu i dokaz njego-

ve zrelosti.

Puštamo ga, s velikom željom, da raste i stasa na bogatoj našoj baštini: na mudrosti našeg Marula i Jeronima Dalmatinca, na širokim europskim obzorima učenog nadbiskupa Lovre, Zvonimirova suvremenika u prvim stoljećima Hrvatske kao i na ljubavi za svoj splitski zavičaj Tome Arhidjaka, na pjesničkom umijeću Hektorovića i Lučića i našeg Kavanjina, i svih naših začinjavaca, na pergameni, papiru i kamenu upisanom i uklesanom latinskom i glagoljskom slovu, na učenosti i znanju onih mnogih, samozatajnih, ustrajnih, tišinom sustipanskog skriptorija ogrnutih i u knjigu uronjenih, neznanih i znanih..., na vještini majstora Buvine i majstora Radovana, na misaonosti Markantuna de Dominisa, na odvažnosti Filipa Grabovca i zanesenosti Kačića-Miošića, na uronjenosti u starine našeg don Frane Bulića, na idealizmu Trumbića i nadarenosti Meštovića, pa do -do svojeg zadnjeg daha, u svoj vječni Split i u svoju dragu Hrvatsku zaljubljenog našeg Bogdana Radice.

I brojnih drugih, brojnih drugih!

Ovo je i njihov veliki dan! Jer: ovo je i njihov i njima posvećen studij, on se na njihovim djelima baštini i njima se inspirira!

Prva zadaća – kvaliteta

Prije samo deset godina ovaj je fakultet u svemu trebao tuđu pomoć, a već danas može stvarati vlastiti znanstveni pomladak

REKTOR IVAN PAVIĆ

... dopustite mi da danas budem iskreniji nego inače. Dopustite mi da se prisjetim straha s kojim smo pred deset godina gledali na perspektivu Filozofskog fakulteta. O Splitu se uporno širila fama kao o gradu slučaju. Tvrdilo se da velike, svjetske rezultate, mogu postići pojedini Splićani, osobito u sportu, ali da današnji Split nema ni volje ni pameti da nasljeđuje velike marulićevske tradicije. Otvoreno se sumnjalo da li sveučilišno rukovodstvo, za-

uzeto nabavom velikih količina betona za Kampus, može istovremeno projektirati i graditi jedno tako komplicirano duhovno zdanje poput Filozofskog...

Ta sumnja nije pogađala samo sposobnosti nas pojedinaca: opravdano je bilo pitanje da li je naše mlado Sveučilište kadro da iz vlastita krila iznjedri čitavo jedno novo sveučilište. Jer što je naš Filozofski fakultet ako ne jedno cijelo novo sveučilište? Na kraju, radilo se ne samo o novcu, nego i o državnoj potpori i dobroj volji ministara i činovnika svih mogućih političkih opcija bez čije se pomoći u ovakav poduhvat budalasto upuštati.

Osposobljeni za samorazvoj

Ovdje se moram zastaviti i reći da smo s ministrima imali puno sreće od Kraljevića preko Flege do Primorca, za nas osobito značajnog ne samo po dužini svoga mi-

nistarskog mandata.

Rast Filozofskog fakulteta moguće je usporediti sa sazrijevanjem osobe zato što ima jasnu duhovnu zadaću koja mora počivati na najvišim vrijednostima. Prije samo deset godina ovaj je fakultet u svemu trebao tuđu pomoć. Doslovno u svemu: programsku, formalno pravnu, kadrovsku, organizacijsko-tehničku pomoć kako bi stao na vlastite noge. A već danas je u stanju stvarati vlastiti znanstveni pomladak! To znači da nije samo preživio i narastao, nego da se osposobio za samorazvoj, a to je i u životu pojedinca i u životu duhovne ustanove ključni kriterij zrelosti.

Zaključno, svjesni smo da ovako brz rast donosi sa sobom i nemalu opasnost od krivljenja kičme... Stoga je, uz rješavanje pitanja vlastitih prostora, prva zadaća ovoga fakulteta jačanje njegove snage, tj kvalitete njegova znanstvenog i nastavnog rada.

sveučilišni život

15. ožujka UTT je održao informativnu radionicu za prijavitelje na kojoj je sudjelovalo više od 50 predstavnika poduzetnika i znanstvenika.

Prilika za financiranje inovativnih ideja

Piše:

NIKOLA BALIĆ

Poslovno-inovacijska agencija Hrvatske – BICRO, objavila je četvrti poziv kroz koji se financiraju inovativne poduzetničke ideje s visokim komercijalnim potencijalom. Program Provjere inovativnog koncepta – PoC podupire aktivnosti istraživača i poduzetnika na putu razvoja novih proizvoda, usluga i tehnoloških procesa. Smisao provjere inovativnog koncepta je utvrditi tehničke karakteristike i komercijalni potencijal rezultata istraživanja čime će se premostiti jaz između istraživanja i razvoja te tržišta. Program podupire pretkomercijalne aktivnosti istraživača i poduzetnika na putu razvoja novih proizvoda, usluga i tehnoloških procesa, s ciljem pružanja potpore u ranoj fazi razvoja inovacije, kako bi se pomogao i usmjerio daljnji razvoj i smanjio rizik investicije u kasnijoj fazi.

Kako naglašava Dalibor Marijanović, direktor BICRO-a, „...dodana vrijednost PoC programa je u tome da osim što financira razvoj novih inovacija povećava sposobnost naših poduzeća da svoju ideju pretoče u kvalitetan investicijski projekt u potrazi za investitorom. Na taj način PoC služi kao instru-

ment za učenje naših korisnika, poduzetnika i znanstvenika, koji uz pomoć profesionalaca iz prepoznatih centara brže i lakše mogu osmisliti svoj projekt“.

Financiranje i do 90 posto troškova

Program PoC (eng. Proof of Concept) bespovratnim sredstvima u iznosima od 35.000 do 350.000 kuna po projektu financira provjeru i zaštitu intelektualnog vlasništva, demonstraciju tehničke izvedivosti i izradu funkcionalnog prototipa. Program je otvoren za dvije različite kategorije natjecatelja, za mikro, mala i srednja poduzeća kao i za fizičke osobe koje imaju ozbiljnu nakanu osnovati trgovačko društvo te za znanstvenike i istraživače zaposlene

u javnim i visokoškolskim ustanovama, javnim istraživačkim institutima i ostalim znanstvenim ili istraživačkim organizacijama.

Uvjeti natječaja izrazito su povoljni za znanstvenike i istraživače jer Program financira do 90% ukupnih opravdanih troškova nastalih u okviru provedbe navedenih aktivnosti. Ostatak od najmanje 10% treba osigurati natjecatelj, a prihvatljivi troškovi koji ulaze u financiranje su i plaće zaposlenika. Za mikro i mala poduzeća Program financira do 75%, dok za srednja poduzeća Program financira do 50% ukupnih opravdanih troškova nastalih u okviru provedbe navedenih aktivnosti. Ostatak sredstava poduzetnici trebaju osigurati iz vlastitih ili drugih izvora. BICRO je u proš-

Tanja Šegvić Bubić s Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita čiji je projekt u prošlom krugu Programa najbolje ocijenjen na nacionalnoj razini.

lom krugu programa, pokrenutom početkom svibnja 2010., zaprimio ukupno 79 prijava, a od toga 12 projekata preko Ureda za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu (UTT). Ukupna vrijednost četiri pozitivno evaluirana i ugovorena projekta koja su bila prijavljena preko UTT-a iznosila je 1.3 milijuna kuna.

Splitski projekt bio najbolji u Hrvatskoj

Upravo je jedan od projekata iz Splita bio i najbolje ocijenjen projekt na nacionalnoj razini. Projekt Tanje Šegvić-Bubić, znanstvene novakinje Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita, pod nazivom „Akustični čuvar školjaka“ ponudio je tehnološko rješenje problema predacije na uzgajalištima školjaka utječući na glavnog predato-

ra, komarču, kako bi postigli održiviju i povećanu, a time i profitabilniju proizvodnju školjaka. Program PoC financiraju Vlada Republike Hrvatske i Svjetska banka, a pokrenut je u suradnji s prepoznatim centrima diljem Hrvatske među kojima je i Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu. Prepoznati centri imaju vrlo važnu ulogu u provedbi PoC programa jer ostvaruju prvi kontakt s potencijalnim natjecateljima kojima pomažu u pripremi projekata kao i u postupku prijave. Rok za slanje pretprijava za sufinanciranje inovativnih projekata je 9. travnja 2012. godine, a mogu se poslati Uredu za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu. Sve informacije možete pronaći na internetskim stranicama Ureda www.utt.hr.

SVEUČILIŠTE U SPLITU FILOZOFSKI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

za izbor nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto docenta za znanstveno područje društvenih znanosti, polje sociologija, grana sociološka metodologija.

Na Natječaju mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola.

Svi pristupnici za izbor trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 105/04, 174/04, 46/07). Pristupnici za izbor, uz prijavu na natječaj, trebaju priložiti:

1. životopis,
  2. presliku domovnice,
  3. preslike odgovarajućih diploma,
  4. prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti,
  5. popis radova,
  6. radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor.
- Napomena: sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka, a prilozi pod 1., 4. i 5. uz tiskani trebaju biti dostavljeni i u elektroničkom obliku (na CD-u u 1 primjerku).

Rok za podnošenje prijave je 8 (osam) dana od dana objave natječaja.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja šalju se na adresu: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Sinjska 2, 21 000 Split.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Filozofski fakultet u Splitu

KEMIJSKO- TEHNOLOŠKI FAKULTET U SPLITU

raspisuje

NATJEČAJ

za jednog zaposlenika u suradničkom zvanju asistenta - znanstvenog novaka na projektu „Antioksidacijski sastojci i inhibitori kolinosteraza iz aromatičnog bilja“ (011-2160547-1330) za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, znanstveno polje farmacije.

Uz prijavu treba priložiti:

- Životopis
- Dokaze o ispunjavanju uvjeta natječaja
- Kandidat još i prijepis ocjena tijekom studija i potvrđnicu visokog učilišta da spadaju u red 10% najboljih diplomiranih studenata na godini

Kandidati trebaju ispunjavati uvjete predviđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i imati akademski stupanj magistra farmacije ili magistra kemije.

Rok za prijavu je osam (8) dana od objave u Narodnim novinama.

Prijave se podnose na adresu: Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu, Teslina 10/V, 21000 Split.

NOVI REDOVITI PROFESORI

Senat sveučilišta u Splitu potvrdio je izbor redovitih profesora:

Prof. dr. sc. Jasna JELIČIĆ RADONIĆ

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju za znanstveno područje humanističkih

znanosti, polje Povijest umjetnosti, grana Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija.

Prof. Vlado ZRNIĆ

izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redoviti profesor (I. izbor) u području

umjetnosti, polje Filmska umjetnost (filmska, električna i medijska umjetnost pokretnih slika).

Prof. mr. sc. Emil ŠVERKO

dipl. ing. arh. izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redoviti profesor u području

umjetnosti, polje Likovne umjetnosti, grana Arhitektura (umjetnički dio).

Prof. Neno KEZIĆ

dipl. ing. arh. izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redoviti profesor

u području umjetnosti, polje Likovne umjetnosti, grana Arhitektura (umjetnički dio).

Prof. Hrvoje NJIRIĆ

dipl. ing. arh. izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redoviti profesor u traj-

nom zvanju za Umjetničko područje, polje Likovne umjetnosti, grana Arhitektura (umjetnički dio).

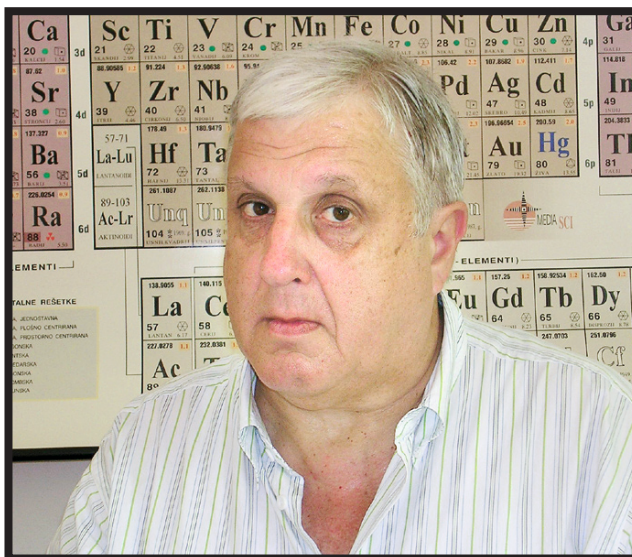
In memoriam

Srce koje je plijenilo jednostavnošću, skromnošću, poštenjem i čovječnošću

Djelatnici i studenti Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, kao i šira akademska zajednica, oprostili su se od svojeg uvaženog nastavnika dr. sc. Branka Perića, profesora visoke škole (1947. – 2012.). Odlazak dragog nam kolege doživjeli smo bolno, kao osobni gubitak u vremenima kad je njegova nazočnost bila iznimno dragocjena i inspirativna. Uvjereni smo da je imao još mnogo toga reći, napisati, učiniti... ali, nažalost, napustio nas je... i to na sebi svojstven način – tiho i samozatajno.

Profesor Branko Perić rođen je 1947. godine u Splitu, gdje je pohađao osnovnu i srednju školu. Diplomirao je na Kemijsko-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu 1974. godine, stekavši tako stručni naziv diplomiranog inženjera kemije. Od 1976. godine radio je u klorom pogonu tvornice "Jugovinil", prvo kao samostalni

tehnolog za proizvodnju klor, a potom i kao inženjer za organizaciju i unapređenje proizvodnje. U listopada 1978. godine postaje zaposlenikom Tehnološkog fakulteta u Splitu, i to kao asistent u Laboratoriju za opću i anorgansku kemiju. Doktorsku disertaciju, pod nazivom "Elektrokemijsko ispitivanje korozijske otpornosti oksidnih slojeva na Al-Mg legurama", obranio je 1996. godine na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu i time stekao akademski stupanj doktora znanosti iz znanstvenog područja prirodnih znanosti, znanstveno polje kemija. Godine 1999. godine kolega Branko Perić postaje djelatnik Veleučilišta u Splitu, a potom i Sveučilišnog studijskog centra za stručne studije. Po odluci Senata Veleučilišta, 1999. godine izabran je u nastavno zvanje profesora visoke škole. Od 2009. godi-

dr.sc. Branko Perić (1947. - 2012.)

ne ponovno je djelatnik Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, s kojim, premda administrativno razdvojen, nije nikada prekidaio nastavnu suradnju.

Rezultate svojih znan-

stvenih istraživanja objavljivao je u domaćim i međunarodnim časopisima, te ih prezentirao na brojnim skupovima. Studentima je podario i ostavio u naslijeđe vrijedne nastavne mate-

rijale od kojih, zasigurno, treba izdvojiti udžbenik "Kemijsko računanje" koji je objavio 2006. godine u izdanju HDKI-ja i "Kemije u industriji". Taj je udžbenik, prema riječima jednog od recenzenata, bio pravo osvježanje i obogaćenje na domaćem siromašnom tržištu kemijske literature. Osim znanstvenog, nastavnog i stručnog rada, obnašao je niz fakultetskih funkcija, te bio aktivan u radu brojnih fakultetskih povjerenstava, kao i strukovnih društava. Smrt ga je zadesila na obnašanju funkcije predsjednika Društva kemijskih inženjera i tehničara Split.

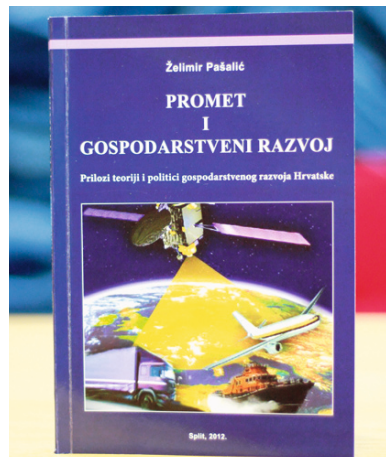
Njegovi vrijedni i prepoznatljivi stručni i znanstveni radovi – općenito bibliografske jedinice – ostat će zapisane kao trajno djelo. Međutim, ono što je neprocjenjivo, a nažalost nije zapisano ni u jednoj bazi podataka, jest njegova predanost i

nesebično sudjelovanje u "oblikovanju" naših najvrjednijih djela – naših studenata. Silno su ga voljeli i uvažavali jer su u svakom trenutku osjećali njegovu dobronamjernost, istinsku želju da im pomogne. Imao je izrazit talent za podučavanje i prenošenje znanja, te se, strpljiv i uvidavan, maksimalno posvetio radu s njima želeći ih na najljepši mogući način uvesti u tajne svijeta kemije.

Odlaskom našeg dragoga kolege ugašen je jedan život, zatvorena jedna iznimno sadržajna knjiga. Prestalo je kucati srce koje je plijenilo jednostavnošću, skromnošću, poštenjem i čovječnošću. Ostavio je za sobom život vrijedan poštovanja, ali i tihu tugu, duboku prazninu koja se ne može ispuniti protekom vremena, ni bilo kakvim našim riječima. Neizmerno mu hvala na svemu.

Prof. dr. sc. Nenad Kuzmanić

Knjiga koju je profesor Pašalić sanjao i za koju je živio

Piše:

PROF. DR. SC. ŽELJKO MRNJAVAC

Naš profesor, kolega i prijatelj prof. dr. sc. Željimir Pašalić iznenada nas je napustio prije godinu dana. U njegovoj bogatoj znanstvenoistraživačkoj ostavštini našao se i netom završeni rukopis nove knjige, o kojoj je sanjao i koju je živio nekoliko godina. Prijatelji i kolege poduhvatili su se posla, te je i ovo djelo ugledalo svjetlo dana u izdanju Ekonomskog fakulteta u Splitu. Promotori knjige bili su prof. dr. sc. Ivo Družić (Ekonomski fakultet, Zagreb), professor emeritus Ivo Šimunović (Sveučilište u Splitu) i prof. dr. sc. Željko Mrnjavac (Ekonomski fakultet u Splitu). Iako je knjiga ponajprije namijenjena studentima ekonomskih fakulteta, bit će od velike koristi studentima svih sveučilišnih i ostalih studija na kojima se izučava ekonomika prometa. Budući da je riječ o vrijednim rezultatima autorovih višegodišnjih

Na Ekonomskom je fakultetu 15. ožujka predstavljena knjiga pok. prof. dr. sc. Željimira Pašalića "Promet i gospodarstveni razvoj – Prilozi teoriji i politici gospodarstvenog razvoja Hrvatske"

istraživanja, djelo će jednako dobro doći i brojnim praktičarima koji izravno ili posredno rješavaju svesloženije probleme gospodarske i prometne aktivnosti.

Naglašena izvornost

Značajno se razlikuje od ostalih knjiga koje se bave tehničkim i organizacijskim aspektima prometa ili ekonomikom prometnih poduzeća, što se naglašava i u naslovu djela koji je autor primjerio sadržaju. Proučavajući međudnose suvremenih prometnih sustava i cjeline gospodarstva, čitatelja vodi kroz suvremene izazove koje donose procesi globalizacije i ekonomije znanja koji iz korijena mijenjaju dosadašnje paradigme u ovom tradicionalnom infrastrukturnom području. U tom smislu djelo je s naglašeno prepoznatljivom izvornosti. Tekst veličine 240 stranica razdijeljen je u šest osnovnih dijelova, unutar kojih je raspoređeno 16 samostalnih poglavlja.

U uvodnom dijelu propituju se suvremene promjene u prometu i gospodarstvu. Upozorava se na potrebu simultane analize konvencionalnih i

modernih procesa nastalih pod utjecajima ekonomije znanja i informacijsko-komunikacijskih tehnologija koji se odražavaju na promjene odnosa između transporta i komunikacija te uopće infrastrukture i institucija.

Odnos prometa i gospodarstva s aspekta globalizacije

U drugom dijelu autor razmatra teorijski okvir infrastrukturnih sustava u koji se smješta promet kao važna infrastrukturna gospodarstvena djelatnost. Dr. Pašalić znanstveno utemeljeno raspravlja teorijski odabir između strategije gospodarskog razvitka preko viška infrastrukturnih kapaciteta i antipodne strategije razvitka preko manjka infrastrukturnih kapaciteta. Prezentira se i objašnjava tržišna transformacija, privatizacija i decentralizacija infrastrukture s odabranim iskustvima infrastrukturnih reformi zemalja u razvoju i Hrvatskoj.

Odnos prometa i gospodarstvene strukture u trećem dijelu rada autor sagledava s motrišta globalizacijskih procesa, prometnih tržišta i temeljite kvantitativne i kvalitativne anali-

Željimir Pašalić

ze pozicioniranosti i uloge prometa u gospodarstvenoj strukturi. Autor ističe da su prijevozne aktivnosti u tržišnim ekonomijama daleko od savršenog tržišnog ponašanja, dok je u regionalnim integracijama kao što je EU zajednička prometna politika suočena s problemima dosljednog provođenja zbog problema naslijeđa i prevladavanja nacionalnih prioriteta pojedine članice. Zbog toga upozorava da je za zemlje kandidatkinje preobrazba prometnih sustava na nacionalnom i na EU-ovu prometnom tržištu jedan od

najtežih izazova uspješne pripreme prije ulaska u EU integraciju i djelotvorne aktivnosti nakon toga.

Ka paradigmi održive mobilnosti

Promet i održivi razvoj sadržaj je četvrtog dijela knjige. Polazeći od nezamjenjive logističke uloge prometa u gospodarstvenoj aktivnosti, autor nas argumentirano uvodi u eksterne ekonomije i disekonomije koje generira promet. Argumentirajući prijetnju održivom razvitku na međunarodnoj i hrvatskoj razini, autor upozorava na važnost djelotvornog upravljanja održivim razvitkom prometa.

Peti dio posvećen je prometu u hrvatskom gospodarstvenom razvitku. Polazeći od prometno-geografskog položaja Hrvatske s motrišta njezinih razvojnih interesa i u odnosu na uže i šire međunarodno okruženje, autor je sustavno obradio osnovne razvojne procese hrvatskog prometnog sustava.

Konačno, u šestom dijelu autor prezentira rezultate svojih istraživanja o prometnoj politici. Na prethodnu raspravu autor naslanja poredbeni prikaz odabranih segmenata prometne politike Europske unije i Hrvatske, te nudi svoje viđenje njihovih komplementarnosti i kontradiktornosti. Upozorava da Hrvatska nakon ulaska u EU mora nastaviti s intenzivnim dugoročnim procesima preokreta ka paradigmi održive mobilnosti.

sveučilišna tribina

O toksikologiji bez predrasuda

PIŠE:
**PETRA
ŠIMUNDIĆ**

Tribina je izazvala zanimljivu raspravu u kojoj su sudjelovali studenti, predstavnici udruga, gospodarstvenici, i sveučilišni profesori i ostali zainteresirani. I pokazala da su javna predavanja dobar put da Sveučilište pridonese prilagodbi EU direktivama i preuzetim međunarodnim obvezama. Tribini su među ostalima nazočili i prof. dr. sc. Jakša Miličić, savjetnik gradonačelnika Splita za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu okoliša te gradonačelnik Kaštela Josip Berket koji je pozdravio inicijativu da se Sveučilište uključi u rasprave o temama od iznimnog značaja za građane Splita i okolnih gradova.

Opasnost razlučiti od rizika

Prof. dr. sc. Franjo Plavšić uvodno je upozorio da nije sve jednako opasno, i da je iznimno važno opasnost razlučiti od rizika kako bi se izbjegao neopravdani strah i skepsa izazvani neznanjem. U iznimno zanimljivom i vrlo jasnom izlaganju Plavšić je istaknuo da potencijalno kancerogene tvari sadrže i pripravci kojima se koristimo svakodnevno, poput vitamina A i D3, ali i domaća hrana, alkoholna pića, gric-kalice, voćni sokovi, sirevi, šunke, pršut... Očito je da po-

stoji područje doza kod kojih ne postoji nikakva opasnost izlaganja. Osim toga, do razvoja tumora često treba 20 godina od početka izlaganja kemikaliji pa je vrlo teško dokazati koje su kemikalije ili koji činitelji izazvali razvoj karcinoma. Posebno zanimljiv dio predavanja i rasprave odnosio se na podatke županijskog i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji ukazuju da neki gradovi i općine, kao i sam Split, u lošijoj je situaciji od primjerice Kaštela koja se nalaze u sredini ljestvice ugroženih gradova. Lako je proširiti paniku ali i za to bi trebalo odgovarati kad se već prije teških sudova i zaključaka nije dalo povjerenje stručnjacima koji su uvijek spremni za razgovor, edukaciju, i intervencije kod nesreća s kemikalijama. Pre-

davač je preporučio web stranice: www.hzt.hr (za stručnjake), www.otrovno.com (za građane), www.hada.hr (o sredstvima dopinga).

Uloga Nastavnog zavoda za javno zdravstvo

Mr. sc. Jasna Ninčević, dr. med. spec. epidemiolog, predstavila je Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije čiji je primarni zadatak preventivno i javnozdravstveno djelovanje koje prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti provodi kroz svojih osam službi: za epidemiologiju zaraznih bolesti – prikuplja, prati i nadzire kretanje zaraznih bolesti te u slučaju epidemije ili nove zarazne bolesti promptno reagira na

terenu protuepidemijskim mjerama; za mikrobiologiju - mikrobiološka dijagnostika grla, nosa, urino i koprokulture kao i serološka dijagnostika raznih zaraznih bolesti; za zdravstvenu ekologiju - kemijsko i mikrobiološko ispitivanje hrane, vode i predmeta opće uporabe, kontrola kakvoće zraka, mjerenja buke i praćenje uvjeta životnog i radnog okoliša, alergena u zraku kao i kakvoće mora za kupanje; za školsku medicinu – 21 tim (liječnik specijalista školske medicine i medicinska sestra) s osnovnom zadaćom preventivnih pregleda djece i mladih; u planu je otvaranje ambulante za sveučilišnu medicinu unutar sveučilišnog kampusa.

Za epidemiologiju kroničnih masovnih nezaraznih bolesti - najmlađa služba osnovana prije 5 godina radi praćenja i nadzora bolesti suvremenog čovjeka, osobito cirkulacijskog sustava (srčani i moždani udari), malignih bolesti i ozljeda; za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti - očuvanje mentalnog zdravlja i rano otkrivanje poremećaja u ponašanju; za javno zdravstvo - prikupljanje i obrada podataka morbiditeta i mortaliteta kao i drugih vitalnih pokazatelja zdravstvenog stanja pučanstva; napokon, služba za zajedničke poslove - opće i pravne, gospodarske, informatičke te poslove kvalitete s primarnim zadatkom provođenja postupaka akreditacije laboratorija prema normi 17025 kao i uvođenje standarda kvalitete ISO 9001 u upravljačkoj strukturi zavoda.

Mr. sc. Jasna Ninčević, dr. med. spec. epidemiolog, rođena u Markarskoj, supruga i majka troje djece. Medicinu studirala i magistrirala u Splitu. Od početka 1991. u Domu zdravlja Sinj; u vrijeme rata na terenu i ratnoj bolnici Sinj dragovoljka i nositeljica Spomenice Domovinskog rata 1991.; od 2010. ravnateljica Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije.

Prof. dr. sc. Franjo Plavšić, redoviti profesor Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, rođen u Privlaci, diplomirao, magistrirao i doktorirao na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu; 1998. do 2011. ravnatelj Hrvatskog zavoda za toksikologiju. Objavio više od 170 znanstvenih i stručnih radova, dvadesetak knjiga, 3 međunarodna patenta, 230 kongresnih izvješća, više desetaka stručnih elaborata. Jedan od osnivača pokreta za zaštitu prirode "Lijepa Naša"; književnik, autor dvaju romana i dviju zbirki priča. Dragovoljac Domovinskog rata; kao osnivač (1991.) i zapovjednik Toksikološke službe pri Glavnom sanitetskom stožeru sudjelovao u svim obrambenim i oslobodilačkim akcijama HV-a; nosilac Spomenice Domovinskog rata, ratnih medalja "Bljesak", "Oluja" i "Ljeto 95." te najviših državnih ordena i priznanja.

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

raspisuje NATJEČAJ

- I.
1. za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, znanstvena grana Prometnice (vanjska suradnja);
  2. za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje Matematika, znanstvena grana Matematička analiza (vanjska suradnja);
  3. za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, znanstvena grana Hidrotehnika (vanjska suradnja)

- II.
1. za radno mjesto službenik, radno mjesto I. vrste, stručni suradnik za studentske poslove ostala radna mjesta I. vrste

- 1 izvršitelj

Uvjeti:

VSS – Pravni fakultet, Ekonomski fakultet ili Filozofski fakultet

3 godine radnog iskustva na poslovima visoke stručne spremlje

poznavanje rada na osobnom računalu (poznavanje rada u ISVU programskom paketu, rad u Windows-okruženju, Word, Excel, internet, elektronička pošta) komunikativnost, dinamičnost i inicijativa vozački ispit B kategorije probni rad na 3 mjeseca

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj.

Pristupnici pod I. su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 63/11), a uz prijavu na natječaj treba u dva primjerka priložiti:

- životopis
opis nastavne i stručne djelatnosti (točka 1.)
popis znanstvenih i stručnih radova (točka 1.)
prijepis ocjena (točke 2. i 3.)
presliku diplome
presliku domovnice
Pristupnici pod II. uz prijavu moraju priložiti:
- životopis
  - presliku diplome
  - presliku domovnice
  - presliku radne knjižice
  - uvjerenje o 3 godine radnog iskustva na poslovima visoke stručne spremlje
  - uvjerenje o nekažnjavanju i da se ne vodi kazneni postupak
  - pisanu izjavu o poznavanju rada u ISVU programskom paketu

Pristupnici pod II. podliježu provjeri znanja, stručnih sposobnosti i vještina.

Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenim na natječaj.

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Sveučilište u Splitu
EKONOMSKI FAKULTET
Centar za cjeloživotno obrazovanje i obrazovanje odraslih

raspisuje NATJEČAJ

Ekonomski fakultet u Splitu organizira
zakonom propisani
seminar i stručni ispit za

- a) VODITELJE POSLOVNICE
b) TURISTIČKE VODIČE

Cijena seminara s PDV-om:
voditelj poslovnice: 4.875,00 kn; turistički vodič: 5.750,00 kn
Update na: Ekonomski fakultet - Split,
žiro račun HPB 2390001-1100015220, model 02, poziv na broj 257.

Prijava i dodatne informacije: do 5. travnja 2012.
Ekonomski fakultet, Split, Matice hrvatske 31,
tel. 021/ 430 616, e-mail: mijacika@efst.hr

Thuto Ke Thebe - Obrazovanje je štit

PRIREDIO: ALEKSANDAR JAKIR

Strateško akademsko partnerstvo

Posjet delegacije Sveučilišta u Splitu Botswani ciljalo je suradnji naših sveučilišta, koja podrazumijeva strateško akademsko partnerstvo u jugoistočnoj Europi i na području Južnoafričke razvojne zajednice - Southern African Development Community - SADC

Suradnja bi obuhvatila razmjenu akademskog osoblja i studenata za studijske potrebe te za kulturne, sportske i istraživačke aktivnosti, kao i razvoj niza združenih studijskih i znanstvenih projekata. Planirana suradnja bi uključivala i zajednički razvoj pojedinih diplomskih, preddiplomskih i poslijediplomskih studija, studijskih modula i akademskih programa kao i suradnja na području međunarodnih akreditacija i priznavanja. Organizirali bismo i združene akademske i znanstvene aktivnosti, poput konferencija, kongresa, simpozija, seminara, radionica, ljetnih i zimskih škola, kratkih i permanentnih obrazovnih programa, predavanja, izložbi... itd., te zajedničko objavljivanje i diseminaciju informacija o aktivnostima kao i suradnju na osiguravanju izvora financiranja za sve dogovorene aktivnosti.

Konkretizacija suradnje

Nadamo se da ćemo suradnju vrlo brzo konkretizirati. Prvi korak bi bio da studenti medicine sa Sveučilišta u Botswani dio svog studija provedu na studiju medicine na engleskom jeziku našeg Medicinskog fakulteta. A najvažniji je načelno već dogovoreni zajednički projekt (samofinancirajućeg) studija prostornog planiranja na našem sveučilištu.

Radujemo se ubuduće i studentima sa Sveučilišta u Botswani na našem sveučilištu, a što će zasigurno stvoriti i bolje veze s tim dijelom svijeta. Tu je od velike koristi program Hrvatski za strance na našem Filozofskom, tj. semestralno organizirani tečajevi hrvatskoga jezika namijenjeni svim stranim studentima na našem sveučilištu. U proteklih pet godina, kroz različite programe dolazne razmjene i mobilnosti, tu nastavu hrvatskog pohađalo je više od 200 stranih studenata iz više od 30 europskih i neeuropskih zemalja.

Zajednički studij prostornog planiranja

Planirano je da u suradnji s "našim čovjekom", prof. dr. Brankom Cavićem sa Sveučilišta u Botswani, međunarodno priznatim stručnjakom, pokrenemo samofinancirajući studij prostornog planiranja na engleskom jeziku na našem sveučilištu. Prostorno je planiranje multidisciplinarnog karaktera, pa u njemu participiraju različite znanstvene discipline – arhitektura, geografija, građevinarstvo, ekonomija, promet, pravo, sociologija, arheologija, povijest umjetnosti, povijest i dr.

Na Filozofskom fakultetu u Splitu imenovana je stručna skupina u sastavu prof. dr. Ni-

kola Glamuzina (FF), prof. dr. Maja Fredotović (EF) i prof. dr. Ivana Šverko (GAF) za izradbu elaborata studija prostornog planiranja.

Prostorno ili regionalno planiranje definirano je kao geografski izraz ekonomske, socijalne, kulturne i ekološke politike društva koji je istodobno znanstvena disciplina, administrativna tehnika i politika koncipirana kao interdisciplinarni i opsežan pristup usmjeren uravnoteženom regionalnom razvoju i fizičkoj organizaciji prostora u skladu s cjelovitom strategijom. Bitno je naglasiti kako Europska unija pridaje posebnu važnost

prostornom planiranju budući da je politika ujednačenog regionalnog razvoja, za koji su predviđena i značajna financijska sredstva iz europskih fondova, jedna od temeljnih odredaba na kojoj se izgrađuje ujedinjena Europa.

Stoga se prostornom planiranju pridaje posebna pozornost, što je vidljivo iz brojnih dokumenata kao što su European Spatial Development Perspective (iz 1999.) i Territorial Agenda (iz 2007.), a pojedini su elementi kojima se naglašava važnost osmišljenog i planskog pristupa prostornom (regionalnom) razvoju ugrađeni i u sami Lisabonski sporazum.

Botswana: obrazovanje temelj razvoja

Velika su sredstva uložena u sustav obrazovanja, što je vidljivo i iz visokog postotka pismenih kojih je već 2008. bilo 83 posto. Sveučilište u Botswani - University of Botswana, skraćeno UB - osnovano je 1982. godine i djeluje na 4 suvremeno opremljena kampusa, što podrazu-

prof. dr. Branko Cavić, rektor Ivan Pavić, rektor Thabo T. Fako i prof. dr. Aleksandar Jakir

mijeva i odlično opremljene knjižnice: dva se kampusa nalaze u glavnom gradu Gaboroneu, a po jedan u gradovima Francistown i Maun. Sveučilište se sastoji od sedam fakulteta: Business, Education, Engineering, Humanities Science and Social Sciences, Faculty of Medicine.

Pod geslom "Thuto Ke Thebe - Education is a Shield" (Obrazovanje je štit) Sveučilište Botswana ističe svoju ambiciju da postane jedan od vodećih centara izvrsnosti u Africi i u svijetu. Sveučilište danas broji 2805 zaposlenih, od toga 813 u znanstveno-nastavnim zvanjima, a broj upisanih studenata je 15.731, od čega 1391 na poslijediplomskim studijima. Funkciju rektora obnaša sociolog po struci prof. Thabo T. Fako. Misijska University of Botswana definirana je kao unapređivanje gospodarskih i socijalnih prilika u zemlji, a glavnim osloncem te misije smatra se jačanje međunarodne suradnje.

Jedna od brzorastućih svjetskih ekonomija

Zahvaljujući izvozu dijamanta i govedine, kao i turizmu i dobrom upravljanju gospodarstvom, BDP je 2010. prešao 15 tisuća dolara per capita. (podnaslov)

Sa svoja 602.957 km² Botswana je deset puta veća od Hrvatske, a ima samo 2 milijuna stanovnika. Graniči s Namibijom, Zimbabveom i Južnoafričkom Republikom. Pustinja Kalahari pokriva više od 80% površine, a ostalo najvećim dijelom čine savane. Većina stanovnika govori jezikom tswana, ali je službeni jezik engleski. U usporedbi s ostalim afričkim državama, Botswanu karakterizira vrlo mala etnička raznolikost i vrlo niska gustoća naseljenosti. Tswana ili Cvani čine 79%, oko 11% stanovništva pripada narodu Kalanga, a po 3% čine Bušmani i Kgalagadi. Ukupni udio bijelaca je 3%. Kršćanima se smatra 71.6% stanov-

ništva, dok 6% prakticira religiju badimo.

Botswana je nezavisnost stekla 30. rujna 1966. godine. Članica je Ujedinjenih naroda, Commonwealtha, Afričke unije i Južnoafričke carinske unije. Za prvog predsjednika države bio je izabran Seretse Khama, vođa pokreta nezavisnosti, poglavica - kgosi - plemena Ngwato, koji je na tu dužnost izabran dva puta, i na kojoj je umro 1980. godine. Od 2008. na čelu države je njegov unuk Ian Khama.

Najmanja korupiranost u Africi

Nezavisnost od Velike Britanije 1966. g. Botswana je stekla kao jedna od najsiromašnijih zemalja Afrike s BDP-om od 70 US \$ po glavi, dok se sada smatra jednom od najbržerastućih ekonomija na svijetu. Zahvaljujući izvozu

dijamanata i govedine, kao i turizmu i dobrom upravljanju gospodarstvom, BDP je 2010. prešao 15 tisuća dolara per capita. Najvažnija gospodarska aktivnost je rudarstvo, posebno vadenje dijamanta koje je najviše pridonijelo da Botswana u proteklih 30 godina postigne jednu od najvećih stopa gospodarskog rasta na svijetu. Bitna značajka gospodarstva i civilizacijskog dosega naroda Botswane je vrlo niska korumpiranost, najmanja u Africi, na razini nekih zapadnoeuropskih država.

Sve ozbiljniji problem današnje Botswane je epidemija AIDS-a čiji razmjeri ugrožavaju i ekonomski prosperitet (po nekim podacima, HIV-om je zaraženo više od 35% stanovništva...) Glavni i najveći grad Gaborone sa cca 200.000 stanovnika smješten je 15 km od granice s Južnoafričkom Republikom.

rangiranje sveučilišta

O akademskoj evaluaciji

Početkom kalendarske godine, mnoge je iznenadila vijest o visokom regionalnom rang u Sveučilišta u Splitu. Naime, prema ranking proceduri SCImago Journal & Country, na listi znanstvene izvrsnosti za 2011. godinu Sveučilište u Splitu je najbolje rangirano hrvatsko sveučilište, na visokom 12. mjestu u regiji srednje i istočne Europe. Svjesni značenja što ga za naše sveučilište ima tako visok regionalni plasman, ali i kontraverzija koje svaka kvantifikacija znanstveno-nastavne djelatnosti sa sobom donosi, temi rangiranja u ovom smo broju posvetili čitavih sedam stranica, u dva bloka. U razgovoru s prorektorom za međunarodnu suradnju Rokom Andričevićem, izvrstan rezultat Sveučilišta u Splitu pokušali smo objektivizirati kontekstualizacijom. U razgovorima s troje "visokoplasiranih" znanstvenika našeg sveučilišta – Anom Marušić s Medicinskog fakulteta te Milom Dželalijom i Antom Graovcem s PMF-a – osobito zaslužnih za njegov ranking, nastojali smo iznijeti sumu njihova iskustva u ovoj stvari. Donosimo i tekst o znanstvenom doprinosu djelatnika KTF-a koji je, stjecajem okolnosti, ostao u drugom planu. A u drugom bloku od četiri stranice, donosimo radikalno kritički stav Sindikata visokog obrazovanja i znanosti Akademsko solidarnost spram kvantitativnog rangiranja općenito. Dva su razloga što nam se uputnim činilo stavove Akademsko solidarnosti citirati in extenso: prvi je da raspravi o rangiranju damo najširi mogući problemski okvir, a drugi je što su citirani dijelovi samo dio cjelovite Deklaracije o znanosti i visokom obrazovanju, dokumenta koji po širini i dubini kritičkog zahvata zaslužuje pažnju prvoga reda, bez obzira na nečiji stav prema vrijednosnim i idejnim pretpostavkama na kojima počiva. Zaključno, ovim blokom temu ne zatvaramo, nego otvaramo daljnjoj argumentiranoj raspravi.

uredništvo

Moramo se početi međusobno vrednovati!

U Hrvatskoj se pojam evaluacije još uvijek ne razumije u potpunosti – ona nije vrijednosna, ali mora postojati zbog toga što je ona odrednica strateškog razvoja, određuje kako ćete se usmjeravati u budućnosti, i bitno je razumjeti da vrednovanje ne znači tko je bolji, a tko je lošiji, nego tko je više, a tko manje aktivan

RAZGOVARAO:

DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Visoki rang Sveučilišta u Splitu bio je poticaj za analizu sudjelovanja splitskih znanstvenika u bazi podataka Web of Science, koju je poduzeo prorektor Roko Andričević kako bi se što objektivnije valorizirao doprinos pojedinaca i institucija ovom rezultatu i potaknula rasprava o kriterijima. Upravo ta rasprava, žustro započeta na Senatu Sveučilišta u Splitu, bila je povod našem razgovoru s prorektorom Andričevićem.

Što vas je motiviralo za izlazak s analizom pred Senat?

Već se duže vrijeme znanost na našim sveučilištima ne stimulira niti adekvatno vrednuje. Moja je osnovna ideja bila da se znanost počne promovirati u širem krugu naših djelatnika, poglavito znanstvenih novaka i docenata, i da se istakne kako se i kroz znanost može akademski razvijati i konačno postaviti na karti europskih i svjetskih sveučilišta koja su mjesto ključnog razvoja znanosti i tehnologije jedne moderne zemlje. Rangiranje SCImago temelji se na bazi podataka SCOPUS i fokusiralo se na deset posto svjetski najpriznatijih časopisa – objavljivanjem u njima dobivali su se najveći bodovi u rangiranju. Tako se pokazalo da Splitsko sveučilište ima određen broj znanstvenika koji zaista publiciraju u top deset posto časopisa. Stoga je uprava Sveučilišta organizirala nekoliko sastanaka s prodekanima za znanost, odnosno osobama koje su sastavnice nominirale da će vršiti evaluaciju znanstve-

ne aktivnosti svojih djelatnika. Svi smo se složili da je prvi korak da evaluacija ide prema bazi podataka Web of Science (WOS). To je baza podataka Thompson Reuter, gdje se vrednuje više od 99 posto svjetskih sveučilišta. Tako smo prikupili od sastavnica liste svojih djelatnika – od znanstvenih novaka do emeritusa – kako su rangirani unutar WOS-a, odnosno koliko su radova objavili, kolika im je citiranost i koliki im je H-indeks. To su tri kategorije koje se i inače uzimaju kao najmjerodavnije po bazi podataka. Nakon toga izvršena je statistička analiza po sastavnicama i znanstvenim područjima, da vidimo prosjek po znanstveniku, te se pokazalo da su u toj bazi podataka neka područja iskočila kao vrlo značajna. To su biomedicina, prirodne znanosti i dijelom tehničke znanosti.

Kriteriji i napredovanje

Kakva je situacija s društvenim znanostima?

Na području društvenih znanosti, Kineziološki fakultet ima zavidnu znanstvenu aktivnost. No, uz društvene je znanosti vezan i jedan problem. One su u svijetu i te kako prisutne, ponajprije kroz razne studentske programe unutar ekonomije. Nisu zastupljeni u WOS-u u tolikom broju kao biomedicina, prirodne i tehničke znanosti, ali su ipak zastupljeni, i većina ekonomskih fakulteta u Europi se vrednuje po WOS-u. Naravno da je to zahtijevalo i da znanstvenici iz ekonomskih područja intenzivnije objavljuju u časopisima koji su u WOS-u. Slična situa-

cija je i s dijelom humanističkih znanosti koje također nisu u potpunosti zastupljene u WOS-u. U Hrvatskoj prije tri-četiri godine, kad su krenuli znanstveni projekti, područna vijeća su za različita znanstvena područja donosila kriterije i pravilnike koji su se koristili ne samo za dobivanje tih znanstvenih projekata, nego i za akademsko napredovanje. Tako se osnovala neka vrsta baze časopisa koja je nazvana A1 i A2, unutar kojih se nalazi određen broj časopisa koji su, u prvom redu u društvenim i humanističkim znanostima, bili mjerilo za akademsko napredovanje. Međutim, veliki broj tih časopisa nije u bazi podataka WOS-a. Kad Thompson Reuter analizira koji časopis ulazi u bazu podataka, promatra znanstvenu vrijednost i znanstveni utjecaj tih časopisa (riječ je o procesu, i u zadnje vrijeme dosta novih časopisa iz tih područja ulazi u WOS). A kad smo mi radili analizu, ti časopisi nisu bili u WOS-u i naravno da onda nisu ušli u vrednovanje za ekonomske i filozofske fakultete, i tu se dogodio problem. Sigurno da

postoje znanstvenici unutar Ekonomskog fakulteta koji intenzivno publiciraju u časopisima koji su u bazi podataka A1 i A2. Međutim, ako bismo njih posebno tretirali, onda se postavlja pitanje što je s ovim drugim fakultetima, biomedicine, prirodnih i tehničkih znanosti, jer tamo isto postoje časopisi koji nisu u WOS-u, a veliki broj profesora također objavljuje u tim časopisima.

WOS kao zajednički kriterij?

Kako ste riješili situaciju?

Jedino što se moglo učiniti u ovom trenutku jest podvući crtu i izabrati WOS kao zajednički kriterij. Dakle, odstupanja postoje i u jednom i u drugom smjeru i ne može se reći da je netko u specifičnom smislu zakinut. Shvaćam reakcije Ekonomskog fakulteta koji je želio da se više prezentiraju časopisi iz te baze podataka, no zajednički smo se dogovorili da moramo podvući zajednički nazivnik, u ovom slučaju WOS. Riječ je o prvom koraku vrednovanja i analize znanstvene aktivnosti Splitskog sveučilišta i naravno da on u sebi kao rezultat još uvijek ima nekoliko stvari koje bi se trebale dalje doraditi. Jedna od njih je i veliki broj autora u određenim grupnim znanstvenim aktivnostima, čak i 30-40 po članku. Naravno da autorima u takvom članku, citiranost i H-indeks mnogostruko raste. Zato danas postoje formule kako evaluirati znanstveni doprinos članka koji ima, na primjer, 30 autora, jer ne možete svakom dati jednaki doprinos. Nismo imali vremena ni mogućnosti ulaziti u dubinsku analizu, nego smo napravili glo-

balne rezultate o stanju na Splitskom sveučilištu. Danas se u svijetu većina sveučilišta rangira po WOS-u, gdje pogreške ili odstupanja idu u oba smjera. Ja razumijem da su neki malo razočarani, ali to je stara priča. Mi se moramo početi međusobno evaluirati.

Kad je riječ o navici evaluacije, odnosno uspoređivanja, gdje smo mi tu u svijesti o značenju u odnosu na, primjerice, SAD?

Mi smo još u zametku. Niti to shvaćamo, niti u potpunosti razumijemo, a pogotovo ne opravdavamo. Ta evaluacija nije vrijednosna, ali mora postojati zbog toga što je ona odrednica strateškog razvoja, određuje kako ćete se usmjeravati u budućnosti. Ako vi među trideset djece u dobi od sedam godina, koja ulaze u prvi razred osnovne škole, ne vidite njihove sklonosti, kvalitete i vrijednosti u smislu individue, kako ćete usmjeravati odgoj i obrazovanje? Vi morate na neki način to vrednovati, i bitno je razumjeti da to vrednovanje ovdje ne znači tko je bolji, a tko je lošiji, nego tko je više, a tko manje aktivan.

Smatrate li da je za akademsku zajednicu to osobito značajno?

Apsolutno. Za akademsku zajednicu to mora biti apsolutni prioritet u svakom strateškom dokumentu Sveučilišta, i to iz vrlo jednostavnog razloga – EU u idućih sedam godina daje najviše novca za znanost i tehnologiju i zaštitu okoliša. Mi u ta dva sektora dajemo najmanje. No, ako Europa u idućih sedam godina povećava budžete tih sektora, tu će biti posla i projekata, tu će biti tržište rada. Mi kao Sveučilište moramo bi-

“

Rangiranje SCImago temelji se na bazi podataka SCOPUS i fokusiralo se na deset posto svjetski najpriznatijih časopisa

Mile Dželalija: Sveučilišta moraju hitno donijeti strategije

Mjerenje znanstvenih postignuća sveučilišta pokazuje se izuzetno važnim za društvo koje financira i koristi postignute rezultate, no treba pripaziti da se orijentacijom na isključivo postizanje mjerljivih pokazatelja ne naruši osnovna misija s kojom je neko sveučilište osnovano

RAZGOVARAO:
MATE TERZE

Prof. dr. sc. Mile Dželalija, redoviti profesor u trajnom zvanju sa Odjela za fiziku splitskog PMF-a, svoju je sustavnu znanstvenu aktivnost započeo prije 25 godina pod vodstvom prof. dr. sc. Srečka Kilića, kada je objavio svoj prvi znanstveni rad u časopisu s međunarodnom recenzijom.

Kako se razvijao vaš znanstveni put?

Znanstvene sam aktivnosti niz godina dalje nastavio i razvio u okviru istraživanja različitih svojstava nuklearne tvari pod vodstvom prof. dr. sc. Nikole Cindro, tadašnjeg znanstvenog savjetnika na Institutu Ruder Bošković u Zagreba, dr. sc. Klauša Hildebrandta s GSI-a u Darmstadtu, te prof. dr. sc. Norberta Herrmanna, profesora sa Sveučilišta u Heidelbergu.

Tijekom tog perioda, kroz više stranih i međunarodnih projekata i stipendija, ostvarili smo izuzetno bogatu suradnju koja i danas uspješno traje, a rezultiralo je obranom doktorata i visoko citiranim znanstvenim radovima. Uz pristanak i upute tadašnjeg mentora, prof. Cindra, dio svojih aktivnosti paralelno sam ostvarivao na sličnim istraživanjima u visokoenergijskoj fizici pod vodstvom prof. dr. sc. Daniela Denecria, našeg znanstvenika na CERN-u.

Svoje sam temelje znanstvenog promišljanja, značaja i uloge znanosti u gospodarstvu i društvu dobio od svojih mentora i prijatelja. Moram spomenuti mnoge druge kolege fizičare iz Hrvatske (Čaplar, Puljak, Antunović, Godinović, i drugi) te mnoge kolege iz drugih zemalja (Abdulin, Hartmann, Kinnunen, Xavier i drugi) s kojima sam ostvario mnoge značajne rezultate.

Ne želim zaobići ni prof. dr. sc. Ivana Tadića i prof. dr. sc. Snježanu Knezić koji me svojim pristupom, aktivnostima i projektima privlače u druga područja temeljnih i primijenjenih istraživanja.

Važnost mjerenja

Koliko važnim ovo rangiranje držite za Sveučilište u Splitu?

Mjerenje znanstvenih i drugih postignuća bilo kojeg sveučilišta pokazuje se izuzetno važnim za društvo koje financira i koristi postignute rezultate. Jedino treba pripaziti da se ne naruši osnovna misija s kojom je neko sveučilište osnovano. Opasnost dolazi od mogućeg prebacivanje izvorne misije sveučilišta na isključivo postizanje mjerljivih pokazatelja. To znači da se može dogoditi da mjerljivi pokazatelji (npr. broj radova, impact faktori, citiranost, broj projekata, broj patenata i drugo) postanu cilj sami za sebe, a ne kako bi postali elementi osiguravanja postizanja onih ciljeva

Postojanje intenzivnih rasprava o mjerljivim pokazateljima u akademskoj zajednici samo pokazuju da još uvijek ne postoji stvarna strategija sveučilišta

koji su zacrtani strategijom sveučilišta. Većina sveučilišta u Europi i svijetu temeljito preispituju svoje postignute rezultate i društveni interes njihovog postojanja. To postaje naročito zanimljivo u novije vrijeme s pojavom na stotine novih sveučilišta i shvaćanjem kako nije moguć opstanak svih, već samo onih koji privuku i zadržavaju najbolje studente i doktorande. Sva sveučilišta, u suradnji s glavnim dionicima u svom okruženju, u ovom dijelu Europe trebala bi hitno

promisliti o svojoj temeljnoj misiji, načinima ostvarenja, praćenjem pokazatelja i sustavom osiguravanja postizanja dogovorenih ciljeva. To bi trebalo uključivati uobičajene pokazatelje koje koriste i druga sveučilišta u svijetu (radovi, citiranost, projekti i drugo), ali i neke druge pokazatelje specifične za okruženje u kojem se djeluje. Postojanje intenzivnih rasprava o mjerljivim pokazateljima u akademskoj zajednici samo pokazuju da još uvijek ne postoji stvarna strategija sveučilišta. Kada bi strate-

gija postojala, tada ne bi postojale nepotrebne rasprave već usklađeni rad svih jedinica i istraživačkih grupa prema dogovorenim dugoročnim ciljevima.

Prioritet - zajednički projekti

Kako gledate na vjerodostojnost kvantitativnih pokazatelja?

Posljednjih desetak godina, razvijena sveučilišta uočavaju nekontrolirano osnivanje većeg broja novih sveučilišta u svijetu pa se, logično, osmišljavaju različiti mjerljivi pokazatelji u svrhu njihovog rangiranja.

Primjerice, kod razvijenih sveučilišta i instituta, zajednički projekti desetaka institucija (često i s poduzetnicima) postaju prioriteti. Takve aktivnosti rezultiraju izuzetno vrijednim tehnološkim pomacima i primjenama, a istraživanja iziskuju ogromna financijska ulaganja i višegodišnju uključenost više znanstvenika i institucija. Upravljanje postaje izuzetno složeno u svakom pogledu, a suradnja predstavlja izuzetan napor državama, institucijama i pojedincima. Kolaboracijska istraživanja od pojedinaca zahtijevaju strogo poštivanje rokova, stalno prezentiranje svojih aktivnosti te praćenje rada drugih kolega.

Jasno je da će postignuti rezultati biti više citirani – jer postoji veći broj znanstvenika koji su zainteresirani za njih. Naravno, važno je da takva istraživanja budu u skladu sa stvarnom prihvaćenom strategijom uključenih institucija i država. Za okruženje u kojem djeluje Sveučilište u Splitu potrebno je dodano uključiti pokazatelje kojima će se potaknuti veća briga o razvoju društva, specifičnog gospodarstva, stvaranja novih radnih mjesta posebno poticanja samozapošljavanja mladih, a ne pukog rangiranja kojeg provode različite interesne grupe u svijetu.

Kakvi su danas radni uvjeti na Sveučilištu?

Sveučilište u Splitu danas raspolaže s dobrim prostornim uvjetima, ali su izuzetno loše raspoređeni i iskorisćeni. Slično vrijedi i za opremu. Loše je i to što se prostor i oprema na sveučilištu često shvaćaju osobnim vlasništvom.

Roko Andričević

“

Uz društvene je znanosti vezan i jedan problem: nisu zastupljene u WOS-u u tolikom broju kao biomedicina, prirodne i tehničke znanosti

ti nositelji znanosti i tehnologije, jer ako nismo, onda nas EU kroz procese reakreditacije može lako usmjeravati prema sustavu veleučilišta! Kad uđemo u EU, osnovni problem svih sveučilišta u Hrvatskoj će biti da demonstriraju, po kriterijima EU-a, da su institucije koje su se u stanju pridonositi znanstvenom i tehnološkom razvoju i obrazovati nove kadrove. Ona sveučilišta koja to ne budu u stanju, jednostavno će se usmjeriti prema veleučilištima i postat će nastavna jedinica proizvođačke kadrova koji će tek kasnije ići prema nekim drugim sveučilištima ili nekim drugim studijskim programima za njihov daljnji znanstveni razvoj. I to je velika opasnost. Prema tome, korak koji je sada napravljen usmjeren je prema osvješćivanju naših djelatnika o tome da će u znanstvenoj aktivnosti netko uvijek biti više, a netko manje aktivan, što ne znači da je onaj tko je manje aktivan lošiji. On će to nadomjestiti kroz nastavu i druge vezane aktivnosti, i to je apsolutno prihvatljivo.

rangiranje sveučilišta

Ana Marušić: Kad vam cijeli svijet susjedstvo, nema boljeg mjesta za rad

RAZGOVARAO:
ANTE MIHOVILOVIĆ

- Bilo mi je drago doznati da sam u tako dobrom društvu kolega, uglednih znanstvenika. Iskreno, drago mi je da je i jedna žena među znanstvenicima s tako visokim h-indeksom jer ženama nije lako u znanosti i akademskoj zajednici - priznaje Ana Marušić.

Strast i životni poziv

Dakle, obradovala vas je vijest da ste jedna od najcitiranijih znanstvenica sveučilišta?

Da, dobro se sjećam članka naših studenata, koje smo objavili u časopisu Croatian Medical Journal, o udjelu žena u medicini na primjeru Medicinskog fakulteta u Zagrebu. U posljednjih 50 godina, broj žena koje su studirale ustalio se na oko sedamdeset posto, udio žena među najmlađim nastavnicima, asistentima, nije prešao jednu trećinu, a među profesorskim zvanjima je jako malo žena. Sto-

U znanosti je važno uživati, uvijek imati otvorene oči i biti spreman na puno, puno rada. No, najvažnije je – biti spreman na test ukupne svjetske znanstvene zajednice

ga je meni ovakav rezultat u mojoj karijeri važan jer pokazuje da i žene mogu probiti taj "stakleni svod" u znanosti.

Postoji li 'ključ' znanstvenog uspjeha?

Ne mislim da itko od nas može definirati "ključ uspjeha" – taj se posao ne radi na zahtjev nego samo po želji i s ljubavlju. A kad tako radite, rezultati dođu sami i ugodno vas iznenade. Meni je znanstveno istraživanje strast i životni poziv, ne zaposlenje. Pa se svaki dan pitam za razne stvari "zašto" i "kako" i tražim odgovore na ta pitanja. Radim to u raznim područjima, od istraživanja odnosa kosti i imunološkog sustava, s čime sam počela svoju znanstvenu karijeru, do testiranja

intervencija za edukaciju u znanosti i odgovornoj provedbi istraživanja i proučavanja kvalitete kliničkih ispitivanja (nekad se i šalim s djecom da sam odmalena bila istraživač i da mi je prvi pokus bio ne baš uspješno istraživanje mišolovke u bakinoj staroj kuhinji na Širokom Brijegu).

Koje vas teme i područja posebno intrigiraju?

Svida mi se biti istraživač "općega" tipa – volim slobodu istraživanja novih tema, ulaska u nova područja. Dođuše, takva vrsta istraživanja baš ne povećava h-faktor i ne bliži vas velikim priznanjima i nagradama kao kad se fokusirate na jedno usko područje (model, stanicu, molekulu), ali je veći užitak

otkrivanja i stalnog učenja od znanstvenika iz drugih područja. Ne mislim da je za uspjeh u znanosti potrebno odricanje. Ne znam da sam se čega važnoga odrekla u korist znanosti. Obitelj mi je uvijek pomagala: moji su roditelji išli sa mnom i djecom na istraživačke boravke u inozemstvu. A u suprug imam partnera i podršku. Naša se istraživačka područja razlikuju, ali u jednom dijelu smo i zajednički radili na znanstvenim istraživanjima u okviru projekta časopisa Croatian Medical Journal. U znanosti je važno uživati, uvijek imati otvorene oči i biti spreman na puno, puno

Svida mi se biti istraživač "općega" tipa – volim slobodu istraživanja novih tema

rada. No najvažnije je – biti spreman na test ukupne svjetske znanstvene zajednice. Ne mislim da ima nacionalne znanosti jer je znanost svojina čovječanstva. Nacionalni identitet i njegova zaštita pitanje su kulture jedne zemlje, a istraživanje toga nacionalnog identiteta predstavlja znanstveni rad. Rezultati takvoga istraživanja sigurno su zanimljivi cjelokupnoj znanstvenoj zajednici i ne smiju biti zatvoreni u nacionalni okvir. Primjerice, nedavno smo moj suprug i ja pozvani da u časopisu The Lancet damo svoje viđenje uloge malih časopisa u društvu. Zašto bi se najstariji medicinski časopis na svijetu zanimao za mali časopis iz male zemlje od kojega je jači više od dvadeset puta? Ipak, takva je tema, premda nacionalna i mala, zanimala globalno medicinsko čitateljstvo. Dakle, znanost nema granica i ono što se nama možda čini samorazumljivo, može zanimati kolege iz specifičnog znanstvenog područja.

Koliko važnom držite međunarodnu suradnju?

Jako podržavam mobilnost mladih znanstvenika i međunarodnu suradnju našega sveučilišta. Samo u stalnoj suradnji s kolegama iz istraživačkog područja, gdje god se oni nalazili, moguće je izgraditi prepoznatljiv osobni i institutski identitet u svjetskoj znanosti. Meni je u tome jako puno značilo imati suradnike na zajedničkim međunarodnim projektima, od američko-hrvatskog projekta, projekta Wellcome Trust, niza bilateralnih projekata, te sada FP7 projekta o kliničkim ispitivanjima. Zato poručujem mladim kolegama: ne bojte se testirati svoj um i snagu na međunarodnom polju. Nije lako kad izidete iz sigurnosti naše male zajednice, ali je to jedini način da otkrijete svoj znanstveni identitet i stvarnu vrijednost. A kad vam svijet postane susjedstvo, nema boljeg mjesta za puno rada od Splita.

Ante Graovac: Brojke će se od nas tražiti, htjeli mi to ili ne

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Ante Graovac godinama se bavi primjenom matematike u kemiji, posebno na nove anorganske, čisto ugljikove nanostrukture kao što su ugljikove lopte i torusi, nanocjevčice i grafen-jednoslojni grafit. Kako ističe, brojevi su njegov prirodan jezik ali nalazi još važnijim otkrivanje veze među njima i njihovo tumačenje.

Onda se kvalificirani za pitanje o relevantnosti brojčanih pokazatelja o znanstvenom rangi našeg sveučilišta?

I drugdje se mnoge složene pojave često opisuju i grubo svode na brojke. Numerički pokazatelji kao bruto nacionalni dohodak, prosječna životna dob i drugi se svakodnevno koriste ali je jasno kada ove računamo za sve manje grupe da je njihov smisao sve upitniji i odstupanje od prosjeka sve izrazitije. Stoga, iako sam, naravno, polaskan da sam među najbolje citiranima na Sveučilištu u Splitu, moram upozoriti da čisto numeričkim

Sveučilišne nastavnike treba vrednovati po kvaliteti i suvremenosti nastave, izradi nastavnih materijala i njihovu ukupnom djelovanju na sredinu, ali, kako je velik broj njih u nastavno-znanstvenim zvanjima, važno je i objavljivanje i citiranost u međunarodnim znanstvenim časopisima

ocjenama, a posebno ako se radi o pojedinim nastavnicima, treba rukovati vrlo oprezno.

Važnost saopćavanja rezultata svijetu

Možete li usporediti poziciju prirodnih znanstvenika i humanista, kad se radi o objavljivanju?

Medicina, prirodne i tehničke znanosti, biotehnologija i sl. koriste jezik i postupke koji su međunarodno ujednačeni. Istraživači u ovim područjima se od početka karijere navikavaju da svoje rezultate pokušaju objaviti u najboljim znanstvenim časopisima, od kojih se neki izdaju i u Hrvatskoj, pa prirodno prate cijene koliko su puta njihovi radovi navedeni u međunarodnim časopisima. Broj navoda, tj. citata, može se dobiti sa samocitima ili bez njih, no nije mi

poznato koje su brojke korištene u analizi Sveučilišta u Splitu. Društvene i humanističke znanosti, umjetnost i sl. su važna sastavnica svakog sveučilišta i od velikog su nacionalnog značaja ali se, upravo zbog toga, kod njih kasnije i sporije razvija osjećaj za važnost saopćavanja svijetu svojih rezultata i djela. Zastarije bardove naše kulture, kao što su to profesori Ivo Babić i Joško Božanić od kojih sam mnogo naučio, bi bilo kakvo prebrojavanje bilo potpuno neprimjereno. Često uživam u listanju meni najdraže hrvatske knjige, „Libru viškiga jazika“ Androta Rokija, koja je pred petnaest godina objavljena u Kanadi. Ne znam koliko je puta citirana, a meni to nije ni važno, ali je primjer da se svi moramo predstaviti svijetu pa ne vidim razloga da recimo naši kroatisti ne pošalju poneki put svoj članak

u neki međunarodni slavišćki časopis. Rezultati humanističkih i sl. znanstvenika bi sigurno bili vidljiviji kada bi naše Ministarstvo za znanost, obrazovanje i sport financiralo pristup međunarodnim bazama podataka za knjige i zbornike pa ovim putem molim Senat Sveučilišta u Splitu da Ministarstvu uputi odgovarajuću molbu.

Ocjenivati 'sa znom soli'

Kako onda postići sveobuhvatnije vrednovanje?

Sveučilišne nastavnike treba vrednovati po kvaliteti i suvremenosti nastave, izradi nastavnih materijala i njihovom ukupnom djelovanju na sredinu, ali, kako je velik broj njih u nastavno-znanstvenim zvanjima, u obzir nekim dijelom treba uzeti i njihovo objavljivanje i citiranost u međunarodnim znanstvenim časopisima. Narav-

no, sve treba normirati na područje istraživanja jer je npr. citiranost u matematici vrlo niska u usporedbi s propulzivnim područjima kao što je npr. biotehnologija. Stoga se na razini nastavnika njih mora ocjenjivati od struke do struke i s puno zrna soli i nikako ne isključivo na temelju numeričkih podataka. To se posebno odnosi na mlade osoblje kojemu treba dati vremena da prve radove pošalje u tisak a još više vremena da vidi jesu li i koliko su puta u svijetu citirani.

Pozdravljam inicijativu Senata Sveučilišta u Splitu da se pozabavi ovom temom

Zumiramo li pogled na veće skupine, odjele, fakultete, sveučilišta i cijelu državu, numerički rezultati postaju sve pouzdaniji pokazatelji kvalitete nastavno-znanstvenog rada i, držali mi do njih ili ne, u EU i drugom financiranju će se od nas ove brojke obavezno tražiti. Stoga pozdravljam inicijativu Senata Sveučilišta u Splitu da se pozabavi ovom temom. I vjerojatno ostane iznenađeno što je naše Sveučilište po numeričkim pokazateljima najbolje u Hrvatskoj. Zahvaljujući čemu sam i dobio priliku da iznesem par gornjih rečenica na čemu se također zahvaljujem Universitasu i njegovom glavnom uredniku te mojim koautorima, a posebno Prof. Damiru Vukičeviću, i kolegama/icama s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu.

postane od Splita

Doprinos KTF-a znanstvenoj izvrsnosti

Piše:
PROF. DR. SC. IGOR JERKOVIĆ

KTF djeluje u tri znanstvena područja: prirodne znanosti (polje kemije, fizike i matematike), tehničke znanosti (polje kemijsko inženjerstvo) i biotehničke znanosti (polje prehrambene tehnologije). Kemija i kemijsko inženjerstvo služe kao temelj razumijevanja kemije kao znanosti i njezine primjene, a s ciljem prepoznavanja utjecaja znanstvenih i tehnoloških dostignuća na ljudsko društvo, kvalitetu ljudskog življenja i života na Zemlji uopće. Od osnutka Fakulteta 1960. god. pa do danas znanstvena produktivnost raste eksponencijalnom putanjom unatoč vrlo skromnoj opremljenosti laboratorija za zahtjevna eksperimentalna istraživanja iz navedenih područja te prilično dotrajalim laboratorijskim resursima.

Ukupno 39 djelatnika KTF-a izabranih u znanstveno-nastavna zvanja i 29 asistenata od 2007. godine objavilo je više od 120 znanstvenih radova u časopisima koji su registrirani u respektabilnim "Current Contents" i/ili "Web of Science" bazama podataka i to iz znanstvenih polja kemije, kemijskog inženjerstva,

Kao jedna od najstarijih sastavnica Sveučilišta u Splitu, Kemijsko-tehnološki fakultet (KTF) je značajno pridonio prestižnom statusu Sveučilišta u Splitu na listi znanstvene izvrsnosti za 2011. godinu

prehrambene tehnologije i fizike. Od toga je u 2011. godine publicirano njih 30-ak.

Kvaliteta radova usporediva s europskom

Odsjek za kemiju je posebno pridonio ukupnoj znanstvenoj aktivnosti KTF-a, a Odsjek za inženjerstvo i tehnologije je obogatio ukupnu znanstvenu aktivnost inženjerskim pristupom. Treba naglasiti da je značajan broj radova objavljen u časopisima s faktorom odjeka (engl. impact factor) iznad mediana faktora odjeka za odgovarajuće znanstveno polje ili granu čime se kvaliteta radova može usporediti s europskom, a ponekad i svjetskom razinom. Posebnu pozornost

zaslužuje priznanje časopisa Food Chemistry (faktor odjeka 3,458) autorima Katalinić, Miloš, Kulišić i Jukić za objavljeni znanstveni rad "Screening of 70 medicinal plant extracts for antioxidant capacity and total phenols" koji se našao među 5 najcitiranijih radova (top 5) ovoga prestižnog časopisa od 2006. do 2010. godine.

Glavno autorstvo je postalo sve važniji parametar kao i kvaliteta časopisa u kojima se objavljuje. Razlike između spomenutih znanstvenih područja, kako u zahtjevnosti eksperimentalnog rada tako i u uvjetima za znanstveno napredovanje, predstavljaju stalan izazov te potiču nastavnike i asistente na konstantno podizanje kvalitete istraživanja.

Sagledavajući znanstvenu izvrsnost prema h-indeksu 10 i više (visoka citiranost prema "Web of Science" 1955. - 2012. god.) u ukupnom postotku i brojnosti znanstvenika na Sveučilištu u Splitu treba pridružiti sljedeće nastavnike: prirodne znanosti (Mladen Miloš, Josip Mastelić, Igor Jerković, Njegomir Radić, Zoran Grubač i Ani Radonić), tehničke znanosti (Jelena Perić) te biotehničke znanosti (Višnja Katalinić).

DEKLARACIJA O ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

str. 12, 13, 14

"Akademska solidarnost" predstavila je sredinom ožujka akademskoj i široj javnosti, te akademskim i političkim institucijama Deklaraciju o znanosti i visokom obrazovanju, te pozvala sve zainteresirane pojedince i institucije da se uključe u raspravu o Deklaraciji i pitanjima kojima se ona bavi.

Vezano uz teme vrednovanja akademskih postignuća pojedinaca i sveučilišta, Universitas donosi integralne verzije poglavlja "Sadržajna kvaliteta utemeljena na suradnji i odgovornosti" i "Regulacija privatnog i javnog u svrhu očuvanja znanosti i visokog obrazovanja kao javnog dobra".

Cijela se Deklaracija može naći na stranicama www.akadsolid.com i www.slobodnifilozofski.com, dok je u tiskanom obliku objavljena 15. ožujka 2012. u časopisu "Zarez".

Kao i Akademska solidarnost, pozivamo čitatelje na uključivanje u argumentiranu i kompetentnu raspravu o visokom obrazovanju, kojoj smo u posljednjih nekoliko brojeva Universitas dali maha.

Akademska solidarnost

Akademska solidarnost je nezavisni sindikat koji se bavi pitanjima znanosti i visokog obrazovanja, a djeluje po principima direktne demokracije. Osnovan je u ožujku 2011. godine kada se oko ideje akademske solidarnosti okupio veći broj profesora, znanstvenika i ostalih sveučilišnih i znanstvenih djelatnika, mahom sa Sveučilišta u Zagrebu.

Direktan povod osnivanja *Akademске solidarnosti* bilo je neslaganje dijela članova već postojećeg "Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja" s načinom njegova djelovanja.

Ovaj sindikat nastao je u trenutku kada je bivša Vlada donijela prijedloge novog zakona o znanosti i visokom obrazovanju s čijem se sadržajem članovi *Akademске solidarnosti*

nisu slagali. U međuvremenu novi zakon nije donesen pa se može reći da je *Akademska solidarnost* ostvarila svoj cilj. Međutim, ovaj sindikat ima više ciljeve, od kojih je u fokus javnosti najviše došla borba protiv komercijalizacije visokog obrazovanja.

Pozornost su skrenuli kroz organiziranje štrajkova svojih članova pri čemu je najduže trajao onaj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (od 6. do 15. srpnja 2011. g.) dok su jednodnevni štrajkovi održani na sveučilištima u Puli i Zadru, Filozofskom fakultetu u Rijeci i Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Štrajkalo se zbog činjenice da je Vlada usprkos protivljenju dijela akademske zajednice prihvatila prijedloge novih zakona. Štrajk je prestao zbog ljetne pauze u Saboru i na Sveučilištima, a

aktivnosti sindikata u novoj akademskoj godini sastojale se od raznih tribina, akcija i javnih očitavanja o stanju u hrvatskoj Akademiji.

Ono što ovaj sindikat izdvaja od drugih je princip direktne demokracije koji svim članovima omogućava ravnopravno sudjelovanje u donošenju odluka koje se donose na skupštinama.

Takoder, nema klasičnog sustava u kojem postoje predsjednik i ostala stalna tijela sindikata. Takav sustav zamišljen je da se rad sindikata ne bi povezivao s pojedincima već samo s idejama i projektima *Akademске solidarnosti*. Njegovi članovi i simpatizeri najavljuju daljnju, bespoštednu borbu protiv komercijalizacije hrvatskoga visokooobrazovnog sustava.

Ivan Perković

Sindikat visokog obrazovanja i znanosti Akademska solidarnost o 'Deklaraciji'

Deklaracija o znanosti i visokom obrazovanju nastala je na temelju analize normativnog okvira i strateških dokumenata Republike Hrvatske, postojećih istraživanja, relevantne literature, rada u akademskoj zajednici i iskustva studiranja.

Kroz kritiku ideologije ekonomskog reduccionizma, u okviru koje se hrvatski građani definiraju isključivo kao potrošači, poduzetnici i radna snaga, kao "ljudski resursi", a studenti kao naizgled samostalni pojedinci i proračunati klijenti, u Deklaraciji se iznosi alternativni vrijednosni okvir i njemu pripadne definicije pojedinca i društva.

Deklaracija ukazuje na "slijepa mjesta" i nudi alternativu mehaničkom povezivanju znanosti i visokog obrazovanja s gospodarstvom, kao i uznapredovaloj hijerarhizaciji znanstvenih disciplina, područja i vrsta istraživanja s obzirom na pretpostavljenu tržišnu isplativost.

U Deklaraciji se iznose vrijednosti i rješenja suprotstavljena danas globalno dominantnom stajalištu prema kojem je kompetitivnost osnovni pokretač kvalitete, a različite vrste kvantitativnih evaluacija njezini objektivni pokazatelji.

Deklaracija kritički oblikuje alternativu pogubnim posljedicama ideologije, koja teom o državi kao lošem vlasniku, uz krinku nužne štednje i rezanja javnih sredstava, provodi i potiče privatizaciju i komercijalizaciju znanosti i visokog obrazovanja, predviđa financijsku penalizaciju studenata, a pravo na besplatno obrazovanje omogućuje sve manjem broju studenata.

Deklaracija je ujedno i kritika prakse kojom se reforme u područjima znanosti i visokog obrazovanja donose isključivo odozgo, uz fingiranje javne rasprave, mimo temeljitog preispitivanja širega vrijednosnog okvira i u neposrednom dosluhu s me-

đunarodnim financijskim institucijama.

U Deklaraciji iznesena kritika neodrživog stanja sustava hrvatske znanosti i visokog obrazovanja te ponudena vrijednosna alternativa usmjerena je na dobrobit svih studenata, cjelokupne akademske zajednice, kao i svih građana Republike Hrvatske, bez obzira na njihov socijalni status, nacionalnost, spol, vjersku pripadnost, dob ili političku opciju.

Unjoj iznesene vrijednosti i rješenja prijeko su potrebni uvjeti za rad na održivoj razvojnjoj perspektivi znanosti i visokog obrazovanja kao javnog dobra od primarne društvene važnosti. Te vrijednosti i ta rješenja moraju poslužiti kao temelj svakoj budućoj strategiji znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske, a ne tek kao puk političko-korektni ukras državnih politika znanosti i obrazovanja.

Preuzeto sa stranica
www.akadsolid.com

DEKLARACIJA O ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

SADRŽAJNA KVALITETA UTEMELJENA NA SURADNJI I ODGOVORNOSTI

10 «Reed College Admission: College Rankings».

11 Nije dakako upitno da časopisi koji se godišnje objavljuju u više svezaka i koji imaju veći broj stranica trebaju i veću financijsku potporu, ali je nedopustivo da se veća financijska izdvajanja za tiskarski zahtjevnije časopise provode pod oznakom veće vršnoće časopisa. Usp. Obavijest o znanstvenim i znanstveno-stručnim časopisima i časopisima za promicanje znanosti sufinanciranim u 2011. godini. Rangiranje časopisa provedeno je prema «ocjeni vršnoće» koja je utemeljena prema parametrima utvrđenim u Kriterijima o novčanoj potpori znanstveno-istraživačke djelatnosti (znanstvenim i znanstveno-stručnim časopisima i časopisima za promicanje znanosti).

12 Sve je veći broj znanstvenika spreman zanemariti integritet vlastitih spoznaja i uvjerenja pod pritiskom imperativa za preživljavanje kroz kvantitativno vrednovanje objavljivanje. Margit Osterloh i Bruno S. Frey (2009) navode istraživanje recenzentskih politika i praksi u dvama marketinškim časopisima koje je za razdoblje od 1999. do 2001. proveo Arthur G. Bedeian. Prema Bedeianovim nalazima najmanje je 25% znanstvenika revidiralo tekstove u skladu sa sugestijama recenzenata, premda su bili svjesni da se radi o netočnim korekcijama. Ovu i slične prakse djelovanja suprotno vlastitim uvjerenjima Frey (2003) sasvim primjerenom naziva «znanstvenom prostitucijom».

13 Parcijalna suspenzija akademske autonomije povezana je i s trendom njezine instrumentalizacije. Potonje se odnosi na nezanemariv dio akademske zajednice koji se pod krinkom institucionalno ovjerenih pozicije upušta u političke i poslovne projekte oslanjajući se na socijalni kapital akumuliran trajanjem akademskog statusa. Dakako, ovdje ne pokušavamo zabraniti akademskim djelatnicima da se bave politikom i drugim poslovima, nego upozoravamo na veoma česte slučajeve u kojima akademsko zaposlenje služi tek kao sigurnosna mreža u slučaju da se djelatnost koju su pojedinci u vrhu akademske piramide izabrali kao primarnu, izjalovi.

U aktualnom Strateškom planu za razdoblje 2011.-2013. (koji je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta ad hoc proizvelo i plasiralo u je-ku tzv. javne rasprave o već spomenutom odbačenom paketu zakona) stoji tvrdnja da «kvalitetan sustav znanosti počiva na kompetentnim i kompetitivnim ljudskim potencijalima» (2010: 13). Sličnog je gledišta i nešto stariji, ali također aktualan Strateški okvir za razvoj 2006.-2013., prema kojem «svugdje gdje postoji konkurencija, nastaju i bolji rezultati» (2006: 23). Slijedeći slična načela, i odbačeni prijedlozi zakona trebali su poslužiti kao osnova za «stvaranje kompetitivnog ustroja radnih mjesta kroz konkurenciju za viša mjesta» (ZOZD: 14) te uvođenje kompetitivnih oblika financiranja (iznimno spornih programskih ugovora, projektnog financiranja i dr.) kojima će hrvatska sveučilišta postati «kompetitivnija u europskom kontekstu» (ZOS: 7).

Svjesni smo da je u europskim znanstvenim i sveučilišnim tradicijama oduvijek postojala kompetitivnost u smislu rasprava o metodama i modelima, ali bila je to, kako sažima Konrad Paul Liessmann, «konkurencija oko pristupa istini, a ne konkurencija u vezi s mjestom na listi» (2008: 69). Uistinu, «mjesto na listi» odnosno rangiranje znanstvenih i obrazovnih institucija u «lige» prema različitim kriterijima (veličine, znanstvene produkcije, broju studenata i dr.) zabrinjavajuće je reduktivno. Prije svega, nemaju sve institucije ista sredstva, uvjete i ciljeve. Primjerice, ne mogu se ravnoopravno natjecati «bogata» i «siromašna» sveučilišta s obzirom na to da im nisu jednake same polazne točke. Jednako tako, subjektivni, neprecizni, i s obzirom na razlike u sredinama (diverzificirane misije), disciplinama i drugim specifičnostima akademskog polja, reduktivni nalazi vrednovanja znanstvenih i visokoobrazovnih institucija ne mogu se, kako to upozoravaju i zagovornici kvantifikacije i rangiranja (usp. npr. Cai Liu i Cheng 2005), uzimati kao neprikosnoveni pokazatelji uspješnosti, a kamoli kvalitete. Kao pozitivan primjer otpora redukcionizmu rangiranja izdvajamo primjer uglednog Reed Collegea u SAD-u koji odbija sudjelovati u rangiranjima. Čelnik te institucije, Colin Diver, objašnjava da se rangiranjima «mjeri institucionalno bogatstvo, reputacija, utjecaj i pedigree. Njima se ne pokušava [...] mjeriti koliko se znanje vrednuje i njeguje na kampusima [...]». Reed je paradigmatički primjer koledža kojemu je stalo – i to jedino stalo – do poticanja gladi za znanjem.¹⁰

Rangiranju prethode kvantitativni oblici vrednovanja «kvalitete» (znanstvene, financijske, prostorne i dr.). Kako to imamo priliku svjedočiti i u našoj akademskoj zajednici, kriteriji i načela prema kojima se trenutno provode kvantitativni oblici vrednovanja znanstvenog istraživanja vrlo su često pojednostavnjeni i proturječni. U tom je smislu dovoljno navesti recentan primjer rangiranja hrvatskih časopisa po vršnoći, a zapravo prema kvantitativnim i s kvalitetom znanstvenog sadržaja časopisa i u njemu objavljenih članaka ne nužno povezanim parametrima u rasponu od broja članaka, broja referentnih baza, broja recenzenata,

broja odbijenih članaka pa sve do broja svezaka, broja stranica, broja ilustracija i sl.¹¹

Kvantitativna mjerenja vršnoće znanstvenog rada (pojedina, institucija, publikacija, radova i dr.) poput netom gore navedenog u praksi se sve češće otkrivaju kao generatori devastacije vrijednosti akademске zajednice, pojedinca i institucija koji se pod posrednim ili izravnim (strukturno provedenim kroz uvjete napredovanja, zahtjeve uprave i dr.) pritiskom takvih oblika vrednovanja sve manje usredotočuju na mišljenje, kreativnost i sadržajnost, a sve više

“

Zahtijevamo prije svega redefiniciju kriterija kvalitete (u slučaju znanstvene produktivnosti vrednovanja sadržaja, a ne njegova financijskog prinosa ili publikacije u kojoj je objavljen), kao i uvažavanje specifičnosti i razlika između znanstvenih disciplina, polja i područja.

na besadržajne potjere za bodovima (pokazateljima, formulama i dr.), pri čemu ne izostaju ni koruptivne prakse koje su već dobile i svoje stručne nazive i dijagnoze poput plagiranja, autoplagiranja, usitnjavanja rezultata istraživanja, znanstvene prostitucije i dr. (usp. Osterloh i Frey 2009).¹² Kako je to dijagnosticirao Liessmann, iz «nekadašnje konkurencije koja se još mogla pojmiti kao institucionalizirani oblik argumentativnog bavljenja istinom i kao specifičan oblik diskursa, danas nastaje bjesomučna konkurencija i bitka za mjesto pod suncem. Dok uslijed rastućeg objedinjavanja znanstvenih pristupa i njima pripadnih kultura znanja stvarni obračun između konkurentnih metoda i škola biva sve rjeđi, povećava se umjetna konkurencija vječno istoga» (2008: 69-70). Odnosno, kako je to s gorčinom istaknuo John Guillory: «Povećanje kvantitete znanstvene produkcije neće unaprijediti njezinu kvalitetu. Što prije to priznamo, to bolje» (2005: 33). Osim kvantifikaciji kvalitete znanstvenog rada kritiku upućujemo i kvantitativnim indikatorima kvalitete u nastavnom radu. Kako i Chalmers (2008, OECD izvještaj) sugerira, nema empirijske potvrde da kvantitativni indikatori kvalitete unapređuju nastavu i učenje. Naprotiv, «kvalitativna mjerila dobila su značajnu podršku jer se fokusiraju na kvalitetu i mjerenje dubokih i kompleksnih pitanja od kojih se dakako sastoji sustav visokog obrazovanja» (2008: 4).

Uzimajući u obzir nedostatke kvantitativnih modela evaluacije zalažemo se za razvoj mehanizama složene evaluacije znanstvenog i nastavnog rada u kojem će kvalitativno imati prednost nad kvantitativnim i u kojem će se kombinirati stručni i

sociokulturni kriteriji.

Zahtijevamo ukidanje vladavine pojednostavljenih oblika evaluacije pojedinaca i institucija koji se temelje na kvantitativnim kriterijima (broju radova, patenata ili znakova, faktori- ma utjecaja pojedine publikacije, broju citata, a za ustanove još i veličine, visine vlastitih sredstava i sl.), kao i ukidanje izjednačavanja kriterija između različitih znanstvenih područja. Drugim riječima, zahtijevamo prije svega redefiniciju kriterija kvalitete (u slučaju znanstvene produktivnosti vrednovanja sadržaja, a ne njegova financijskog prinosa ili publikacije u kojoj je objavljen), kao i uvažavanje specifičnosti i razlika između znanstvenih disciplina, polja i područja.

Kao što bi, recimo, bilo posve neprimjereno od znanstvenika iz područja prirodnih znanosti očekivati da rezultate svojih istraživanja publiciraju ponajprije u obliku monografija, na isti je način neprimjereno od znanstvenika iz humanističkog područja ili od znanstvenika iz društvenih znanosti koji je usmjeren na lokalnu problematiku očekivati da ponajprije objavljuje u inozemnim časopisima. Ciljevi i metode (razlike u pretpostavljenoj publici, mediju prezentacije istraživanja i dr.) ne mogu se zanemariti pod utjecajem imperativa za unificiranim i kvantificiranim oblikom vrednovanja znanstvenog rada.

Neprihvatljivim, nadalje, smatramo i oslonac na navodno objektivne i pouzdane, a zapravo nepotpune, a istorijske, mehaničke, nerijetko netočne te u svakodnevnoj znanstveno-istraživačkoj praksi u pojedinim područjima (npr. humanističkim znanostima) najčešće marginalne alate poput citatnih baza kao što je, na primjer, Web of Science. Uvjereni smo da odgovoran i u svim segmentima (proizvodnje i evaluacije) javno dostupan istraživački, nastavni, urednički i recenzentski rad može biti najpouzdaniji jamac kvalitete znanstvenog i nastavnog rada. Takav je rad potrebno poticati, a to se sigurno ne postiže inzistiranjem na kvantitativnim parametrima napredovanja što za posljedicu nerijetko, umjesto porasta kvalitete, ima prije svega porast kvantitete koja se u najboljem slučaju očituje kao visoka specijalizacija i s njom povezana inflacija znanstvenih radova, odnosno, njihova ograničena relevantnost u široj znanosti i društvu.

Poticanje devastirajuće kompetitivnosti manifestira se i na razini radnih mjesta. Danas unutar akademskog polja u Hrvatskoj, kao i drugdje (usp. Pernicka 2011), nalazimo dvije skupine zaposlenika. S jedne strane, osobe u visokim znanstvenim i/ili nastavnim zvanjima zaštićene su od najgubljih učinaka tržišta radne snage i recesijom iscrpljenog gospodarstva. S druge strane, prekarni akademski radnici (znanstveni novaci) nalaze se u neugodnoj poziciji između čekića nesigurnosti radnog mjesta i nakovnja nerijetko vazalnih odnosa unutar matične institucije.

Drugim riječima, mladi znanstvenici ostaju u potpunosti izloženi neugodnom «izboru»: pridruživanju rastućem broju nezaposlenih ili prihvaćanju zaposlenja na nekoj od znanstvenih ili znanstveno-obrazovnih institucija bez obzira na često nedostojne uvjete rada i/ili na

nelegitimne zahtjeve koje pred njih postavljaju njihovi brojni nadređeni. Mladi su znanstvenici dakle u paradoksalnoj situaciji da sudjeluju u akademskom polju bez autonomije koju ono na deklarativnoj razini jamči. Akademska je autonomija u tom pogledu mahom rezervirana za zaposlenike s ugovorima na neodređeno, koje u ovom trenutku zbog višegodišnje prakse stihijskog zapošljavanja znanstvenih novaka (usp. Popis znanstvenih novaka) čine mahom znanstvenici i nastavnici u znanstveno-nastavnim zvanjima.

Naravno, ne držimo da je uvođenje nesigurnosti zaposlenja na svim razinama rješenje za asimetričnu raspodjelu tog tereta. Doista, poopćavanje pozicije u kojoj se danas nalaze novozaposleni mladi znanstvenici izazvalo bi daljnje snižavanje ionako niskih standarda, kakvi su u posljednje vrijeme prisutni u hrvatskoj znanstvenoj zajednici. U mjeri u kojoj je autonomija bitna za kvalitetno obavljanje znanstvene i nastavne djelatnosti tako strukturirani odnosi ukupno donose kvalitativno gledano is-

“

Zahtijevamo da se odmah prekine s kadrovskom politikom koja se temelji na zapošljavanju većeg broja mladih znanstvenika uz očekivanje «neka pobjedi najbolji». Treba razviti pristup zapošljavanju akademskih radnika (od asistenta do savjetnika/profesora) koji će biti jamac slobode znanstvenog rada i osnova za otvoreno, solidarno djelovanje članova akademske zajednice jednih prema drugima, kao i prema članovima drugih skupina u društvu.

podprosječne rezultate, te pospješuju elitizam temeljen na neformalnim ortačkim odnosima, korupciji i neznanju.¹³ Korporativni modeli upravljanja, kojih je podjela na dvije vrste zaposlenika samo jedan dio, a koji su zavlada li svim razinama znanstvenog i visokoobrazovnog rada, utemeljeni su na reduktivnoj ideji pojedinca kao homo economicusa čije je ponašanje uvjetovano ponajprije ekstrinzičnom motivacijom (materijalnom ili kakvom drugom nagradom), nisu se do sad pokazali i kvalitativno učinkovitima. Upravo suprotno, kako to znanstvenici upozoravaju već godinama (usp. Harvie 2011), a potkrepljuju recentna empirijska istraživanja i teorije u području heterodoksne ekonomije (npr. Osterloh i

REGULACIJA PRIVATNOG I JAVNOG U SVRHU OČUVANJA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA KAO JAVNOG DOBRA

Frey 2009), intrinzična je motivacija (prije svega znatiželja te intelektualno i vrijednosno sadržajna radna sredina) ključni pokretač znanstvenog rada.¹⁴

U skladu s gore iznesenim, zahtijevamo da se odmah prekine s kadrovskom politikom koja se temelji na zapošljavanju većeg broja mladih znanstvenika uz očekivanje «neka pobjedi najbolji». Treba razviti pristup zapošljavanju akademskih radnika (od asistenta do savjetnika/profesora) koji će biti jamac slobode znanstvenog rada i osnova za otvoreno, solidarno djelovanje članova akademske zajednice jednih prema drugima, kao i prema članovima drugih skupina u društvu.

Sadašnji zakonodavni okvir u kojem je napredovanje bilo uvjet za zadržavanje radnog mjesta i koji je u manje od desetljeća, a u zavjetrini rastezljive interpretacije kvantitativnih metoda vrednovanja, doveo do inflacije najviših znanstvenih i znanstveno-nastavnih zvanja, smatramo podjednako neprihvatljivim i neetičkim kao i okvir ponuđen u odbačenom zakonskom paketu koji napredovanje nije vezivao uz postignuća pojedinaca nego uz fiksnu «piramidu», pri čemu je u nositelje znanstvenog i nastavnog rada u još jednom paradoksalnom obratu promovirao prekarne akademske radnike na početku karijere (znanstvene novake). Zahtijevamo odgovorno zapošljavanje koje polazi od pretpostavke da će se svakom zainteresiranom zaposleniku, koji sadržajno kreativno i kvalitetno ispuni očekivanja (zadane obaveze) osigurati uvjeti za rad i mogućnosti napredovanja. Neprihvatljivim smatramo zapošljavanje koje se u bjesomučnoj težnji za uštedom temelji na rotaciji novozaposlenih kao najjeftinije i najpredanije radne snage. Kratkoročna ušteda trajno narušava kvalitetu sustava znanosti i visokog obrazovanja i rezultira doslovnom potrošnjom ljudi.

Pritom ne treba zaboraviti da problemi nesigurnosti i degradacije radnog mjesta nisu pojave ekskluzivno rezervirane za sustav znanosti i visokog obrazovanja.

Znanost i obrazovanje dio su društva i nemoguće je riješiti njihove probleme pretvarajući se da je riječ o sasvim izdvojenim društvenim djelatnostima.

Činjenica da se na ključne probleme statusa znanstvenika i nastavnika u visokom obrazovanju ne može posve odgovoriti isključivo promjenom obrazovne i znanstvene politike ne znači da se gore navedena proturječja akademskog polja smiju ostaviti po strani. Naše je uvjerenje da je primjereno suočavanje s ovim problemom ishodišna točka svake transformacije sustava znanosti i visokog obrazovanja koja teži kreativnom i smislenom znanstveno-nastavnom radu utemeljenom na načelima autonomije i solidarnosti.

Rangiranje, kvantificiranje postignuća i poticanje kompetitivnosti nesigurnošću radnih mjesta nisu, dakle, relevantni mehanizmi kontrole kvalitete pojedinaca i institucija. Kao oblik otpora tom vrijednosnom sustavu i njegovim pogubnim učincima zahtijevamo, između ostaloga, da hrvatska sveučilišta ne sudjeluju u svjetskim rangiranjima i da se ne provode nacionalna rangiranja

(na tragu ranije spomenutog stajališta Reed Collegea). **Stoga još jednom podsjećamo da kao jedini relevantan mehanizam kontrole kvalitete pojedinaca i institucija vidimo odgovoran, solidaran i uzajaman odnos između studenata, zaposlenika i institucija utemeljen na kreativnosti, težnji prema kvaliteti, unutrašnjoj motivaciji i, u hrvatskom normativnom okviru, jasno definiranim**

“

Svi oblici znanstvenih i administrativnih praksi trebaju biti javno dostupni i provjerljivi: od objavljenih rezultata istraživanja i njihove primjene, preko provedbe (prijava i odluka) pojedinih natječaja (za radna mjesta, javnu nabavu i dr.) do potrošnje pojedinaca i institucija.

akademskim slobodama i akademskoj samoupravi,¹⁵ kao i na potpunoj otvorenosti i dostupnosti svih oblika znanstvene, nastavne i administrativne prakse. Pritom pod potpuno otvorenom i javno dostupnom znanstvenom, nastavnom i administrativnom praksom podrazumijevamo da svi oblici znanstvenih i administrativnih praksi budu javno dostupni i provjerljivi: od objavljenih rezultata istraživanja i njihove primjene, preko provedbe (prijava i odluka) pojedinih natječaja (za radna mjesta, javnu nabavu i dr.) do potrošnje pojedinaca i institucija. Time će se povećati odgovornost svih uključenih u znanstvene, natječajne i druge procese te eliminirati mogućnost da neupućenost bude isprika za podržavanje svih oblika nedozvoljenih i akademskoj zajednici neprimjerenih načina djelovanja i poslovanja.

Uz sigurna radna mjesta i njegovanje na suradnji utemeljene kvalitete, podsjećamo da je za dugoročno kvalitetno, kreativno i predano znanstveno i nastavno djelovanje potrebno osigurati i zadovoljavajuće infrastrukturne uvjete. Nedovoljno opremljene knjižnice i laboratoriji, ograničen pristup znanstvenim časopisima, nerijetko prevelike grupe studenata u predavaonici itd. ostaju problemi kvalitete našeg sustava bez financijskih rješenja. Jednako tako upozoravamo da kvaliteta sustava ovisi i o selekcijskom postupku koji je trenutno opterećen problematičnim projektom državne mature za upis na visokoškolske institucije i volontarizmom prijamnih ispita.

U skladu sa shvaćanjem privatizacije kao univerzalnog lijeka, a pod motom da država nije dobar vlasnik, od privatizacije se i u području znanosti i visokog obrazovanja očekuje da riješi neke od problema postojećeg sustava koji se tiču primjerice kvalitete obrazovanja ili neracionalnosti potrošnje (usp. Sopek 2011).

Do sada su se privatizacija i komercijalizacija visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti odvijale prvenstveno kroz porast participacije pojedinaca u troškovima vlastitog školovanja (prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH iz 2010. godine 60% studenata plaća školarinu), dok bi se u budućnosti trebale odvijati još i povećanjem ulaganja privatnog sektora u znanstveno-istraživačku i obrazovnu djelatnost. Kako je osnovna svrha takvih promjena rasterećivanje državnog proračuna, paralelno bi trebalo doći (i dolazi) do smanjenja javnih izdvajanja.

Podaci Eurostata (2011) o ukupnim javnim izdvajanjima za visoko obrazovanje za 2008. godinu (uključuje izdvajanja za institucije i studentsku potporu) navode kao prosjek EU (EU 27) 1.14% BDP-a. Više od navedenog prosjeka izdvajaju npr. Danska (2.19%), Belgija (1.38%), Francuska (1.24%), Austrija (1.49%), Slovenija (1.22%) i Njemačka (1.21%). Izdvajanja su viša od 1% i u sljedećim zemljama: Estonija, Irska, Španjolska, Cipar, Litva, Mađarska, Malta, Nizozemska, Poljska, Finska, Švedska,

Norveška i Island. Ukupna javna izdvajanja za visoko obrazovanje u Hrvatskoj iznose 0.95% manja izdvajanja imaju samo Velika Britanija, Slovačka, Italija i Bugarska. Dostupni podaci jasno sugeriraju da je u komparativnoj perspektivi udio ukupnih javnih izdvajanja za visoko obrazovanje u Hrvatskoj nizak.¹⁶

Usporedbe europskih zemalja prema kriteriju privatnih izdvajanja pojedinaca za visoko obrazovanje u obliku školarina otkrivaju sličnu lošu sliku. Prema Benu Jongbloedu (2010) u kontinentalnoj Europi studenti na preddiplomskom studiju često plaćaju vrlo male školarine ili pak uopće ne plaćaju školarine (npr. Austrija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Grčka, Irska, Island, Slovenija, Švedska). U nekim zemljama školarine su manje od 500 EUR godišnje (npr. Belgija, Francuska, Bugarska, Turska), dok tek u ponekim zemljama dosežu 750 EUR godišnje (npr. Italija, Španjolska). Negdje su čak i premašile svotu od 1000 EUR (npr. Nizozemska, Engleska, Latvija). U Hrvatskoj je mogući iznos školarina i do 1270 EUR, čime se Hrvatska smješta u zemlje s izrazito visokim iznosom školarine, a linearni model naplaćivanja školarina, osim u Estoniji od akademске godine 2011./2012., ne postoji nigdje drugdje u Europi.

Strateški nerazrađen porast broja sveučilišta i neusklađenost modela studiranja te izrazito neodgovorna i kratkoročna politika u znanosti i visokom obrazovanju – projekcije razvoja bile su takve da nužno ovisе o povećanju ulaganja, a zapravo se dogodilo smanjivanje – kao posljedicu imaju pad kva-

litete, neujednačenost i preklapanja programa te lošu kadrovsku politiku, jer naglo povećanje broja studija i studenata nije pratio i odgovarajući porast znanstveno-nastavnih kadrova, prostornih kapaciteta i financiranja. Upravo se u takvim nesređenim uvjetima privatizacija nudi kao način uređivanja znanosti i visokog obrazovanja. No kada se sagledaju dosadašnja iskustva – kao primjeri mogu poslužiti zemlje u okruženju koje su nizom karakteristika (od veličine do procesa tranzicije) usporedive s Hrvatskom, a kao najeklatantniji primjeri novih članica Europske Unije mogu se spomenuti Bugarska ili Rumunjska – ne možemo očekivati da će daljnja privatizacija u sektoru znanosti i visokog obrazovanja riješiti probleme nastale upravo isto takvom nekontroliranom privatizacijom i komercijalizacijom. Naime, budući da opisani trendovi već sad deformiraju znanstvena istraživanja i visoko obrazovanje prema načelu njima strane ekonomske profitabilnosti, njihov je nastavak već potaknuo niz paralelnih procesa s kratkoročnim i dugoročnim štetnim posljedicama.

Najsnažniji efekt koji je komercijalizacija u smislu uvođenja školarina imala u hrvatskoj jest perverzni poticaj sveučilištima da upisuju više studenata nego što mogu kvalitetno obrazovati (jer se ta sredstva, između ostaloga, koriste za plaće i honorare). Uz to, porast udjela privatnih visokih škola – kako pokazuje dosadašnji razvoj u Republici Hrvatskoj, ali i iskustva u usporedivim zemljama – povećava udio obrazovanja za neposredno primjenljivo znanje koje ima isplativost u kratkom roku. Trend privatizacije znanosti i visokog obrazovanja u kombina-

“

Najsnažniji efekt koji je komercijalizacija u smislu uvođenja školarina imala u hrvatskoj jest perverzni poticaj sveučilištima da upisuju više studenata nego što mogu kvalitetno obrazovati jer se ta sredstva, između ostaloga, koriste za plaće i honorare. Trend privatizacije znanosti i visokog obrazovanja u kombinaciji s idealom kratkoročne isplativosti u malim zemljama poput Hrvatske dugoročno vodi u potpuni nestanak sfere tzv. fundamentalnih istraživanja

¹⁴ Margit Osterloh i Bruno S. Frey na nizu primjera i istraživanja pokazuju da su korporativni oblici upravljanja znanosću i visokim obrazovanjem koji se temelje na načelima ekstrinzične motivacije i kontrole već doveli do radikalne i strukturne destrukcije akademskog polja (pada kvalitete, urušavanja vrijednosti, porasta koruptivnih i srodnih praksi i dr.). Prema istim bi autorima učinkovitije bilo, s obzirom na specifičnosti samog polja i ulogu koju u njegovu definiranju ima intrinzična motivacija, usmjeriti se na rigorozniju selekciju pri samom ulasku u akademsko polje rada koju bi pratili ugovori na neodređeno vrijeme (kao jamac autonomije znanstvenog rada i sredstvo kojim bi se reducirale u kompetitivnom sustavima strukturno poticane koruptivne metode plagiranja, autoplagiranja, višestrukog objavljivanja, fiktivnog autorstva i dr.) i razvoj u korporativnim modelima ozbiljno poljuljanih povijesno supstancijalnih vrijednosti istraživačkog i nastavnog rada (kreativnosti, otvorenosti, znatiželje, kritičnosti, odgovornosti, predanosti i dr.), koje bi se pak usvajale socijalizacijskim mehanizmima unutar samog polja, a ne sustavom mehaničkog nadzora i kazne. Osterloh i Frey su, dakako, svjesni da takvo rješenje ostavlja prostora za pojedinačne zlouporabe (nerad i lijenost), ali oni te zlouporabe smatraju «nužnim žrtvama», pojedinačnim devijacijama koje će biti to manje što će gore navedene vrijednosti akademske zajednice biti razvijenije i prihvaćenije. Radi se, prema njima, o manjem zlu u odnosu na strukturnu devijaciju koja se proizvodi uvođenjem korporativnih oblika upravljanja u akademsko polje i kojom se navedene supstancijalne vrijednosti akademske zajednice zajedno s njima pripadnim praksama društveno odgovornog i autonomnog nastavnog i istraživačkog rada istiskuju na rub akademskog polja, dok u središtu, kako to već danas možemo zamijetiti, prevladava amorfn masa brojeva (radova, znakova, referenci i dr.), a kvaliteta se utapa i gubi u labirintima prosječnosti ili ispodprosječnosti marketinški spretno certificiranog, ali besadržajnog (pomodnog, rascjepkanog, pa čak i nevjerodostojnog) znanstvenog i nastavnog rada.

¹⁵ Usp. Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske.

¹⁶ U: *European Commission staff working document on recent developments in European higher education systems.*

DEKLARACIJA O ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

¹⁷ Sintagmom «pranje diploma» se, u nama susjednim zemljama, označava proces tijekom kojeg studenti nakon završene, primjerice, prve tri godine stručnog studija na nekoj privatnoj visokoškolskoj instituciji, prelaze na javno sveučilište i završavaju diplomsku razinu studija stjecanjem sveučilišne diplome i pripadajuće titule. Motivi za to su tradicija i, još uvijek očuvani renome javnih sveučilišta, ali i veća vrijednost sveučilišne diplome u odnosu na diplomu stručnih studija s neke novouspostavljene i nedovoljno poznate institucije. Privatne stručne studije, naime, često karakterizira upitna kvaliteta i pogodovanje – prilikom ocjenjivanja – studentima, zapravo kupcima usluge. Time su u sličnoj poziciji kao i oni koji su se – ubacivanjem novca u legalne tokove – preko noći pojavili kao tranzicijski novobogataši. Tu se nalazi i temelj za duhovito podrugljivu metaforiku naziva skovanog po analogiji s izrazom kojim se označava legalizacija nelegalno stečenog novca ili imovine («pranje novca»). Time se aludira na prikrivanje pravog porijekla sveučilišne diplome do koje se dolazi na mnogo lakši način jer takvi studenti – zahvaljujući ponajprije plaćanju visokih školarina, a manje vlastitom radu – zaoblazenjem cjelovitog sveučilišnog studija dolaze u status jednak onome svojih kolegica i kolega koji su prošli puni ciklus sveučilišnog studija.

¹⁸ Poučeni primjerom Slovenije u kojoj privatne tvrtke izvođe usluge čišćenja na javnim fakultetima, protivimo se mogućnosti uvođenja takvog oblika suradnje između privatnih i javnih institucija u Hrvatskoj. Neetično je, naime, da se javnim sredstvima financiraju oblici rada koje (nasuprot kolektivnim ugovorima definiranim uvjetima rada zaposlenika u javnim službama) karakterizira visok stupanj prekarosti ili čak rada «na crno» s neprimjereno velikim brojem radnih sati, izostankom naknade za prekovremene sate i dr. Vijest da novi hrvatski ministar zdravlja Rajko Ostojić u okviru provedbe ideje o izdvajanju nezdravstvenih djelatnosti i zaposlenika iz bolničkih sustava razmišlja i o mogućnosti «outsourcinga» usluga čišćenja, pranja, glačanja, kuhanja te administracije pokazuje da naša bojazan od udomaćivanja takvih etički neprihvatljivih modela udruživanja privatnog i javnog nažalost nije utemeljena samo na analogiji sa susjednim državama, nego i na prvim najavljenim potezima nove Vlade (www.vecernji.hr, 6. veljače 2012.).

ciji s idealom kratkoročne isplativosti u malim zemljama poput Hrvatske dugoročno vodi u potpuni nestanak sfere tzv. fundamentalnih istraživanja budući da ona nisu neposredno isplativa. A bez takvih istraživanja akademska se zajednica marginalizira, u stručnom smislu provincijalizira i postaje sve irelevantnijom, bez obzira na stupanj međunarodne suradnje pojedinaca. Usmjeravanje

“

Tijekom tranzicije uspostavljena sprega nekompetencije i korupcije u svim područjima, pa i u području znanosti i visokog obrazovanja, nudi plodno tlo za – u srži – kriminalno pretakanje javnih dobara u privatnu dobit, u obliku, primjerice, financiranja privatnih institucija proračunskim novcem ili klijentelističkog pogodovanja pojedinim, točno određenim privatnim ili javnim investitorima ili pak uspostavu prikrivenih monopola.

prema stručno-tehničkom tipu obrazovanja također prijeti smanjivanjem udjela istraživačkog, a povećanjem udjela nastavnog rada. To sa sobom nosi opasnost da se brojna sveučilišta degradiraju isključivo u nastavne institucije koje prenose informacije o znanju do kojeg se dolazi u drugim centrima. Konačan ishod tog procesa bio bi da sveučilišta ostanu sveučilišta samo po imenu, dok bi njihova supstancija nestala. Odnosno, na globalnoj razini jedna od karakteristika novog sveučilišnog polja jest podjela institucija na elitna istraživačka sveučilišta u kojima se proizvode «nove spoznaje», dok se ostala sveučilišta preobražavaju u nove vrste stručnih studija, specijaliziranih za prijenos drugdje proizvedenih spoznaja.

U situaciji u kojoj neki lokalni akteri i dalje zagovaraju upravo takav tip privatizacije, možemo očekivati povećavanje broja privatnih znanstvenih i visokoobrazovnih institucija bilo osnivanjem novih privatnih, bilo privatizacijom dijelova postojećeg sustava. U nekim znanstvenim područjima (tehnička i medicinska) to će dovesti do elitizacije, i to, s jedne strane, u vidu odljeva kvalitetnih kadrova

iz sfere javnog znanstvenog i visokoobrazovnog sustava u privatne istraživačke centre ili sveučilišta, a s druge u vidu smanjivanja broja onih kojima će biti otvoren pristup kvalitetnim resursima u školovanju i istraživanju. Pritom veći udio privatnih institucija ne jamči racionalnije i odgovornije raspolaganje javnim novcem. Naprotiv, tijekom tranzicije uspostavljena sprega nekompetencije i korupcije u svim područjima, pa i u području znanosti i visokog obrazovanja, nudi plodno tlo za – u srži – kriminalno pretakanje javnih dobara u privatnu dobit, u obliku, primjerice, financiranja privatnih institucija proračunskim novcem ili klijentelističkog pogodovanja pojedinim, točno određenim privatnim ili javnim investitorima ili pak uspostavu prikrivenih monopola.

Zahtijevamo da se korupcija u znanosti i visokom obrazovanju sankcionira postojećim pravnim mehanizmima, te da se **dodatno osigura adekvatan društveni nadzor nad ulaskom i kretanjem privatnih sredstava koja povećavaju rizik od manipuliranja rezultatima**, posebno u slučajevima u kojima istraživanja ne potvrde očekivanja investitora (npr. u primjeni lijekova ili u kemijskoj industriji). Bez jasnih kriterija i kontrole procesi komercijalizacije i privatizacije u pojedinim će strukama (u društvenim i humanističkim, ali i pojedinim prirodnim znanostima) neminovno prouzročiti pad kvalitete ne samo znanosti, nego i studiranja. Iskustva u susjednim zemljama, poput tzv. pranja diploma, ukazuju upravo na to.¹⁷

Daljnja privatizacija u postojećim okolnostima bila bi stoga samo sankcioniranje lošeg zatečenog stanja s nizom štetnih posljedica, jer bi se privatiziralo trenutno unošne znanstveno-istraživačke institucije i kratkoročno profitabilna istraživačka područja, dok bi državnim institucijama ostalo «na teret» sređivanje stanja u ekonomski manje isplativim područjima znanosti i visokog obrazovanja. Pored toga, kao i u drugim sferama u kojima se to već dogodilo, prijeti realna opasnost da će pretvorba znanosti i obrazovanja u privatno vlasništvo

“

Kako bi se spriječili potencijalno vrlo štetni efekti, trebalo bi prije svega zaustaviti započete nekontrolirane procese daljnje privatizacije i komercijalizacije znanosti i visokog obrazovanja, kako u pogledu financiranja tako i u pogledu vlasništva.

tvo poništiti pozitivne učinke javnog dobra. Ono što se generacijama stvaralo na dobrobit svih, postat će privatno vlasništvo nekolicine.

Kako bi se spriječili potencijalno vrlo štetni efekti, trebalo bi prije svega zaustaviti započete nekontrolirane procese daljnje privatizacije i komercijalizacije znanosti i visokog obrazovanja, kako u pogledu financiranja tako i u pogledu vlasništva.

Prije ikakvih daljnjih koraka treba javni znanstveni i visokoobrazovni sektor urediti, a to se može jedino približavanjem razini europskog prosjeka izdvajanja iz BDP-a i **strogom regulacijom odnosa između privatne i javne sfere u visokom obrazovanju i znanosti**. Dosadašnji procesi privatizacije ukazuju na potrebu za takvim rješenjima u svrhu očuvanja znanosti i visokog obrazovanja kao

“

Potrebno je ili oduzimanje dopusnica koje bi poništilo dosadašnje negativne efekte, ili ograničenje privatnih visokoškolskih institucija na izvedbu isključivo stručnih studija. Sveučilišno obrazovanje treba ostati isključivo javno, dok se istraživanja mogu, uz obvezno i dostatno javno financiranje, osloniti i na suradnju s privatnim izvorima sredstava

javnog dobra i društvenog resursa kojim zajednica mora znati raspolagati na dobrobit svih pripadnika, a ne uskog kruga privilegiranih pojedinaca.

Zaključno, zahtijevamo detaljno uređenje odnosa privatnih i javnih znanstvenih i visokoškolskih institucija. Zahtijevamo da se **zakonski onemogući da nastavnici ili istraživači s javnih sveučilišta rade na privatnim institucijama** jer to otvara prostor – kako se pokazalo u drugim sferama poput zdravstva – za korupciju, sukob interesa i pogodovanje koje vodi prema prikrivenim monopolima (u istraživanju i nastavi). Na javnim sveučilištima, nadalje, ne bi smjelo biti pravilo da **vanjski suradnici nose glavninu nastave**. U protivnom se podržava bujanje strukturno nestabilnog istraživačkog i nastavnog rada, što šteti kvaliteti i narušava kontinuitet istraživanja i nastave. Podjednako, **poslovanje javnih sveučilišta i instituta ne smije se temeljiti na kontinuiranom «uvozu» usluga iz privatnog sektora (djelatnosti pomoćnih službi)** kako se javnim sredstvima ne bi financirale

tvrtke koje su u ime vlastitog profita ili opstanka na tržištu spremne žrtvovati temeljna radnička prava (pravo na plaću, pravo na plaćeni prekovremeni rad, pravo na ugovor o radu dulji od nekoliko mjeseci i dr.).¹⁸

Konačno, ključan aspekt reguliranja odnosa javnog i privatnog jest onaj koji iziskuje, ako ne već reviziju različitih privatnih visokoškolskih institucija i njihovih programa i u skladu s tim oduzimanje dopusnica koje bi poništilo dosadašnje negativne efekte, onda svakako ograničenje privatnih visokoškolskih institucija na izvedbu isključivo stručnih studija. Sveučilišno obrazovanje treba ostati isključivo javno, dok se istraživanja mogu, uz obvezno i dostatno javno financiranje, osloniti i na suradnju s privatnim izvorima sredstava (u skladu s prethodno navedenim striktnim regulacijskim okvirom). U tome se nalazi jedina garancija dugoročne društvene dobrobiti, očuvanja slobode i jednakih uvjeta pristupa istraživanju i obrazovanju svim građanima.

MedILS: Nanobiologija, nanoznanosti i okoliš

Program

PONEDJELJAK, 16. 04.

1. Hibridni sistemi nanočestica i biomolekula kao osnova razvoja biosenzora

R. Dickson, Georgia Institute of Technology, USA: “Optički kontrolirana fluorescencija srebrnih klastera s ulogom biomarkera”

V. Bonačić-Koutecký, Humboldt University Berlin, Germany: “Hibridni sistemi metalnih klastera i biomolekula: od osnova do senzora”

G. Scales: “MONA LISA: Molekularna Nanotehnologija za primjenu u prirodnim znanostima”

R. Antoine, University of Lyon 1, France: “Istraživanje nanočestica masenom spektroskopijom: od malih nanočestica do velikih nanobjekata.”

2. Biološko starenje i starenje materijala

Bréchnignac, Laboratoire Aimé Cotton, Paris, France: “Starenje metalnih dendritičkih nanostrukture”

M. Radman, University of Paris, France, MedILS, Croatia: “Mjerenje oštećenja i popravka molekula u živim stanicama”.

Ph. Dugourd, University of Lyon 1, France: “Masena spektrometrija: nova saznanja u istraživanju staničnog starenja”

A. Krisko, MedILS, Croatia: “Fenotipski izražaj promjene kvalitete proteoma”

UTORAK, 17. 4.

3. Nanostrukturirani materijali kao senzori

R. Palmer, University of Birmingham, UK: “Nanoklasteri na površini u kemiji i biologiji”

Lj. Fruk, University of Karlsruhe, Germany: “Nano-bio hibridi kao građevni blokovi za dizajniranje funkcionalnih nanostrukture”

D. Maysinger, McGill University, Montreal, Canada: “Nanostrukture u Alzheimerovoj bolesti: od dijagnoze do terapije”

4. Obnovljivi izvori energije

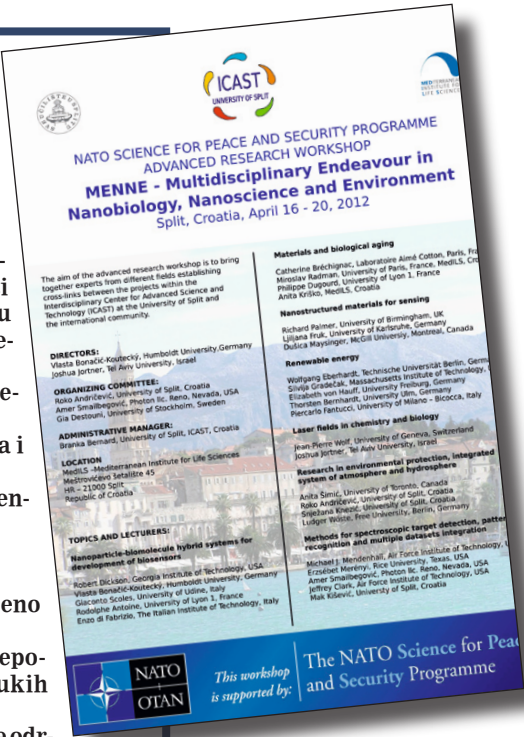
W. Eberhardt, Goethe University, Frankfurt, Germany: “Energetski sistemi budućnosti”

S. Gradecak, Massachusetts Institute of Technology, USA: “Primjena nanomaterijala u energetici”

Travnja 2012. u Splitu će se održati znanstvena radionica NATO Advanced Research Workshop “Multidisciplinary Endeavour in Nanobiology, Nanoscience and Environment”, a pod vodstvom prof. dr. dr. h. c. Vlaste Bonačić-Koutecký iz Interdisciplinarnog centra za naprednu znanost i tehnologiju (ICAST) Sveučilišta u Splitu. Cilj znanstvene radionice je uspostaviti i potaknuti aktivnu istraživačku suradnju internacionalne znanstvene zajednice i Sveučilišta u Splitu, na područjima:

- Hibridni sistemi nanočestica i biomolekula za razvoj biosenzora
- Zajednički koncepti biološkog starenja i starenje materijala
- Nanostrukturirani materijali za biosenzore
- Obnovljivi izvori energije
- Laserska polja u kemiji i biologiji
- Istraživanje u zaštiti okoliša, ujedinjeno istraživanje hidrosfere i atmosfere
- Spektroskopske metode detekcije, prepoznavanja uzoraka i ujedinjavanja višestrukih skupina podataka

Predavanja tijekom znanstvene radionice održavat će se od 16. do 20.4.2012. godine, u velikoj dvorani Mediteranskog instituta za istraživanje života, Meštrovićevo šetalište 45, u Splitu.

Berlin, Germany: “Od detekcije na daljinu u atmosferi do njezine kontrole na daljinu”

S. Knezić, University of Split, Croatia: “Program za donošenje odluka za učinkovite integrirane sisteme za okoliš”

A. Simić: “Detekcija na daljinu – razvoj tehnologije za praćenje vegetacije kao osnova modeliranja procesa u okolišu”

J. Daniels: „Nanomaterijali za primjenu u okolišu, medicini i sigurnosti“

E. di Fabrizio, The Italian Institute of Technology, Italy: “Single-molecule detekcija plazmanskim nanouređajima”

E. von Hauff, University of Freiburg, Germany: “Efikasnost i stabilnost polimernih solarnih ćelija”

PETAK, 20. 4.

7. Spektroskopske metode detekcije, prepoznavanja uzoraka i ujedinjavanja višestrukih skupina podataka

M. Mendenhall Air Force Institute of Technology, USA: “Hiperspektralna analiza slike i modeliranje za potragu i spašavanje”

E. Merenyi, Rice University, Texas, USA: “Otkrivanje i razvrstavanje ciljeva detekcijom na udaljenost pomoću hiperspektralne analize”

A. Smailbegović: “Upotreba metoda otkrivanja na udaljenost u hitnim slučajevima”

J. Clark, Air Force Institute of Technology, USA: “Blisko-infracrvenog zračenje za otkrivanje”

M. Kišević, University of Split, Croatia: “Hiperspektralna detekcija na daljinu za praćenje kvalitete vode i procesa eutrofikacije”

Prof. dr. dr. h. c. Vlasta Bonačić-Koutecký

Th. Bernhardt, University of Ulm, Germany: “Metalni klasteri za kemijsku katalizu”

P. Fantucci, University of Milano - Bicocca: “Mehanizmi reakcije za proizvodnju molekularnog vodika”

5. Laserska polja u kemiji i biologiji

J.-P. Wolf, University of Geneva, Switzerland: “Koherentna kontrola i detekcija bioloških sistema bez markera”

J.Jortner, Tel Aviv University, Israel: “Jaka laser-

ska polja u kemiji i fizici”

SRIJEDA, 18. 4.

rasprava na okruglom stolu i rasprava o budućoj suradnji

ČETVRTAK, 19. 4.

6. Istraživanje u zaštiti okoliša, integriranim sistemima atmosfere i hidrosfere

R. Andričević, University of Split, Croatia: “Karakterizacija rizika za prijenos toksičnih kemikalija u okolišu”

J.-P. Wolf, University of Geneva, Switzerland: “Lasersko geo-inženjersvo”
L. Wöste, Free University,

SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE raspisuje

NATJEČAJ

za izbor:

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektroenergetika i odgovarajuće radno mjesto;
2. jednog suradnika u suradničko zvanje viši asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo, na određeno vrijeme.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03. Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123/03, 105/04, 174/04 i 46/07).

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.

Natječaj traje 8 dana nakon objave u sveučilišnom listu “Universitas” koji izlazi kao podlistak “Slobodne Dalmacije”.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Rudera Boškovića 32, 21000 Split. Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SVEUČILIŠTE U SPLITU PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET raspisuje

NATJEČAJ

za izbor:

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto docenta ili izvanrednog profesora, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, grana astronomija i astrofizika na 50% od punoga radnog vremena;
2. šest suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika;
3. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje matematika;
4. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija;
5. pet suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07).

Pristupnici pod t. 1. uz prijavu prilažu: životopis, presliku domovnice, presliku diplome o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne odnosno stručne djelatnosti, popis radova, radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor (životopis, prikaz znanstvene, nastavne odnosno stručne djelatnosti, popis radova potrebno je dostaviti i na CD-u).

Pristupnici pod t. 2. do 5. uz prijavu prilažu: životopis, presliku domovnice, presliku diplome o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi te prijepis ocjena s prosjekom. Prijave se dostavljaju u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21000 Split.

Na natječaj se mogu prijaviti osobe oba spola.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

promocija

riječ dekana Alena Harapina

Vaš je posao graditi mostove

Poštovani, sada već, bivši studenti i profesori, roditelji i rodbino, dragi gosti!

Za čovjeka koji ima četrdeset godina kaže se da je prevladao muke i neiskustvo mladosti i stekao neophodno znanje i još uvijek ima poleta, volje i snage da pruži najbolje od sebe. A naša institucija upravo ove akademske godine slavi 40-u generaciju studenata.

U četrdeset godina napravili smo, po našem sudu, dosta. Sveukupno: 2273 završena studenta na preddiplomskim i diplomskim studijima i, na što smo posebno ponosni, 45 magistara znanosti i 27 doktora znanosti.

U procesu studiranja zadnji korak je promocija. Ovim formalnim činom režemo „pupčanu vrpču“ koja vas je vezivala za fakultet i vi odlazite od nas.

No bez obzira, kao i u porodici, i kad skroz odete s fakulteta mi ćemo još dugo biti povezani nevidljivim ali vrlo čvrstim vezama.

Zao mi je što Vaša generacija izlazi s nešto manje nade u život i svijet nego što je to bilo do sada. U graditeljstvu trenutno vlada stagnacija, no nadamo se boljim vremenima. Kako je pisao Miroslav Krleža: „nigdar ni tak bilo da ni nekak bilo...“.

Svojim znanjem i entuzijazmom, vi koji danas postajete akademski građani, možete mnogo toga okrenuti na bolje, tj. rekao bi, vaša je dužnost da pokrenete na bolje. Biti „akademski građanin“ povlači jednu veliku odgovornost prema društvu i zajednici.

Posao graditelja, a graditelj je riječ koja objedinjuje sve tri struke koje se osposobljavaju na ovom fakultetu, u doslovnom smislu je graditi mostove, a u prenesenom smislu također graditi mostove, samo drukčijeg tipa. A dužnost „akademske građanina“ je, osim same struke, graditi i one druge mostove, da potiče opće pozitivne trendove, te ukazuje i ispravlja negativne trendove u društvu. Vaša odgovornost, samim zvanjem koje ste stekli je velika.

Što još reći na ovom formalnom rastanku... Nadam se da vam je studiranje na ovoj ustanovi bilo ugodno, pa ću kao svaki pravi domaćin na oproštaju reći: „nemojte nam što zamjeriti, trudili smo se koliko smo god bolje mogli i umjeli“.

Također ću, kao svaki pravi domaćin reći: „Dodite nam opet“. Ovaj poziv znači da su vam naša vrata širom otvorena za svaki vid suradnje. Također se toplo nadam da ćemo neke od vas u skoroj budućnosti ugostiti kao svjetske eksperte na nekom stručnom predavanju ili tribini.

Na kraju, želim Vam puno sreće u privatnom životu i mnogo uspjeha u profesionalnom radu.

‘Nema slađeg fažola od onoga s gradilišta!’

Možemo si dozvoliti da se nazivamo djecom Bologne - sustavom studiranja gdje je pohadavanje nastave obavezno te putem kolokvija steknemo izvrsne radne navike i rješavamo ispite na vrijeme.

U našem dosadašnjem studiranju profesori su svoj dio posla obavljali uglavnom bez greške, stojeći nam redovito na raspolaganju za naša više-manje mudra pitanja.

Osim na učenje, većina našeg vremena ode na izradu programa. I da, profesori nam uvijek kažu: „Uхватite se na vrijeme, jer će vam u zadnjih mjesec dana biti stiska, svi programi odjednom!“.

Dragi profesori, mi se trudimo, na početku smo puni entuzijazma, no recite nam kako da i mi ponekad odolimo pogodnostima koje nam nudi studentski život?! Tako mi moramo posjetiti brucosijsku svake godine, skupiti medalje sa sportskih događaja, ponekad se nagraditi i putovanjima... No od svih putovanja ipak nam u posebnom sjećanju ostaje terenske nastave. Neke smo prespavali,

Fabjan Viđak

kroz pojedine se samo provoza li, ali kod jednog smo svi složni – nema slađeg fažola od onoga s gradilišta!

Dio naših studenata svojim trudom, redovitim zalaganjem te ostvarenim odličnim uspjehom nagrađuju se dekanovim nagradama. Ti isti studenti su i naši demonstratori koji nam prenose svoja znanja i na taj način olakšavaju predmete u kojima su oni maheri.

Kada većini postavite pita-

nje koji je najbolji dio njihovog studiranja, dobar dio njih će vam reći da je to dodjela diplome. Trenutno olakšanje i zadovoljstvo, samo sumali dio utisaka i proživljenih trenutaka koji su ostavili veliki trag na najbolje dane naše mladosti.

Na našu sreću i sreću naših profesora, većina tih utisaka služi odličnu ocjenu!

FABJAN VIĐAK, SVEUČILIŠNI
PRVOSTUPNIK INŽENJER
GRAĐEVINARSTVA

Sveučilišni/a prvostupnik/ca inženjer/ka građevinarstva

Ana Ančić, Hrvoje Balić, Marijana Budiša, Darko Burilović, Marina Crnjac, Josip Čarija, Frano Čurić, Ana Dodoja, Antun Domazet, Jerko Dragičević, Dina Džapo, Ante Dželalija, Marko Glavinić, Izabela Jakaša, Joško Jerčić, Andrej Jezidžić, Vaneša Jolić, Marija Jović, Iva Jukić, Ivan Jurčić, Mirjana Katić, Vice Kegalj, Marin Kesić, Martin Kevilj, Drago Klarrić, Nevenka Knezović, Slaven Knežević, Josipa Kurbaša, Sandra Lončar, Martina Lovrić, Zorana Lovrić, Marko Lukin, Nikola Majstrovic, Ivana Makelja, Dejan Marić, Danira Martinović, Lovre Matana, Jelena Milardović, Ivana Miliša, Zvonimir Nižić, Linda Obradović, Ivan Peran, Tomislav Periša, Nikolina Perišić, Sonja Perković, Marko Petric, Ivan Popović, Ivan Prljević, Ante Proso, Andrej Radić, Ivana Ramljak, Robert Jure Reljanović, Marinka Slišković, Tomislav Slišković, Matea Srhoj, Katja Sršen, Josip Surać, Hrvoje Škaričić, Ivana Šošić, Marica Turudić, Fabjan Viđak, Jure Vrančić, Monika Vrsalović, Luka Vulić, Nikola Vulić, Martina Zubčić, Ivica Žaja.

Magistar/ra inženjer/ka građevinarstva

Andrea Babić, Milko Batinić, Jerko Bogdanović, Nera Bonacin, Matilda Colić, Jadran Čarija, Antonija Čuklin, Goran Čurković, Tomislav Delić, Kata Džapo, Ivan Đepina, Morena Galešić, Anabela Glasinović, Matea Jakšić, Jelena Jazvo, Tome Jurac, Tea Juras, Ilka Karačić, Jurica Lipovac, Ivan Lovrinović, Iva Lovrović, Marko Lovrović, Goran Maljković, Ivana Mandić, Antonio Martić, Tonči Matijašević, Ivana Mihaljević, Marko Mihaljević, Ljubo Mikuličić, Kristina Mikulić, Ivo Milić, Božena Miloš, Mijo Nikolić, Ivana Nimac, Ojdana Pelja, Marko Pešić, Ante Pijuk, Jadran Pivačić, Ante Pranić, Pere Romić, Damir Ružić, Ana Smolić, Dražen Strunje, Emanuel Stubičar, Čiril Škugor, Vesna Špika Marija Šušić, Marko Taslak, Silvio Tomić, Kristina Ugrina, Anita Valenta, Anna Varenina, Neda Žderić.

Struka prisutna u brojnim sferama ljudskog djelovanja

Građevinarstvo me je zanimalo od malih nogu, te nakon završene Graditeljsko-geodetske škole, upis Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije bio je najlogičniji izbor, gdje sam mogao proširiti znanja iz srednjoškolskih klupa.

Fakultet je nudio niz zanimljivih i dinamičnih kolegija jer građevinarstvo je vrlo široka struka, prisutna u mnogo sfera ljudskog djelovanja, te svaki student pronađe ono što ga zanima.

Kada se sjetim početaka, nije bilo lagano jer trebalo je svladati sve izazove koji su bili ispred mene, ali timskim radom s kolegama te vlastitim angažmanom i radom uspješno sam svladao sve kolegije. Nakon diplome Stručnog studija, osjećao sam da mi to nije dovoljno pa sam odlučio ići korak dalje.

Sada polažem razlikovne ispite i planiram upisati Diplomski studij Građevinarstva.

Ova struka nudi mnogo mogućnosti za zaposlenje,

Ivan Banović

ali zato traži stalno učenje i cjeloživotno usavršavanje. Nadam da će trenutno loša vremena brzo proći pa da mi mladi inženjeri uspijemo pronaći posao nakon završetka studija.

IVAN BANOVIĆ
STRUČNI PRVOSTUPNIK,
INŽENJER GRAĐEVINARSTVA

Stručni/e prvostupnici/ce inženjeri/ke građevinarstva

Diana Artiđ, Josip Baban, Anita Babić, Suzana Babić, Ivan Banović, Filip Barišić, Toni Batinić, Branimir Bilandžić, Ivan Božić, Ivan Božinović, Dario Bratić, Antonio Buljan, Ines Butigan, Maja Cukrov, Mladen Čamber, Ana Čelan, Luka Čolak, Jure Deković, Ivan Delija, Luka Đipalo, Stipe Filipović, Ante Glibota, Mijo Grabovac, Marko Grljušić, Toni Grljušić, Luka Huljev, Marijan Jazić, Pjero Jerčić, Petar Joković, Tonči Jović, Kristina Jurić, Jure Kekez, Marijano Kilić, Ivan Kolobarić, Ivana Kolobarić, Mate Kovačević, Daniel Krstulović Opara, Ljubica Kujundžić Mišević, Mario Kunkić, Barbara Lasan, Ante Lovrić, Jure Majić, Marko Marčić, Ivica Marić, Ivan Matijević, Ante Matković, Jurica Matulić, Vesna Mihaljević, Luka Mijolović, Filip Mrčela, Boško Miše, Ivan Nižetić, Mario Pavlović, Jasminka Pešelj, Vlado Puljić, Tonio Punda, Tomislav Radan, Ivan Ramljak, Kristijan Slatina, Dragan Slišković, Marko Smolić, Toni Stručić, Damir Strukan, Ivan Sučević, Kristina Šerić, Goran Šimac, Marina Šimičević, Josipa Šonjić, Ivan Šundov, Marko Šušić, Josip Tokić, Stipe Tokić, Branimir Tomaš, Toni Trutanić, Lidija Ujdur, Tomislav Velić, Marko Veštić, Marina Visković, David Vlanić, Petar Vrdoljak, Tajana Vučak, Marko Vučić, Kristina Vukasović, Ivan Ždero.

Inženjeri građevinarstva

Branimir Pejnović, Ranko Smoljan, Vili Šiftar.

Diplomirani/e inženjeri/ke građevinarstva

Frane Borovina, Duje Brnas, Ante Dodig, Vice Mastelić, Mislav Perić, Nevena Plazibat, Ilija Pravdić, Kristina Radman, Marija Rajević, Hrvoje Sorić, Zdravko Tica.

Timski rad i suradnja s različitim strukama

Crtanje i likovnost su mi oduvijek bili od velike važnosti, ali ipak me zanimalo kako se mogu primijeniti na nešto stvarno i životno. Studij arhitekture ispunio je sva moja očekivanja, jer od prve jednostavne prostorne vježbe do detaljnih nacrti, ova zanimljiva i zahtjevna struka je stavljala pred mene iz dana u dan razne izazove - kako učiti o životu i njegovim prostornim potrebama i kako nešto fiktivno pretvoriti u konkretan prostor koji zadovoljava sva tehnička, fizička i funkcionalna pravila struke. Ovaj studij uči i timskom radu, te suradnji s različitim strukama, prvenstveno građevinskom, ali sociološkom i ekonomskom. Naravno, u tom procesu od velike su važnosti ljudi od kojih učiš sva ta pravila - koliko energije i interesa utrošiš, toliko dobiješ i ina-

Bruna Kovačević

zad od samih profesora. Upravo takav dinamičan način rada čini kvalitetu ovog studija, čini te spremnim na daljnje usvajanje struke koja se konstantno razvija s promjenama načina života ljudi, te pruža mogućnosti napredovanja ne samo lokalno nego i u inozemstvu. Uz razne krize koje nas prate posao neće doći sam niti će ga puno biti, ali uz odlučnost i stečeno znanje može se naći načina kako stvoriti mogućnosti za rad i život s ovom strukom.

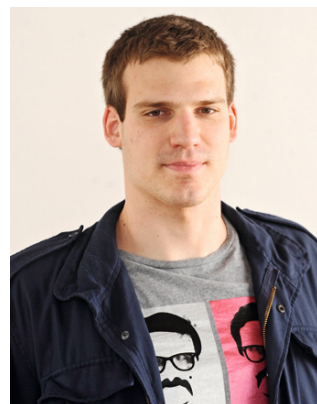
BRUNA KOVAČEVIĆ,
MAG.ING.ARH

Magistri inženjeri/inženjerke arhitekture

Ivana Baković, Domagoj Diklić, Antonija Dominović, Nikolina Garma, Antonija Gojanović, Martina Jerončić, Bruna Kovačević, Katarina Kovačić, Ivana Kujundžić, Stjepan Miketek, Tonia Prančić, Mirjana Rados, Nataša Šustić, Ana Tešija, Maja Tešija, Marina Vučić.

Fakultet koji je ispunio sva moja očekivanja

Do odluke o izboru fakulteta poprilično sam lagano došao. Izrazito sam znatiželjan i dinamična osoba, kojoj je trebao nekakav fakultet koji sve moje višestране afinitete može sublimirati u jedno. Odmalena preferiram rad rukama, pa je vjerojatno otuda potekla želja za ovakvim odabirom. Danas sam redovni student prve godine diplomskog studija. Fakultet mi je do sada ispunio sva očekivanja. S obzirom na malen broj studenata koji se upisuju svake godine, obilježje mu je individualni pristup nastavi tako da do izražaja mogu doći osobine svake osobe, pa tako i mene. Na fakultetu, na kolegijima projektantskih radionica radim s renomiranim hrvatskim arhitektima koji prate studentske radove kroz cijeli semestar i pri tome dolazi do obostrane izmjene informacija. Studij je takvog tipa pri kojem moraš biti fokusiran tijekom cijelog semestra, i mislim da mi to zasada dobro ide. Studij je također specifi-

Ivan Banovac

čan i po intenzivnom druženju koje je najčešće posljedica grupnog rada, što kasnije dovodi i do stvaranja prijateljstava. Poslije fakulteta se svakako vidim u svojoj struci; nadam se u projektantskom djelu, iako je svako polje arhitekture na svoj način uzbudljivo.

IVAN BANOVAC, SVEUČILIŠNI
PRVOSTUPNIK (BACCALAUREUS),
INŽENJER ARHITEKTURE

Sveučilišni prvostupnici/ce (baccalaureus/ baccalaurea) inženjeri/inženjerke arhitekture

Anton Afrić, Anita Aljinović, Domagoj Bajić, Marina Bakarić, Mirna Balta, Ivan Banovac, Tina Bašćevan, Antonia Bezić, Jure Bogdanić, Željana Bulović, Ema Črnjak, Petra Galošić, Marin Grubić, Jelena Ivčević, Duje Kovačević, Barbara Kulišić, Ariana Kun, Damir Mamić, Tin Matutinović, Ivan Miše, Svjetlana Miše, Ksenija Modić, Damir Moskalj, Jelena Pavelić, Matea Pavić, Dina Pivac, Slavica Polić, Ivan Radnić, Nina Stipančević, Ante Svarčić Selestrin, Silvija Škare, Aljoša Špaleta, Nika Tudor, Rea Vidović, Zrinka Visković, Iva Vrdoljak.

Diplomirana inženjerka arhitekture
Nina Vuksić

baština

Dugo trajanje jednog arhitektonskog tipa

Piše:
Ivo Babić

Ranokršćanske crkve – jednobrodna zdanja s apsidom – veoma su brojne u kasnoantičkoj Dalmaciji. Tijekom stoljeća, od IV./V. stoljeća nadalje jednobrodne crkve s apsidom grade se u predromaničkom, romaničkom, gotičkom, renesansnom i baroknom stilu ponavljajući u biti davno, kasnoantičko prostorno rješenje. S vremenom će se mijenjati proporcijski odnosi, tehnika gradnje, oblikovanje svodova, tipovi i veličina otvora, profili vijenaca u unutrašnjosti, no u biti održava se isti tip zdanja.

Jednobrodne crkve s polukružnom apsidom sačuvane su u gradovima, na njihovoj teritoriji, na kopnu i na otocima, ali i u najzabitnijim selima u zaleđu. Crkve u gradovima izrazitijih su stilskih obilježja, pravilnih su linija, s brižno obrađenim kamenjem.

Upravo pojam dugih trajanja, ključan u suvremenoj historiografiji, veoma je inspirativan za proučavanje povijesti arhitekture i urbanizma, pa tako i u Dalmaciji u kojoj se gradi s kamenom – materijalom koja kao da se opire prolaznosti.

Formalna obilježja

Jednobrodne crkve s polukružnom apsidom imaju oblik kubusa ponad kojih je pak prizma krova, u presjeku u obliku istokračnog trokuta; na začelju je polovina valjka – apsida ponad koje je polovina stošca – krova ponad nje. Tijela i oplošja srednjovjekovnih crkava doživljavaju se upravo haptički. Kako se radi o malim zdanjima križudavih i mekanih linija i oplošja, u eksterijeru djeluju upravo skulpturalno: kao da su oblikovana pod rukama, s dlanovima koji se povlače po zidovima na još vlažnoj vapnenoj žbuci. Interijeri i eksterijeri pokriiveni su žbukom osim ponekih arhitektonskih elemenata, okvira otvora, vijenaca, konzola, koji stoga odskakuju kao materički i vizualni akcenti. Kroz cijeli srednji vijek, pa i kasnije, crkve su bile prekrivene kamenim pločama.

Na crkvama, na pročeljima dižu se zvonare – preslice (zapravo zvonik sveden na jednu plohu). Taj se motiv pojavljuje već u rano-srednjovjekovnom graditeljstvu. Zvonare – preslice na ranosrednjovjekovnim i romaničkim crkvicama imaju otvore u kojima vise zvona,

slične prozorima koji završavaju polukružnim lukom. Ti otvori, u kojima vise zvona (malo ih je preostalo) uokviruju komad plavog neba. Na gotičkim crkvama otvori na preslicama su sa šiljastim lukovima. Preslice s trokutastim završetkom ponavljaju sam obris pročelja, poput malog pročelja, iznad onog velikog, što stvara dojam euritmije. Na nekim crkvicama, umjesto preslica vrh pročelja diže se kameni križ, ponegdje na istočnom zidu strši akroteriji u obliku buzdovana ili pak poput kugle

Srednjovjekovne crkvice imaju samo jedna vrata i uzane prozore – po jedan na pročelju i na apsidi. Poneke su i bez otvora na pročelju. Unutrašnjost im najčešće osvjetljava tek mali otvor na apsidi. U tamnim interijerima prozorčić, ponegdje uzan poput pukotine, u apsidi imao je središnju ulogu i to ne samo kao izvor za traku svjetla: na izvijenoj oplošju otvor – diskontinuitet na površini – perforacija plohe doživljava se kao faktor iznenađenja, kao mjesto prema kojem stremi pogled promatrača. Gluhe i tamne interijere crkvice prene tek svjetlo kad grane kroz odškrinuta vrata. U apsidi crkvice sv. Andrije na Čiovu (XI./VII. stoljeće) sačuvana je kamena rešetka prozora kojoj je u sredini perforirani križ. Obasan i rastvoren jutarjnim svjetlom taj križ na prozoru iza oltara vjerojatno se svojim blještavilom ukazivao poput hijerofanije.

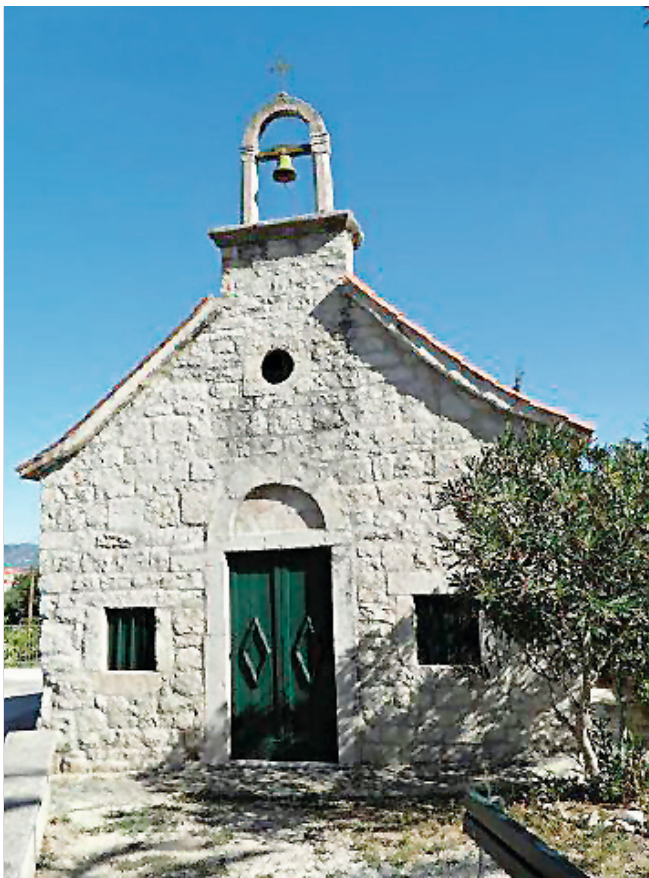
U interijeru stoljećima se ponavlja ista koncepcija jednobrodnog prostora koji završava konkavnim oplošjem apsida; u manjim crkvama oltar je jedino tijelo u prostoru. Ranokršćanske i one ranosrednjovjekovne crkve imale su kamenu ogradu pred svetištem, poput arhitekture u arhitekturi.

Niše i njihova svrha

U unutrašnjosti srednjovjekovnih crkava u apsidama i u njihovoj blizini česte su male niše koje su služile za čuvanje svetog ulja; jedna od niša korištena je izvorno kao svetojhranište. Niše imaju poetiku sjenovitih udubljenja; doživljavaju se kao diskontinuitet na oplošju, kao da su nastale utiskivanjem prizme; u njima se može naći poneki zametnuti predmet: zvonice, ponegdje ugašena svijeća uz koju je nakapani vosak, vaza bez vode s usahljivim cvijećem. Atmosfera im podsjeća na vrijeme zaustavljeno pod staklenim zvonom

Pojam dugih trajanja može se primijeniti na primjeru jednobrodnih crkava s polukružnom apsidom, koji traje stoljećima. Po crkvicama, kao sakralnim biljezima identificiraju se pojedina područja, mikro i makrocjeline; one su stoga čvorišni elementi mentalnih mapa, orijentiri, po kojima se imenuju i prepoznaju pojedina područja

Crkva sv. Andrije, Čiovo

Sv. Nikola, Rogoznica

“Smještaj i raspored crkvice brižno su odabrani s očitim sakralnim doživljajem prostora. Podignute su često na raskrižjima, na prilazima, kao naznake početka i kraja putova”

Dio oprema crkvice su i kamene škropionice bilo u unutrašnjosti, desno od vrata, ili pak na pročelju. Okrugle kamene posude, do polovine ugrađene u zidu, tako da se na ravnom oplošju imaju kao nabubrenje. Nad njima su, nad otvorom za blagoslovljenu vodu, udubljene niše. Dake, izvan zida je konveksni volumen posude, a nad njime je u obrnutom smjeru udubljenje niše. Crkve su u pravilu popločane. Kod onih starijih pod je često ispod razine okolnog terena. Ponegdje su za popločavanje upotrijebljene ploče s antičkih grobnih spomenika. Srednjovjekovne crkvice popločane su masivnim kamenim pločama grubo obrađenih površina, što se osjeća i pod stopalima.

Sakralne i simboličke funkcije

Župne crkve služile za

više okolnih veoma udaljenih zaselaka. Minijature dimenzije crkava (najbrojnije su one s vanjskom dužinom manjom od 8m) mogu biti naznake i za demografske raspone. Naravno, one su mjesto socijalne konvergencije. Oko crkvice su groblja na kojima su sačuvane i srednjovjekovne, debele nadgrobne ploče grubo isklesane ili tek odlomljene, ukrašene različitim figurama: poljoprivredno oruđe, mačevi, štitovi, zvijezde s polumjesecom, cvjetovi...

Mnoge male crkve s vremenom su postale pretijesne. Na ponekim srednjovjekovnim seoskim crkvicama naknadno je dozidan vanjski oltar koji je bio neophodni kad bi za blagdana nahrupili vjernici od kojih svi nisu mogli naći mjesta u unutrašnjosti. Primjerice, vanjski oltar na Sv. Jurju u Oriovici (Vinišće) sazidan je tako da mu je kao menza po-

služila masivna srednjovjekovna grobna ploča; u bazi oltara (stipes) pak ugrađena je rimska nadgrobna ploča.

Poneke su srednjovjekovne crkvice podignute kao zavjetna zdanja. U okolini gradova, primjerice u poljima oko Splita i Trogira, one su tek poljske kapele, posvećene različitim svecima. U njima se veoma rijetko održava bogoslužje. One tek bdiju nad poljima.

Nazivi i smještaj

Po crkvicama, kao sakralnim biljezima identificiraju se pojedina područja, mikro i makro cjeline; one su stoga čvorišni elementi mentalnih mapa, orijentiri, po kojima se imenuju i prepoznaju pojedina područja. Primjerice, jedan predjel na Splitskom poluotoku naziva se Sućidar po ranosrednjovjekovnoj crkvici sv. Izidora. Imena brojnih naselja

Crkva
sv. Ivana
Trogirskog
na rtu
Planka
(Ploče)

zapravo su hagiotopeponimi: Sućuraj, Sutivan, Sumatrin, Stomorska... Naslovnici crkvice su elementi prostorne poetike da parafraziramo Gaston Bachelarda; prisjećamo se i Marcela Prousta, znakovitog naslova njegove knjige: Zavičajna imena.

Smještaj i raspored crkvice brižno su odabrani s očitim sakralnim doživljajem prostora. Podignute su često na raskrižjima, na prilazima, kao naznake početka i kraja putova; dočekuju i otpućavaju, ali i odvrćaju nepoželjne; one pak posvećene vračevima – liječnicima svetom Kuzmi i Damjanu bdiju na prilazima naseljima, zaustavljajući bolesti. Poljskim puteljcima od crkvice do crkvice išle su procesije; molilo se za dobar urod, protiv prijetećih gradonosnih oblaka, da bi se istjeralo gusjenice i ostale štetočine. Izvona s crkvice, od čije zvonjave zaziru đavoli, pomagala su u obrani od tuđe. Na blagdan svetog Jurja, kad se obavlja blagoslov polja, u Poljicima i ovce su imale svoj blagdan: kitili su im štale, dobivale su bolju hranu, izvodilo ih se onako smjerne na procesiju do crkve. Brojne su crkve posvećene sv. Nikoli, svecu kojeg štiju osobito moreplovci; ona u Poveljanima na Pagu podignuta uza samu obalu. Nedaleko od mora nalazi se i crkvice sv. Nikole u Rogoznici. Prisjećamo se T.S. Eliota, njegove pjesme, molitve Gospi za one koje more neće izbaciti na žalo, na usne mora.

Na uzvisinama odakle se otvaraju široki vidici srednjovjekovne crkvice posvećuju se sv. Vidu (pogrešnom, pučkom etimologijom dovodilo se u vezu vid - vidljivost s imenom mučenika Vitusa). Romanička crkvice sv. Vida podignuta je visoko nad Malim trogirskim poljem odakle puca pogled na veliki dio akvatorija Srednje Dalmacije. Istom svecu bile su posvećene dvije crkve na otoku Braču; ranosrednjo-

“
Župne crkve služile za više okolnih veoma udaljenih zaseoka. Minijaturene dimenzije crkava (najbrojnije su one s vanjskom dužinom manjom od 8m) mogu biti naznake i za demografske raspone”

vjekovna crkvice, sačuvana tek u temeljima, nalazi se na najvišem vrhu Brača na Vidovoj gori. Na jednom od vrhova planine Mosor, koji se zove Perun/Perunsko po poganskom, slavenskom božanstvu Perunu koji se vezuje uz gromove, nalazi se ranosrednjovjekovna crkvice sv. Jurja.

Brojne crkvice nalaze se na markantnim položajima. Crkvice posvećene sv. Ivanu Krstitelju podignute je na jednom od vrhova planine Kozjaka nad Kaštelanskim poljem, na lokalitetu Biranj, sred platoa okruženog dvostrukim zidinama prethistorijske gradine. Sam vrh planine nazivao se Borun, valjda također po božanstvu Perunu. Noću, uoči blagdana sv. Ivana Krstitelja još se pale vatre (uobičajeni Ivanjski kresovi); naokolo, na kamenim stolovima blaguju potomci utemeljitelja. Sred prethistorijske gra-

dine nalazi se i crkvice sv. Ilije na brdu Sutilja ponad Malog trogirskog polja koje se naziva po titularu crkve, po svecu, koji se u narodu spominje kao sv. Ilija gromovnik.

Važnost lokacije - ruševine kao temelji nove gradnje

Na primjerima lokacija crkvice dalo bi se također demonstrirati ideju dugih trajanja. Gradnje nad ruševinama starijih zdanja može se tumačiti s više razloga. Prvo stoga što su općenito, od davnine vrednovani najpovoljniji položaji u prostoru. Brojne srednjovjekovne crkve podignute se na temeljima onih ranokršćanskih, što je bilo, među ostalim, uvjetovano i respektom prema posvećenom zdanju, makar bilo u ruševinama.

Poneke od ranokršćanskih i srednjovjekovnih crkvice podignute su na položajima na kojima su se nalazila poganska svetišta. U antičko doba cijelo brdo Marjan, na zapadnoj strani Splitskog poluotoka, vjerojatno je bio sveti gaj. Time se može objasniti činjenica da je tamo kroz cijelu povijest Splita bilo zabranjeno sjeći šumu. Na Marjanu je iznimno gusta mreža crkvice iz različitih razdoblja. Jedna od njihovih funkcija bila je poništavanje poganskih tradicija. Nad poganskim svetištem posvećenom Dijani, na rtu Marjana, u blizini mora, u ranom srednjem vijeku bila je sagrađena crkvice sv. Mihovila. U neposrednoj blizini, na naočitoj položaju, uz mjesto gdje se nekoć nalazilo Dijanino svetište i crkvice sv. Mihovila, kasnije porušena, još bdije ranosrednjovjekovna crkvice sv. Jurja.

Zavjetna građevina polako se vraća prirodi

Crkvice sv. Ivana Trogirskog nartu, punti Planke/Ploče veoma je paradigmatična zbog više razloga počevši od samog položaja. Naime, na

tom je mjestu kopno sjeverozapadnog Balkana najisturenije u Jadranu. Tamo se mijenjaju vjetrovi i morske struje, što je nekoć bilo pogibeljno za plovidbu. Cijeli istureni dio kopna nazivao se u antičko doba Hiljeskim poluotokom koji je prema grčkim logografima dobio ime po Heraklovu sinu Hilu. Istak poluotoka, sam rt nazivao se Promunturium Diomedis (Plin. Nat. Hist. 3, 141). Uza samu crkvu nađeni su brojni ulomci antičke keramike s grafitima, s tekstovima zavjetne naravi prineseni heroju Diomedu koji je tu imao svetište. Takva markantna točka u prostoru, naravno, poticala je imaginacije i u srednjem vijeku. Legenda o sv. Ivanu Trogirskom, redigirana u XIII. stoljeću spominje taj rt kao mjesto gdje je svetac hodao po moru i spašavao brodolomce. Na tom mjestu 1338. godine sagrađena je postojeća romaničko-gotička crkvice sv. Ivana Trogirskog, kao zavjetna građevina koju su dali podići trogirski plemići. U vizualnom smislu crkvice je svojim oblikom i materijalom od kojeg je sazdana, srasla s okolnim krševitim krajolikom. Vrijeme i atmosferske prilike, naravno, čine svoje; valovi se za nevremena, za južnog vjetra zalijeću gotovo do same crkvice. Sol nagriža i rastvara kameni vapnenu žbuku. I vapno, materija koja se dobiva termičkom obradom kamena, s vremenom postaje sve sličnija kamenu, mijenja boje, mjestimice opada, sa sve više rupa i rupica u kojima palucaju kristali soli. Tako se crkvice, u cjelini detaljima, počevši od kamenih ploča njenog pokrova, doima kao objekt koji se iz sfere kulture vraća prirodi. Godine 1756. crkvicu opisu je trogirski biskup Didak Manola; piše kako u njoj nema nikakvih ukrasa osim oltara; svećenik donosi liturgijski pribor za rijetkih služba koje posjećuju ribari i seljaci iz nedaleke Rogoznice. Danas se crkvice sve više približava divlja izgradnja; u planu je i gradnja atomske centrale koju će hladiti morske struje.

‘Prigodničarski teatar u Splitu potkraj 18. stoljeća’

Sobzirom na njihovu relativnu oskudnost koju valja zahvaliti različitim čimbenicima, najznačajniji doprinos knjige valja tražiti u posljednjoj cjelini panegiričkih tekstova koja je jedini dosad pronađeni cjeloviti zapis o nekom kazališnom događaju u Splitu iz tog razdoblja

prigodom prijelaza dvojice mladih splitskih Židova na kršćanstvo. Zanimljiva uvodna studija donosi sintezu svih dosadašnjih istraživanja i spoznaja o kazališnom životu u Splitu tijekom XVIII. stoljeća. S obzirom na njihovu relativnu oskudnost, koju valja zahvaliti različitim čimbenicima, najznačajniji doprinos knjige valja tražiti u posljednjoj cjelini panegiričkih tekstova koja je jedini dosad pronađeni cjeloviti zapis o nekom kazališnom događaju u Splitu iz tog razdoblja.

Pionirski pothvat i poticaj struci

Mukotrpan arhivski rad na transkripciji izvornih tekstova, koji se dijelom čuvaju u izvornom obliku u Muzeju grada Trogira, a dijelom na mikrofilmovima pohranjenim u Knjižnici sv. Marka u Veneciji, te kraća analiza posljednje skupine tekstova su pionirski, hvale vrijedan pothvat na ovom slabo istraženom području,

ali i poticaj užoj struci na daljnja filološko-stilistička istraživanja koja bi omogućila umjetničku valorizaciju navedenih tekstova te njihovu kontekstualizaciju u okvire epohe u kojoj su nastali. Na kraju se samo može iskazati žaljenje što izvorni tekstovi nisu prevedeni na hrvatski, jer bi to svakako omogućilo širu recepciju

1777., i 1789. godine. U prvoj, najobimnijoj i najzanimljivijoj cjelini donose se panegirici napisani potkraj 1789. godine u počast odlaska Vicenza Bemba s njegove dužnosti splitskog kneza i kapetana.

Druga i treća cjelina posvećene su splitskom nadbiskupu Ivanu Luki Garagninu, koji je 1770. u splitskoj katedrali dao podići novu kapelu sv. Duje i na novi oltar prenio njegove moći s jednog starijeg oltara. U toj prigodi je nastala druga cjelina panegirika, dok je treća ispjevana 1777. godine

knjige u Hrvatskoj, koja je na ovaj način ograničena na uski krug poznavatelja osamnaestostoljetne mletačko-dalmatinske inačice talijanskog jezika.

S druge strane, dvojezičnost uvodnih autorskih studija cilja na potencijalnu čitateljsku publiku i s druge strane Jadrana, kojoj će ova knjiga omogućiti bolji i cjelovitiji uvid u dominantne društvene i estetske vrijednosti koje su se njegovale u splitskoj intelektualnoj sredini potkraj razdoblja mletačke uprave u Dalmaciji.

KATARINA DALMATIN

znanost

Moćni svjetionik Rakove maglice

PRIPREDIO:
NIKOLA GODINOVIC*

Pulsar koji se nalazi u središtu slavne Rakove maglice pršti energijom! To je upravo potvrdila kolaboracija MAGIC (Major Atmospheric Gamma-ray Imaging Cherenkov) koja upravlja s dva velika teleskopa na kanarskom otoku La Palma. Pomoću teleskopa MAGIC, pulsar je opažen u području gama-zraka na energijama iznad 50 GeV, koje su nedostupne većini instrumenata za visoke energije te su detektirani periodični pulsevi na energijama do 400 GeV, što je 50 do 100 puta viša energija nego što predviđaju dosadašnji teorijski modeli!

Atomska jezgra veličine grada

Središnja zvijezda u Rakovoj maglici je neutronska zvijezda, jedan od najbolje proučenih pulsara, koji napravi 30 okretaja u sekundi te ima vrlo jako magnetsko polje, 100 milijuna Tesla – 1000 milijardi puta jače od Zemljina magnetskog polja. Pulsar i maglica su udaljeni oko 6000 svjetlosnih godina od Zemlje, nalaze se u zvijezdu Bika, a ostatak su supernove koja je eksplodirala u lje-to 1054. godine i mjesecima bila vidljiva golim okom čak i tijekom dana. Neutronske zvijezde su objekti izuzetno visoke gustoće, imaju masu poput Sunca, a promjer im je samo desetak kilometara i rotiraju se izuzetno brzo – zamislite Šoltu mase Sunca, koja se pritom još i vrti! Nalik su atomskoj jezgri veličine maloga grada. Vrte se izuzetno brzo i pravilno, s periodima vrtnje između tisućinke sekunde i 10 sekundi. Kombi-

Najnoviji rezultati kolaboracije MAGIC pri mjerenju energija gama zraka iz pulsara u Rakovoj maglici pokazuju da su one čak nekoliko desetaka puta veće nego što su teoretski modeli predviđali. Očito je potrebno preispitati razumijevanje fizikalnih procesa u područjima ogromne gustoće mase i energije, što može imati i praktičnu primjenu za budući razvoj tehnologije fuzijskih reaktora

Članovi MAGIC kolaboracije na Peristilu u Splitu 2010., prilikom održavanja MAGIC Collaboration Meetinga

nacija brze vrtnje i iznimno jakih magnetskih polja na zvijezdi stvara jake električne potencijale koji zatim prestanu stvaraju nabijene čestice, uglavnom elektrone i pozitrone (pozitivno nabijene antielektone). Nabijene čestice se gibaju duž silnica magnetskog polja koje se rotiraju zajedno sa zvijezdom i pri tome nabijene čestice emitiraju snop zračenja u cijelom području elektromagnetskog spektra, od radiovalova do gama-zraka. Svaki put kad se ovaj snop poklopi s našim pravcem promatranja, vidimo puls zračenja, slično kao svjetionik proma-

tran s velike udaljenosti, zato se neutronske zvijezde zbog periodične pulsne emisije zračenja nazivaju pulsarima. Rakova maglica i njezin pulsar jedini su astronomski objekti čije je spektakularno rođenje pouzdano zabilježeno. Zato točno znamo koliko su stari, što je od ključne važnosti za testiranje našeg razumijevanja svojstava neutronske zvijezde.

Izazov postojećim teorijama

Prije nekoliko godina teleskopom MAGIC otkriveno je gama-zračenje iz Rakova pulsara na energijama iznad 25 GeV, što je predstavljalo veli-

ko iznenađenje. Kako snažno magnetsko polje vrlo efikasno zaklanja visokoenergijsko gama-zračenje, znanstvenici su zaključili da to zračenje mora nastajati na visini od najmanje 60 km iznad površine neutronske zvijezde, jer je na toj visini magnetsko polje manjeg intenziteta. Zato se gama-zrake tako visokih energija, a koje nastaju vrlo blizu površine zvijezde ne bi smjele opaziti, što je opovrglo jednu od glavnih teorija pulsne emisije Rakova pulsara.

Prije godinu i pol MAGIC je opazio gama-zrake na energijama višim od 100 GeV, a prije pola godine kolabora-

cija VERITAS je opazila pulseve gama-zračenja na energijama iznad 100 GeV, što je opet premašilo sva očekivanja. Sada, nakon što su analizirani svi podaci prikupljeni tijekom dviju godina, kolaboracija MAGIC predstavlja najdetaljnije i najpreciznije mjerenje periodične emisije u širokom rasponu energija, od 50 GeV do 400 GeV te pokazuje da je trajanje svakog pulsa samo jedna tisućinka sekunde.

Nedavna MAGIC-ova mjerenja, zajedno s mjerenjima satelita Fermi na puno nižim energijama, daju neprekinutu pokrivenost spektra od 0.1 GeV do 400 GeV. Rezultati ovih opažanja postavljaju veliki izazov za većinu postojećih teorija pulsne emisije jer predviđaju znatno nižu gornju granicu za energiju emisije.

Sve navedeno je značajano jer daje uvid u ponašanje materije u ekstremnim uvjetima gustoće mase (1 kubni centimetar neutronske zvijezde ima masu od 100 milijardi kilograma) i ogromnu gustoću energije (magnetsko polje je tisuću milijardi puta snažnije od magnetskog polja Zemlje). Svi dosadašnji teorijski modeli emisije gama-zraka predviđali su da je najveća energija pulsne emisije iz Crab pulsara nekoliko desetaka puta manja nego što je MAGIC sada pokazao. Očito je potrebno preispitati razumijevanje fizikalnih procesa u područjima ogromne gustoće mase i energije, a što može imati i praktičnu primjenu za budući razvoj tehnologije fuzijskih reaktora.

* Prema priopćenju za javnost kolaboracije MAGIC

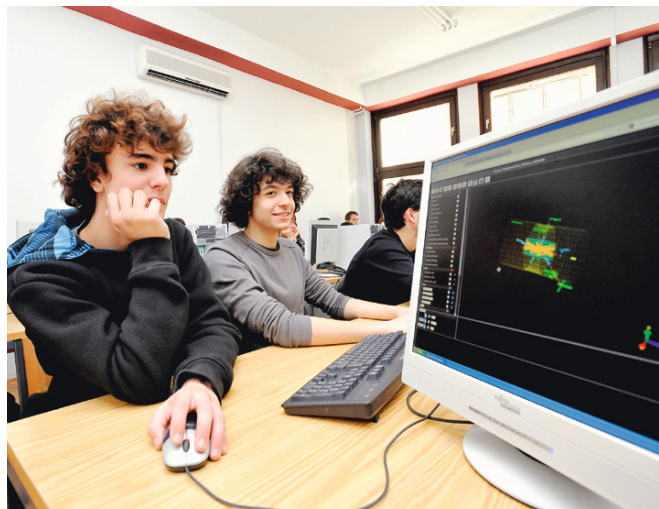
Projekt MAGIC

Teleskopi MAGIC (dio Europskog sjevernog opservatorija) smješteni su na nadmorskoj visini 2200 m, blizu vrha Roque de los Muchachos na kanarskom otoku La Palma, u Španjolskoj. Sustav dvaju teleskopa MAGIC, svaki promjera 17 m, trenutno je najveći instrument na svijetu za detekciju i mjerenje energije gama-zraka iz kozmičkih izvora u energijskom rasponu od 25 GeV do 50 TeV. Tek prije dvadesetak godina započela su sustavna opažanja svemira u najenergetičnijem dijelu spektra elektromagnetskog zračenja, u području gama-zraka. Detekcija svemirskog gama-zračenja daje nam uvid u najsilovitije procese u svemiru, koje je nemoguće studirati u laboratorijskim uvjetima. Gama-zrake se fundamentalno razlikuju od ostalog dijela spektra elektromagnetskog zračenja, energija gama-zraka je stotine milijardi puta veća od energije vidljive svjetlosti a i sam proces nastanka gama-zraka je sasvim različit od procesa u kojima nastaje elektromagnetsko zračenje nižih energija. Neutralne gama-zrake upadaju u Zemljinu atmosferu te u njoj stvaraju pljuskove sekundarnih čestica (uglavnom elektrona i pozitrona) koje prolaskom kroz zrak emitiraju plavičastu Čerenkovljevu svjetlost. MAGIC detektira gama-zrake i mjeri njihovu energiju sakupljajući i analizirajući tu Čerenkovljevu svjetlost. MAGIC je u velikoj mjeri izgrađen zajedničkim naporima većinom europske kolaboracije koja uključuje oko 160 znanstvenika iz Njemačke, Španjolske, Italije, Švicarske, Poljske, Finske, Bugarske, Hrvatske i Japana.

Hrvatska grupa u MAGIC-u

Na inicijativu prof. dr. Daniela Ferenc (trenutno na UC Davis Kalifornija), koji je jedan od pionira visokoenergijske gama-astronomije u Europi, hrvatski znanstvenici okupljeni u Croatian MAGIC Consortium su 2008. godine postali članovi kolaboracije MAGIC. Hrvatsku grupu u projektu MAGIC, čine znanstvenici iz tri hrvatske institucije: Sveučilišta u Rijeci (dr. Dijana Dominis Prester i Tomislav Terzić, asistent), Instituta Ruđer Bošković u Zagrebu (dr. Daniel Ferenc, dr. Dario Hrupec, dr. Tihomir Surić i Iva Šnidarić, znanstvena novakinja) te Sveučilišta u Splitu (dr. Nikola Godinović, dr. Damir Lelas i dr. Ivica Puljak). Hrvatska je grupa ovom važnom rezultatu pridonijela sudjelovanjem u prikupljanju podataka, svakodnevnoj provjeri kvalitete prikupljenih podataka (za vrijeme opažanja Rakove maglice i pulsara) i preciznosti vremenske baze koja je nužna za precizno mjerenje periodičnosti i trajanja pulseva gama-zraka. Znanstvena novakinja Iva Šnidarić je sudjelovala i u provjeri metoda analize.

Srednjoškolci tražili čestice na LHC akceleratoru u CERN-u

Piše:

**PROF. DR. SC.
NIKOLA
GODINOVIC***

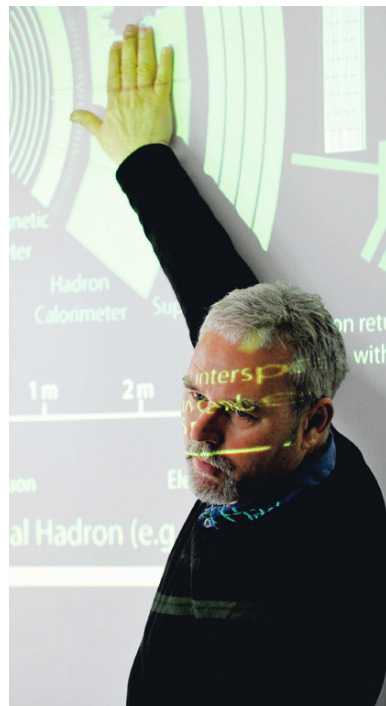

U proteklih gotovo mjesec dana, od 28. veljače do 24. ožujka 2012. godine, na oko 120 fakulteta i instituta diljem svijeta, više od 9000 srednjoškolaca provelo je jedan dan poput znanstvenika analizirajući stvarne podatke prikupljene na najvećem i najsnažnijem akceleratoru na svijetu – “Large Hadron Collider” (LHC) smještenom na CERN-u (Europski laboratorij za fiziku elementarnih čestica). Hrvatska je prvi put ove godine sudjelovala u ovom događanju, te je četrdesetak srednjoškolaca 8. ožujka na Institutu “Ruđer Bošković” u Zagrebu, a 12. ožujka u Splitu, na FESB-u (Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje), provelo jedan radni dan poput znanstvenika na CERN-u.

Međunarodni nastavni dan za mlade istraživače

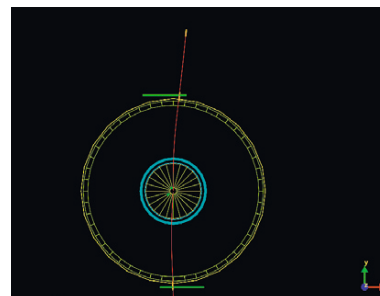
Istraživački radni dan srednjoškolaca počeo je predavanjima o programu istraživanja na CERN-u te o pojednostavljenoj metodi analize događaja sudara protona ubrzanih u LHC akceleratoru, koji su snimljeni golemim, kompleksnim detektorima CMS, ATLAS i ALICE. Nakon predavanja slijedila je analiza podataka pod mentorstvom znanstvenika koji rade na analizi podataka LHC-a. Ovaj, za sudionike po svemu jedinstveni dan, završio je videokonferencijom s CERN-om i drugim institutima radi prezentacije, usporedbe i diskusije rezultata analize koje su dobili srednjoškolci u drugim gradovima diljem svijeta, koji su tog dana također analizirali podatke. Međunarodni nastavni dan (International Masterclasses, <http://physicsmasterclasses.org/neu/>) omogućuje srednjoškolcima da dožive iskustvo

Zapanjujući je napredak tehnologije i razumijevanja svijeta koji je omogućio iskustvo potrage za elementarnim česticama iz školskih klupa diljem svijeta. Globalna, svjetska razina ovog događanja odražava prirodu planetarne kolaboracije u eksperimentalnoj fizici elementarnih čestica, koja se najviše ostvaruje kroz CERN

Zadatak: Prepoznati Z-bozon

Sudionici u Splitu su bili podijeljeni u 20 grupa od po dvoje učenika. Svaka je grupa analizirala svoj nezavisni skup od 100 događaja sudara protona snimljenih CMS detektorom imajući isti zadatak – prepoznati događaje u kojima je nastao Z-bozon koji se raspada bilo u par elektron-pozitron ili u par mion-antimion te izračunati masu Z-bozona. Raspad Z-bozona u par mion-antimion prikazan je na slici. Na kraju, rezultati svih dvadeset grupa zajedno su prikazani, te se jasno uočio veći broj događaja u području mase od 91 GeV, što odgovara poznatoj vrijednosti mase Z-bozona.

Slika jednog događaja sudara protona na LHC akceleratoru u CMS detektoru prikazuje proces u kojem je proizveden Z bozon, koji se gotovo trenutno raspada u par mion-antimion, čiji su tragovi u detektoru označeni crvenim linijama.

ozitet vrijedno je spomenuti da je naš poznati splitski znanstvenik dr. Daniel Denegri imao jednu od ključnih uloga u otkriću W i Z bozona 1983. godine. Zapanjujući je napredak tehnologije i razumijevanja svijeta elementarnih čestica, koji je omogućio iskustvo potrage za elementarnim česticama iz školskih klupa diljem svijeta. Globalna, svjetska razina ovog događanja odražava prirodu planetarne kolaboracije u eksperimentalnoj fizici elementarnih čestica, koja se najviše ostvaruje kroz CERN. Polaznici su iskusili globalni aspekt i kroz videokonferenciju, preko koje su diskutirali dobivene rezultate analize zajedno sa svojim kolegama u Trstu, Padovi, Ženevi/CERN i Lodzu, baš onako kako to rade i fizičari u međunarodnim kolaboracijama. Splitski su događaj organizirali znanstvenici s FESB-a koji rade na CERN-u – Nikola Godinović, Damir Lelas, Marko Kovač, Dunja Polić, Roko Pleština i Ivica Puljak, u uskoj suradnji s prof. Tamarom Pavlović iz Treće gimnazije u Splitu.

* Prof. dr. sc. Nikola Godinović, šef katedre za fiziku na FESB-u, član je CMS kolaboracije na CERN-u i MAGIC kolaboracije koja upravlja dva najvećim teleskopima za detekciju visokoenergijskih gama-zraka

istraživanja na najizvravniji način. U autentičnoj atmosferi, radeći rame uz rame sa znanstvenicima, učenici su stekli uvid u međunarodnu organizaciju modernih istraživanja, istodobno učeći o subatomske česticama kroz prezentacije fizičara izravno uključenih u istraživanja.

Znanstvenici na jedan dan

Analizirani su produkti sudara elementarnih čestica ubrzanih gotovo do brzine svjetlosti u 27 kilometara dugom kružnom LHC akceleratoru, snimljenih prije samo nekoliko mjeseci. Tri eksperimenta – ATLAS, CMS i ALICE – ustupila su svoje podatke za ovaj edukacijski program. U podacima koje su analizirali, učenici su mogli ponovno otkriti Z-bozon, elementarnu česticu otkrivenu prije tridesetak godina, a čije je otkriće nagrađeno Nobelovom nagradom, možda naći neku drugu “čudnu česticu”, a možda uloviti i naznake za sada nedostiznog Higgsova bozona. Kao kuri-

kaš, dok je moderator tribine bio sportski novinar Bernard Jurišić.

Humanitarna akcija „Dobro srce studenata Splita“

Sveučilište u Splitu i Studentski centar u dogovoru s Uredom za pastoral mladih i Caritasom splitske Nadbiskupije pokrenuo je veliku humanitarnu akciju unutar Sveučilišta u Splitu pod nazivom „Dobro srce studenata u Splitu“ tijekom koje se očekuje od svih studenata i zaposlenika svih sastavnica Sveučilišta u Splitu

prikupiti prehrambene namirnice, higijenske potrepštine, odjeću i obuću za najugroženije obitelji Splita i okolice.

Promocija izdanja Umjetničke akademije u Splitu

Promocija izdanja Umjetničke akademije u Splitu dr. sc. Davorka Radića, Ritamska komponenta glazbe 20. stoljeća, akademik Ruben Radića, Koncert za komorni orkestar održana je sredinom ožujka u Tvrdavi Gripe. Promotori su bili dr. sc. Mirjana Sirišević i Vito Balić.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI
FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ

za izbor nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja teologije i znanstvene grane liturgike pri Katedri liturgike za potrebe KBF-a Sveučilišta u Splitu – (1 izvršitelj m/ž);

Uvjeti:

- odgovarajući doktorat humanističkih znanosti, višegodišnje radno iskustvo u nastavi i u znanstvenom, odnosno u istraživačkom radu na visokom učilištu,
- ostali uvjeti prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 63/11), Pravilniku Nacionalnog vijeća za znanost (NN br. 84/05, 38/11) i prema Odluci Rektorskog zbora visokih učilišta (NN br. 106/06).

Prijavi na natječaj potrebno je priložiti:

- životopis, “nihil obstat” svoga Ordinarija, presliku dokaza o hrvatskom državljanstvu, presliku dokaza o zadnjem stečenom akademskom stupnju, preslike svih dokaza o zadnjem izboru u zvanje i na radno mjesto na visokom učilištu, dokaze o radnom iskustvu na visokom učilištu;
- izvješće o dosadašnjoj znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti na visokom učilištu i izvan njega;
- izvješće o ispunjavanju natječajnih, odnosno minimalnih zakonskih uvjeta, potrebnih za izbor u zvanje i na radno mjesto po natječaju (pobrojati prema svakom od propisa navedenih pod uvjetima);
- tri popisa radova prema kategorizaciji i to: popis svih dosadašnjih radova koji su izrađeni i objavljeni prije izbora u sadašnje zvanje na visokom učilištu, popis svih dosadašnjih radova koji su izrađeni i objavljeni nakon izbora u sadašnje zvanje na visokom učilištu, te popis svih radova kojima se pristupnik natječe za izbor u zvanje na visokom učilištu po ovom natječaju.

Svu dokumentaciju i sve radove potrebno je pravovremeno predati uz prijavu na natječaj u četiri primjerka te snimljene u PDF formatu i u elektroničkom obliku na zasebnim CD-ima kako slijedi:

- 1) separate predloženih radova (samo onih radova predloženih za izbor u raspisano zvanje), (na jednom CD-u), i
- 2) natječajnu dokumentaciju (tekst natječaja, izvješća, popise radova i životopis – na drugom CD-u). Prijavu s dokazima o ispunjavanju uvjeta pristupnici natječaja trebaju predati u roku 8 dana od dana objave natječaja na adresu Fakulteta, Zrinsko-Frankopanska 19, 21000 Split, s naznakom “za natječaj”. O rezultatima natječaja pristupnici će biti izvješteni u zakonskom roku. Sveučilište u Splitu Katolički bogoslovni fakultet

UKRATKO

Tribina „Stanje splitskog sporta“

Savjet mladih Grada Splita organizirao je početak ožujka u Sveučilišnoj knjižnici tribinu pod nazivom „Stanje splitskog sporta“, kojoj je prisustvovao veliki broj sportskih djelatnika, sportaša, predstavnika sportskih klubova te stručnjaka sportskog prava. Gosti tribine bili su Petar Skansi, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i športa, Ivan Vešić, savjetnik gradonačelnika za šport, Duško Mrduljaš, član Vijeća HOO-a, Ivo Goran Munivrana iz splitskog Saveza športova, Igor Štimac, sportski djelatnik, Nikola Vujčić, košar-

međunarodna suradnja

Piše:

PETRA ŠIMUNDIĆ

Opća skupština UN-a je 22. veljače 1993., nakon konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju u održanom u Rio de Janeiru, rezolucijom odlučila da se 22. ožujak svake godine obilježi kao Svjetski dan voda. Ideja je bila da se tog dana posebno skrene pozornost na probleme vezane za vodu i vodne resurse diljem cijelog svijeta. Tako je i 22. ožujka obilježen Svjetski dan voda, a u Marseille-u je u razdoblju od 12. do 17. ožujka 2012. održan Svjetski forum o vodi na kojem su sudjelovali predstavnici 130 zemalja i koji je brojao čak 20 tisuća sudionika iz cijeloga svijeta.

Ovogodišnja je tema bila Voda i sigurnost hrane. Sektor poljoprivrede najveći je potrošač vode i vrlo važan čimbenik u povećanju proizvodnje sigurne hrane, posebice u onim dijelovima svijeta gdje su vodni resursi ograničeni. Stoga UN-ova Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO) ima za cilj potaknuti vlade država, različite organizacije, zajednice i pojedince na aktivno sudjelovanje u rješavanju problema u upravljanju vodom u proizvodnji sigurne hrane.

Sudjelovanje Sveučilišta u Splitu

Prema procjenama, čak milijarda ljudi nema pristup pitkoj vodi, dok oko dvije milijarde živi bez osnovnih sanitarnih uvjeta. Na tisuće djece svaki dan umre zbog nedostatka čiste vode i neadekvatnih higijenskih uvjeta.

Sveučilište u Splitu koje sudjeluje na brojnim među-

Splitsko sveučilište na Svjetskom forumu o vodi u Marseilleu

Ovogodišnja je tema bila Voda i sigurnost hrane, a Sveučilište u Splitu koje sudjeluje na brojnim međunarodnim projektima i na Forumu je nastavilo istim putem tražeći nove partnere i potvrđujući svoj položaj malog, ali rastućeg i sve priznatijeg sveučilišta

Marin Spetić,
potpredsjednik
Svjetskog
parlamenta
mladih za vodu

Svjetski parlament mladih za vodu je inicijativa mladih na globalnoj razini koja je ove godine okupila više od 80 mladih iz više od 80 država cijelog svijeta. Održava se svake tri godine, a cilj Svjetskog parlamenta mladih je uočiti ključne probleme vezane uz vodu, odrediti rješenja i definirati konkretne akcije koje će se poduzeti na globalnoj i lokalnoj razini. Ideja Parlamenta je dati priliku mladima da doprinesu budućnosti vode i time svijeta, kroz svoj unikatan pogled i specifičnu viziju koju nosi mladost. Ove je godine Parlament bio organiziran od strane nevladinih organizacija iz Francuske i Belgije, Solidarity Water Europe i Green Belgium, a njegov je rad bio poznat i legitimno priznat od strane organizatora Forumu kao i od sudionika Forumu. Velika mi je čast da sam upravo ja izabran za potpredsjednika 1. Svjetskog parlamenta mladih za vodu čime sam dobio priliku promovirati Hrvatsku na svjetskoj razini, kao i rad Parlamenta na svjetskoj i lokalnoj razini. Na kraju bih se htio zahvaliti „Ligi za prevenciju ovisnosti“, nevladinoj organizaciji u čije sam ime predstavljao Split i Hrvatsku.

Ministar Tihomir Jakovina sa Universitasovom suradnicom Petrom Šimundić

Piše:

TIHOMIR JAKOVINA,
MINISTAR POLJOPRIVREDE

Hrvatska je zemlja bogata vodom, po rezervama pitke vode peta u Europi, četrdeset i druga u svijetu. Dostupne količine vode ne predstavljaju ograničavajuće uvjete za razvoj. Ovogodišnji moto svjetskog dana voda je „Voda i sigurnost hrane“ odnosno uloga vode kao ključnog elementa za osiguranje hrane.

Ova tema je bila jedna od ključnih i na 6. Svjetskom forumu o vodama, održanom u

narodnim projektima i na Forumu je nastavilo istim putem tražeći nove partnere i potvrđujući svoj položaj malog, ali rastućeg i sve priznatijeg Sveučilišta. Zadovoljstvo je bilo tom prilikom upoznati i svjedočiti angažmanu našeg ministra poljoprivrede Tihomira Jakovine koji je predstavljao Hrvatsku kao visokopozicio-

niranu zemlju po pitanju vodnih resursa. Također, ništa manje nije važna činjenica kako je predstavnik Sveučilišta u Splitu bio i iz studentske populacije i to kao potpredsjednik 1. Svjetskog parlamenta mladih za vodu.

Količina pitke vode u Hrvatskoj još uvijek je na zadovoljavajućoj razini. Naime, po

dostupnosti i bogatstvu izvora vode Hrvatska je visokopozicionirana i na europskoj i na svjetskoj razini. Svjesni smo da izvori koji nam omogućavaju život nisu neograničeni, a još manje beskonačno otporni na izrabljivanje, uništavanje i zagađivanje. Svi tome pridonosimo, na različite načine, svakodnevno.

Uloga vode i aktivnosti Vlade

Ključna je i za poljoprivredu, ruralni razvoj, proizvodnju hrane i prehranu, budući da bez vode ne može biti sigurnosti hrane što je zbog njezinog globalnog značenja i ovogodišnji moto proslave Dana voda. Stoga politiku voda i sigurnosti hrane svjetska zajednica preporučuje objediniti što je ova Vlada i prepoznala vraćajući vodno gospodarstvo u okrilje poljoprivrede, a najviše radi istovremenog osiguranja učinkovitog korištenja i zaštite vodnih resursa. Vodeći računa o sve prisutnijim klimatskim promjenama i sve češćim pojavama nepogoda u obliku poplava i suša, u Hrvatskoj se već primjenjuje mjere adaptacije, osobito razvojem sustava navod-

njanja i sustava zaštite od poplava.

Izazovi, strategije i projekti

Vodno gospodarstvo očekuju novi izazovi zacrtani Vladinim strategijama i programima te preuzetim obvezama u procesu pristupa Europskoj uniji, osobito u završetku pripreme započetih projekata i intenziviranja pripreme novih projekata što je jamstvo da će vodno gospodarstvo spremno dočekati mogućnost povlačenja znatno većih sredstava iz EU fondova nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Također, projekte je potrebno pripremati vodeći računa o principima zelene ekonomije, koristeći vodu i

energiju tijekom tih procesa kao obnovljive izvore koji se moraju koristiti maksimalno učinkovito i vodeći računa o eventualnoj ponovnoj uporabi. Pročišćena otpadna voda umjesto ispuštanja u vodotoke može se reciklirati i koristiti za navodnjavanje.

Za sve predstojeće aktivnosti koje očekuju vodno gospodarstvo u narednom razdoblju nužna je i neophodna još bolja međusektorska koordinacija tijela i institucija s nacionalne razine, intenzivnije sudjelovanje institucija s regionalne i lokalne razine kao i nastavak i jačanje uspješne prekogranične suradnje na međunarodnim vodotocima u cilju zaštite i očuvanja zajedničkog resursa koji ne poznaje granice.

konferencije

Deveta međunarodna konferencija studija konzervacije-restauracije

Piše:
SAGITA MIRJAM SUNARA

U Splitu će se 13. i 14. travnja održati deveta po redu Međunarodna konferencija studija konzervacije-restauracije. Eto prilike da i šira javnost zaviri u čudesan svijet očuvanja kulturne baštine te da se razbije mit o restauratorima kao ljudima koji "popravljaju" slike. Konferenciju organizira Odsjek za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije, a održat će se u sjevernom tornju Sveučilišne knjižnice.

Što konferencija nudi

Konferencija uključuje četrnaest predavanja iz svih područja konzervatorsko-restauratorske struke. Saznajte kako su restauratori skinuli i ponovno montirali oslikani strop u splitskoj palači Bajamonti-Dešković, kako se čuvaju grafiti te na koji su način umjetnine u crkvama izložene propadanju! Rezultate svojega znanstvenoga i stručnoga rada na konferenciji će predstaviti studenti Akademije za likovnu umjetnost i oblikovanje Sveučilišta u Ljubljani, Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku te Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu. Program konferencije i sažeci izlaganja objavljeni su na web-stranici: www.konferencija-restauracija.com. Na istome će linku nakon konferencije biti dostupni cjeloviti tekstovi svih predavanja.

Sredinom travnja u Splitu će se održati 9. međunarodna konferencija studija konzervacije-restauracije. Konferencija uključuje predavanja, poster-prezentacije, okrugli stol i posjet restauratorskim radionicama Umjetničke akademije, organizatora skupa. Konferencija je otvorena za javnost

Drugoga dana konferencije bit će organiziran posjet restauratorskim radionicama Umjetničke akademije. Apsolvent Vedran Kundić demonstrirat će klesanje replike dijela oltarne pregrade iz 10. stoljeća, što je predmet njegovog magistarskog stručnog rada

Ranijih su godina konferencije studija konzervacije-restauracije završavale okruglim stolom za studente gdje se, najčešće u ležernoj atmosferi, razgovaralo o razlikama između studijskih programa. Ove su godine organizatori odlučili prirediti tematski okrugli stol na kojemu će pozvani stručnjaci i bivši studenti razgovarati o problemima koji muče mlade restauratore, a to su: stažiranje nakon diplome, stručni ispiti i licenciranje konzervatora-restauratora. Transkript ove moderirane rasprave bit će objavljen na web stranici konferencije.

Skup će biti zaključen organiziranim posjetom radionicama Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije uz stručno vodstvo nastavnika i studenata.

Organiziranje konferencije kao prilika za učenje

Organizacijski odbor 9. međunarodne konferencije studija konzervacije-restauracije vodi Sagita Mirjam Sunara, predstojnica Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije. U odboru sudjeluje desetak studenata i nekoliko asistenata. Organiziranje konferencije studentima je bila prilika da nauče štošta novo. Apsolventica Jelena Zagora, primjerice, bila je zadužena za uređivanje sažetaka

usmenih izlaganja, traženje smještaja za sudionike konferencije, pisanje tekstova za web-stranicu i promoviranje projekta. "Promoviranje je aktivnost u kojoj se najmanje snalazim," priznaje Jelena, "no to mi je bio i najveći izazov: kako predstaviti našu konferenciju široj javnosti, kako privući posjetitelje koji ni ne znaju što je to restauracija."

Helena Ugrina, studentica treće godine, prije upisa na studij konzervacije-restauracije godinu je dana radila kao grafička dizajnerica za jedne novine. Njezin je zadatak bio dizajnirati pozivnicu i brošuru sa sažecima predavanja. Kaže da joj je to bio veliki izazov te dodaje da joj je drago što je tiskanje promidžbenih materijala povjerenjeno Odsjeku za slikarstvo Umjetničke akademije. "Pozivnice i plakate za našu konferenciju tiskaju studenti koji prate izborni kolegij Grafika," objašnjava. "Taj kolegij vode docentica Kristina Restović i stručni suradnik Edi Matulić. Drago mi je da sam imala priliku s njima surađivati i naučiti nešto o tehnici sitotiska. To je prva takva suradnja ovih dvaju odsjeka Umjetničke akademije. Mislim da je izraz zadovoljstva koji se pojavio na našim licima kad smo otisnuli prve materijale pokazao da se svi radujemo novim prilikama za suradnju."

Split, 13. - 14. travnja 2012.
Sjeverni tornaj Sveučilišne knjižnice

9 | međunarodna konferencija studija konzervacije-restauracije

ORGANIZATOR:
Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu
Odsjek za konzervaciju-restauraciju

obljetnice

Sedamsto godina Splitskog statuta

Sedamstota godišnjica Splitskog statuta (1312.-2012.), toga živog simbola splitskog urbanog identiteta, uz časni izuzetak nedavno obilježenog utemeljenja grada, najznačajnija je splitska obljetnica koja se ukazala našem naraštaju

Tek u drugoj polovici 20. stoljeća Splitski je statut dočekaio svoju monografsku obradu (1964.) i prijevod na hrvatski jezik (1985.). Oboje dugujemo velikom pravnom povjesničaru i najboljem poznavatelju fenomena dalmatinskog statutarog prava, pok. profesoru emeritusu Antunu Cvitaniću. Na kraju recimo da je njegov prijevod statuta nakon 1985. tiskan još dvaput, 1987. i 1998., uvijek u izdanju Književnog kruga u Splitu, najodličnijeg promicatelja naše literarne baštine.

Piše:

**PROF. DR. SC. ŽELJKO
RADIĆ, PRAVNI FAKULTET**

Ove, 2012. godine navršava se punih sedamsto godina od donošenja Splitskog statuta, najopsežnijeg i bez sumnje najznačajnijega pisanog spomenika splitske prošlosti. Začuđujućemlak javni odjek takoe pohalne i rijetke obljetnice pouzdan je znak da nismo u dovoljnoj mjeri osvijestili njezin golemi kulturni, znanstveni, pa i komercijalni potencijal. Stoga ovim sažetim podsjećanjem na neke temeljne odrednice Statuta želim življe zainteresirati građanstvo i institucije našega grada za tu veliku obljetnicu te doprinijeti dinamizaciji njezina obilježavanja.

Uloga Statuta u proučavanju hrvatskog srednjovjekovlja

Srednjovjekovni statuti naših primorskih gradova najizdašnija su vrela za proučavanje hrvatskog srednjovjekovlja. Iako su po svom značaju prvenstveno pravni kodeksi, redovito sadrže i niz drugih konotativnih slojeva, pa nas danas intrigiraju i kao rezervoari podataka o društvenim odnosima, gospodarskim kretanjima ili političkim dinamikama pripadajućih urbanih zajednica. Ta je činjenica u punoj mjeri zasvjedočena i Splitskom statutu koji se ne ograničava, poput suvremenih gradskih ili općinskih statuta, isključivo na pitanja strukture ili poslovanja lokalne vlasti, nego zalazi doslovce u sve oblike života i rada stanovnika grada Splita, bili oni prema općenito prihvaćenoj srednjovjekovnoj klasifikaciji građani (cives), stalno naseljeni došljaci (habitatores) ili samo stranci (foreses). U tom smislu naš Statut utjelovljuje propise širokog spektra, u čemu danas prepoznajemo elemente brojnih grana prava, počevši od osobnog (statusnog), obiteljskog, stvarnog, obveznog, nasljednog, kaznenog, postupovnog, pomor-

skog, urbanističkog, možda čak i međunarodnoga javnog i privatnog prava. Takav sveobuhvatan pristup lokalne "zakonodavne" vlasti može izgledati zapanjujućim današnjem promatraču, no to je zapravo logičan odraz srednjovjekovnoga političkog i pravnog partikularizma koji je autonomiju srednjovjekovnih gradova uvećao do točke koja bi danas i najpustoljivijoj središnjoj vlasti bila nepodnošljiva.

Okosnica pravnog sustava

Izvanredna važnost splitskoga pravnog iskustva proizlazi usto i iz njegova dugackog povijesnog trajanja. Nadovezujući se na još stariju, nesačuvanu i pobliže nepoznatu Garganovu kodifikaciju iz 1240. godine, Statut što ga je 1312. godine po ovlaštenju Velikog vijeća sastavio potestat Perceval iz Ferma, vrstan "znalac kanonskog i civilnog prava", postao je okosnicom pravnog sustava koji je uz nužne korekcije ostao na snazi ne samo do uspostave mletačkog vrhovništva početkom 15. stoljeća, nego još i čitavo vrijeme njegova trajanja do konca 18. stoljeća. Zato se s pravom može ustvrditi da nam Statut iz 1312. godine nudi najpregnantniju sliku splitskoga društvenog i pravnog razvoja u kontinuitetu od gotovo pola tisućljeća.

Splitski je statut odavno privukao pozornost znanstvene kritike i kao lijep primjer prožimanja stare hrvatske pravne kulture s drugim pravnim tradicijama, ponajprije onom rimskom, dakako shvaćenom unjzinu novom, srednjovjekovnom razumijevanju, ali isto tako i kanonskom, mletačkom, pa čak i germanskom. S druge strane, svojim dosljednim zauzimanjem za napredna načela tržišnog gospodarstva, vladavine prava i zaštite pojedinca, usprkos svim njihovim srednjovjekovnim ograničenjima, Splitski nam se statut ukazuje i kao pouzdan dokaz naše rane pripadnosti mediteranskom i europskom kulturnom krugu.

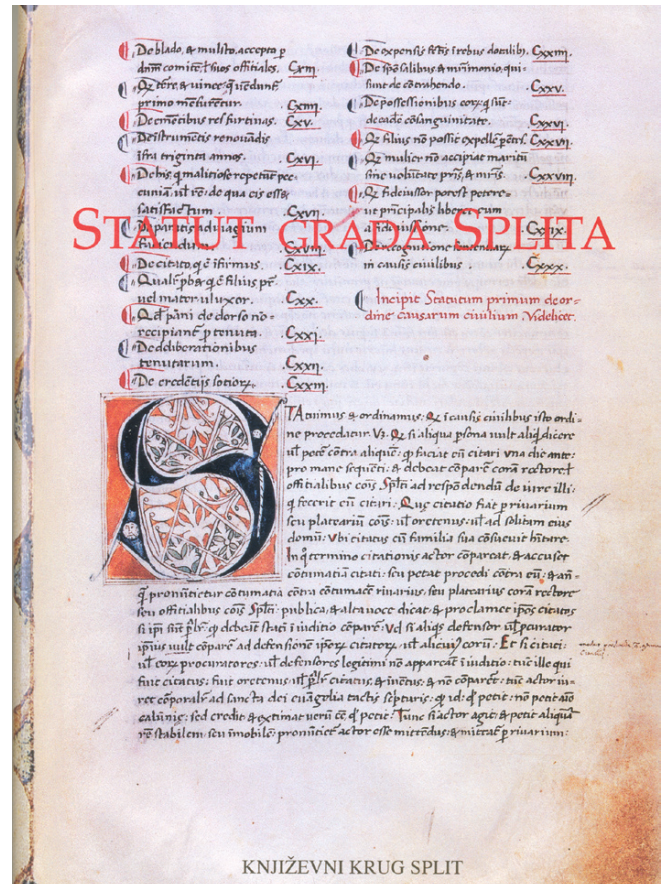

Kao i većina drugih srednjovjekovnih zbornika statutarog prava, Splitski je statut sastavljen na specifičnom srednjovjekovnom latinskom idiomu koji u mnogim jezičnim elementima oduvara od kanona klasične latinstine, što ga čini prikladnim predmetom i za jezikoslovna razmatranja. K tome, najstariji od brojnih prijepisa Splitskog statuta, veoma lijepi kodeks koji je načinio fra Mihovil Splićanin 1395. godine i koji se čuva u zbirci Muzeja grada Splita, sastavljen je na talijanskom jeziku pa se posve logično postavlja pitanje nije li možda upravo talijanski bio i jezik izgubljenog originala Splitskog statuta. J. Alačević svojim je potvrdnim odgovorom na to pitanje ostao usamljen, dok su svi ostali mjerodavni pisci, kako stariji (tako npr. J. J. Hanel i I. Strohal), tako i oni noviji (G. Novak, A. Cvitanić, L. Margetić) s uspjehom dokazivali suprotno. Od ostalih prijepisa Splitskog statuta ovdje ćemo izdvojiti dva latinska rukopisa iz fundusa Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, oba iz 15. stoljeća, te rukopis iz redakcije splitskog kanonika Ivana Lupošignolija koji datira iz 1671. godine, a čuva se u arhivu Arheološkog muzeja u Splitu. Dodajmo ovome da je Splitski statut prvi put objav-

ljen tiskom istom 1878. godine, više od 80 godina poslije njegova prestanka važenja. Te je godine češki pravni povjesničar na privremenom radu u Zagrebu J. J. Hanel publicirao latinski tekst Statuta kao drugi svezak pravnopovijesne edicije Monumenta historico-iuridica Slavorum Meridionalium, a iste je godine J. Alačević u dodatku revije Bulletino di archeologia e storia dalmata izdao i talijanski tekst prema rukopisu fra Mihovila iz 1395. Tek u drugoj polovici 20. stoljeća Splitski je statut dočekaio svoju monografsku obradu (1964.) i prijevod na hrvatski jezik (1985.). Oboje dugujemo velikom pravnom povjesničaru i najboljem poznavatelju fenomena dalmatinskoga statutarog prava, pok. profesoru emeritusu Antunu Cvitaniću. Na kraju recimo da je njegov prijevod Statuta nakon 1985. tiskan još dvaput, 1987. i 1998., uvijek u izdanju Književnog kruga u Splitu, najodličnijeg promicatelja naše literarne baštine.

Značajna obljetnica

Rezimirajući ovaj osvrt, koji namjerno nije iscrpan, usudujem se kazati da je sedamstota godišnjica Splitskog statuta, toga živog simbola splitskog urbanog identiteta, uz časni izuzetak nedavno obilježenog utemeljenja grada, najznačajnija splitska obljetnica koja se ukazala našem naraštaju. Ako je tome doista tako, tada smo i za prigodni znanstveni skup o Splitskom statutu, što ga za jesen viribus unitis priprema skupina entuzijasta iz Književnog kruga te sa dvaju splitskih fakulteta, Pravnog i Filozofskog, ovlaštteni tražiti status potencijalno najvažnijega znanstvenog događaja na Sveučilištu u Splitu u tekućoj akademskoj godini. To, pak, implicira i odgovarajuću potporu, ne samo moralnu, sveučilišnih struktura koje su pri tome, nažalost, već napravile neke pogrešne korake (npr. pri nedavnoj distribuciji sredstava za međunarodnu suradnju).

Međunarodni znanstveni skup „700 godina statuta grada Splita“

U sinergiji Književnog kruga iz Splita te Filozofskog i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, rujna 2012., u okviru ugledne manifestacije „Knjiga Mediterana“, održat će se međunarodni znanstveni skup na kome će više od tridesetpet eminentnih pravnih i povijesnih pisaca iz zemlje i inozemstva raspraviti značaj ove povijesne obljetnice.

Statut grada Splita mnogo je više od suhoparnog pravnog dokumenta. On je svojevrsna magna charta koja nam pruža najsazetiju sliku života našeg drevnog grada i njegovih ljudi u rasponu od visokog srednjovjekovlja do ranog moderniteta. Stoga je sedamstoti rođendan Statuta jedinstvena prigoda za svestranu interdisciplinarnu znanstvenu refleksiju u kojoj će osvijetliti fenomen autonomnog splitskog pravnog regulativa s različitim motrišta. Svoja će promišljanja i znanstvene uvide svečano priopćiti na međunarodnom znanstvenom skupu koji će se održati u posljednjem tjednu rujna 2012. godine u sinergiji Književnog kruga iz Splita te Filozofskog i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Književni krug je u taj zajednički pothvat uložio svoju već dokazanu organizacijsku infrastrukturu i elitni termin tradicionalne manifestacije „Knjiga Mediterana“, dok su kolege s dvaju spomenutih fakulteta za skup animirale. Tako će skup o sedamstotoj obljetnici donošenja Splitskog statuta po značajnosti svoga predmeta te po vrsnoći i renomiranosti sudionika biti nedvojbeno središnji kulturni događaj za naš grad, i glavni znanstveni izazov za svekoliku splitsku znanstvenu i akademsku zajednicu u 2012. godini. Organizator s ponosom ističe da je i predsjednik Republike, naš kolega prof. dr. sc. Ivo Josipović pristao i osobnom nazočnošću uveličati, odnosno otvoriti znanstveni skup o Splitskom statutu.